GEMEENTE Enkhuizen

Begroting 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1
De begroting 2026 in één oogopslag 3
Algemeen 4
Kerngegevens 4
Inleiding 5
Financiële samenvatting 6
Programma Bestuur en Dienstverlening 17
Inleiding 17
Ambities programma Bestuur en Dienstverlening 17
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 19
Programma Ruimte 26
Inleiding 26
Financiële kaders 26
Ontwikkelingen 26
Ambities programma Ruimte 27
Programma Samenleving 40
Inleiding 40
Ambities programma Samenleving 41
Paragrafen 51
Lokale heffingen 51
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 59
Onderhoud kapitaalgoederen 68
Financiering 75
Bedrijfsvoering 80

Verbonden partijen 81
Grondbeleid 94
Wet Open Overheid (WOO) 95
Financiën 96
Overzicht van baten en lasten 96
Overzicht van baten en lasten per taakveld 99
Algemeen financieel beeld 100
Uitgangspunten voor de begroting 107
Geprognosticeerde Balans 108
Meerjarenraming en toelichting 111
Bijlage cliëntgebonden kosten 118

De begroting 2026 in één oogopslag

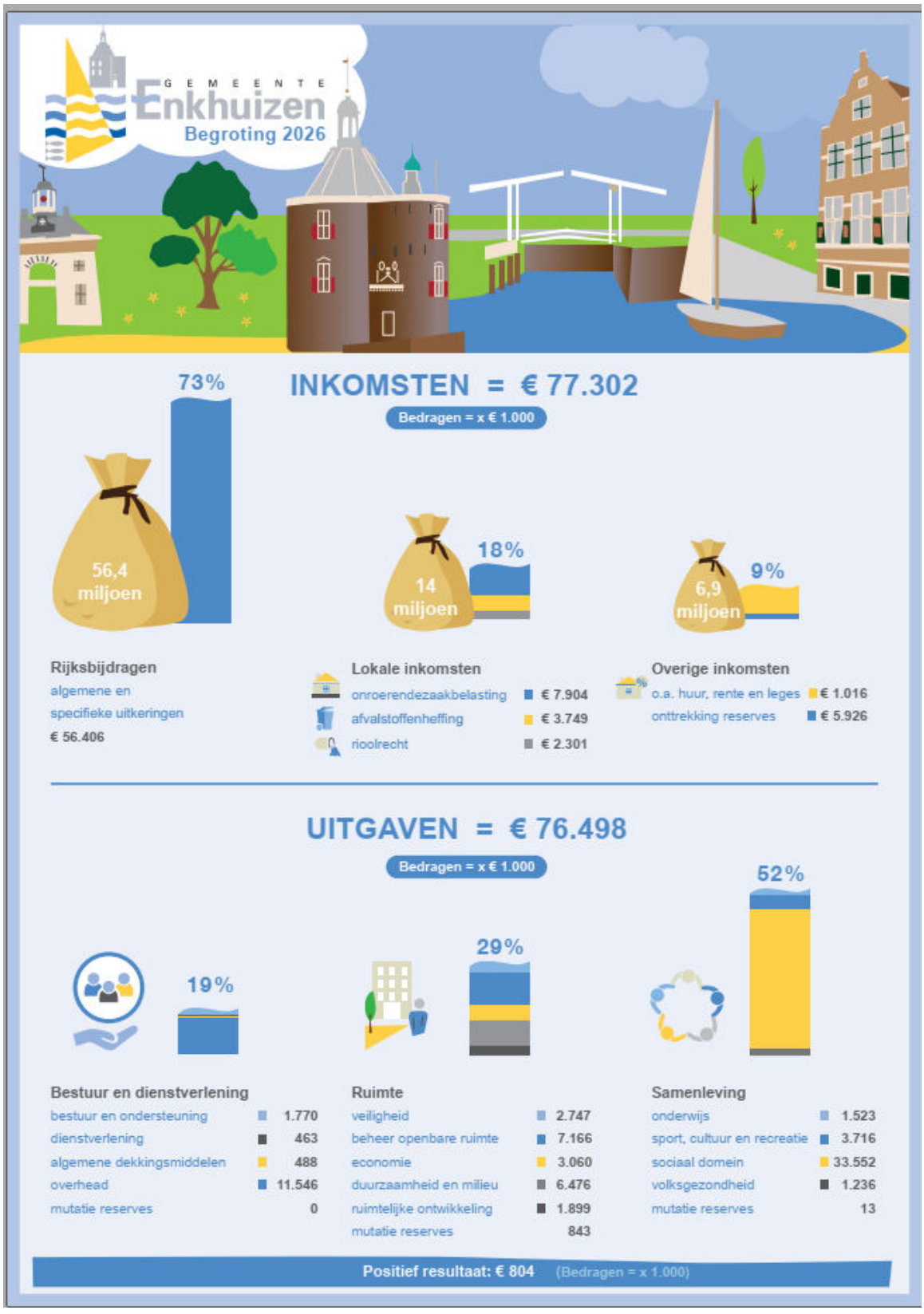

Algemeen

Kerngegevens

Kerngegevens gemeente Enkhuizen	2025	2026
Sociale structuur		
Aantal inwoners		
Van 0 tot en met 17 jaar	3.477	3.449
Van 18 tot en met 74 jaar	13.384	13.283
75 jaar en ouder	2.034	2.115
	18.895	18.847
Aantal leerlingen		
Leerlingen Basisonderwijs	1.510	1.480
Leerlingen Voortgezet onderwijs	1.004	1.194
	2.514	2.674
Sociaal Domein		
Eenpersoonshuishoudens	3.474	3.520
Huishoudens met laag inkomen	2.900	2.900
Cliënten Participatiewet	295	267
Inwoners met een migratieachtergrond	1.496	1.539
Fysieke structuur		
Aantal woonruimten	9.048	8.875
Aantal bedrijven	2.535	2.550

Inleiding

Hierbij bied ik u, namens het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Enkhuizen, de begroting aan voor het kalenderjaar 2026. Met enige trots, omdat het ons – mede dankzij de intensieve samenwerking met uw Raad en onze financieel adviseurs – gelukt is een buitengewoon somber financieel beeld om te zetten naar een redelijk positief financieel vooruitzicht voor de komende jaren.

We kijken terug op een uitvoerig en langlopend traject, dat uiteindelijk heeft kunnen leiden tot de aanbieding van deze Begroting 2026. Bij de behandeling van de begroting van het huidige kalenderjaar wezen alle signalen op de komst van lastige financiële tijden. Het sombere financieel vooruitzicht, waarin de onzekere invulling van het Gemeentefonds een grote rol speelde, deed uw Raad de wens uitspreken ‘meegenomen’ te willen worden in het proces dat uiteindelijk tot de begroting heeft geleid die thans voorligt.

We organiseerden, in nauwe samenwerking met de SED-organisatie technische bijeenkomsten en participatiemomenten om met elkaar, maar ook met onze inwoners, te verkennen welke mogelijkheden er waren om met succes en draagvlak ombuigingsvoorstellen te kunnen doen. Na een aanvankelijk aarzelend begin mondden deze sessies uit in een richting vragende bijeenkomst eind juni. In goede gesprekken en discussies gaf u het college een koers mee en de opdracht om te komen tot een scala van maatregelen om te komen tot een sluitende begroting voor in elk geval 2026 en 2027.

Daarnaast is er vanuit de VNG veel druk uitgeoefend op het Rijk. Al enige jaren was duidelijk dat de gemeenten vanaf 2026 voor grote financiële – en daardoor ook: maatschappelijke – uitdagingen kwamen te staan. ‘Het Ravijnjaar’ is een veelgebruikt begrip geweest, het kabinet bleek lang niet bereid om te komen tot versnelling van geplande aanpassingen in de systematiek van de Algemene Uitkering – hierdoor ontstond een onzeker toekomstscenario als het gaat over de verwachtingen die gemeente mochten hebben over de hoogte van de uitkering.

Hoewel de onzekere toekomst niet is weggenomen, bleek het ministerie van BZK – de regisseur van de bekostiging van gemeenten – gaandeweg het jaar enkele ingrepen te doen. Daardoor vertoonde de algemene uitkering meer groei dan we verwachtten.

Op 27 september jl. legden we uw Raad een pakket mogelijke ombuigingen voor.
Een pakket, gebaseerd op de begin dit jaar geïnventariseerde mogelijkheden en suggesties, op de uitkomsten van het participatietraject en met in acht neming van de richting die u ons eind juni meegaf. De besprekingen op deze septemberzaterdag hebben geleid tot het verhaal van Enkhuizen voor de komende jaren.

Het college ziet op dit moment voldoende mogelijkheden om het jaar 2026, maar ook de daaropvolgende drie jaar met positieve cijfers af te sluiten.

De begroting 2026 is tot stand gekomen dankzij de inzet van velen. Speciaal woord van dank spreek ik uit in de richting van de financieel adviseurs van de gemeente Enkhuizen. Dankzij hun niet-aflatende inzet, volharding, openheid en meedenken is het ons gelukt om de begroting 2026, waarin het ombuigingspakket wordt voorgesteld, sluitend op te leveren.

Wim Hoogervorst

Wethouder financiën van de gemeente Enkhuizen

Financiële samenvatting

In juli 2025 heeft uw raad de Kadernota 2026-2029 vastgesteld. De financiële gevolgen van deze Kadernota, van de raadsbrief "Meicirculaire 2025" en van autonome mutaties die na het opmaken van de Kadernota 2026-2029 bekend zijn geworden plus de effecten van de September circulaire van het rijk zijn verwerkt in deze begroting en meerjarenraming.

Toelichting financiële samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2026 met de meerjarenraming 2027-2029.

In deze programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 is voortzetting van het bestaand beleid opgenomen, waarbij de financiële kaders -zoals vastgesteld in de Kaderbrief 2026-2029- zijn toegepast.

Aanvullend op datgene wat reeds in de Kadernota 2027-2029 is opgenomen zijn in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 opgenomen:

- Mogelijke ombuigingen zoals op met uw raad in informele zin besproken op 27 september 2025;
- Autonome mutaties 2026 en volgende jaren zoals bekend geworden na vaststelling van de Kadernota 2026-2029;
- Voorstellen van het college inzake enkele aanvullende beleidsvoornemens, welke grotendeels al in de informele raadsbijeenkomst van 27 september 2025 zijn aangekondigd.

De algemene uitkering in meerjarenperspectief is gebaseerd op de Septembercirculaire 2025.

Beoogd effect

Vaststelling van de beleidsvoornemens voor 2026 in de Programmabegroting 2026 en kennis nemen van de meerjarenbegroting 2027- 2029 en deze als richtinggevend beschouwen voor toekomstig financieel beleid.

Beleidsvrijheid / -ruimte (wettelijk kader)

Wettelijk kader is de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het beleidskader is de eigen Financiële Verordening. Het budgetrecht ligt bij de raad.

Het proces

De gemeente Enkhuizen is -net als bijna alle andere Nederlandse gemeenten- onder andere als gevolg van kortingen op de algemene uitkering in financieel zwaar weer beland (de zogenaamde Ravijnjaren). Het begrotingstekort in meerjarenperspectief na de raad van 24 juni 2025 was voor het dienstjaar 2026 bijna €2,8 miljoen en liep op naar bijna €4,5 miljoen in dienstjaar 2029.

Na de Kadernota 2026-2029 en verwerking van de Meicirculaire 2025 zijn deze tekorten afgenomen tot bijna €1,1 miljoen in dienstjaar 2026 tot €3,1 miljoen in dienstjaar 2029.

Gelet op de noodzakelijke ombuigingen is een proces opgestart waarbij in het eerste kwartaal van 2025 een Discussienotitie Mogelijke Ombuigingen is aangeboden: “Op weg naar een toekomstbestendige begroting 2026-2029”. De raad heeft vervolgens in meerdere informele bijeenkomsten gesproken over mogelijke ombuigingen en daarbij het college gevraagd in november 2025 een sluitende begroting 2026 aan te bieden.

In de raadsbijeenkomst van 28 juni 2025 is daarbij door de raad informeel een ombuigings-taakstelling voor de dienstjaren 2026 en 2027 geformuleerd en in de raadsbijeenkomst van 27 september 2025 zijn op informele wijze ombuigingssuggesties van het college besproken. Naar aanleiding hiervan biedt het college een sluitende begroting 2026 en sluitende meerjarenraming 2027-2029 aan.

Als college hebben wij dit proces ervaren als een zeer prettig en open proces en willen hierbij graag onze dank uitspreken aan de raadsfracties voor hun inbreng en constructieve houding.

Financiën

In het eerste onderstaande overzicht treft u de financiële ruimte na de Meicirculaire 2025 (dus inclusief de Kadernota 2026-2029) aan, met daaronder de (totalen van) mutaties na de Kadernota 2027-2029, zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

1. Totaaloverzicht Begroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029

	2026	2027	2028	2029
Tussenstand na de Meicirculaire 2025	-1.079	-2.714	-3.377	-3.135
Saldo van ombuigingen	2.156	3.246	3.773	4.369
Saldo van autonome mutaties	46	514	286	361
Septembercircualire 2025	320	317	366	1.217
Indexatie conform Septembercirculaire 2025	2	4	0	0
tussentotaal	1.445	1.367	1.048	2.812
Nieuwe beleidsvoornemens:				
* Implementatiebudget sociaal domein	-75	-75		
* Financial controller sociaal domein Enkhuizen	-75	-75		
* Inzet ozb-stijging woningen voor Leefomgeving	-400	-410	-421	-432
* Vervanging toiletgebouw Camping	-16	-16	-16	-16
* Project Expeditie NEXT	-75			
Begrotingsruimte	**804**	**791**	**611**	**2.364**

In het vervolg zijn de ombuigingen (3) en de autonome mutaties (4) in totaaloverzichten opgenomen, voorzien van een tekstuele toelichting.

Ten aanzien van de verlenging van de afschrijvingstermijn van gebouwen wordt een separaat raadsvoorstel voorbereid, waarbij de activanota door de raad kan worden gewijzigd. Daar de financiële gevolgen pas vanaf 2026 zijn geraamd kan deze wijziging worden gepland in de raadsvergadering van februari 2026, voorafgaand aan controle van de jaarstukken 2025 door de accountant.

Het overzicht ombuigingen wijkt op enkele punten af van het overzicht zoals op 27 september 2025 gepresenteerd. Zo is de door het college voorgestelde ombuiging door indexatie op subsidies achterwege te laten -gelet op hetgeen daarover in de discussie inzake preventie naar voren is gekomen- geschrapt.

De verhoging van de ozb-opbrengst woningen is nadrukkelijk gerelateerd aan de bijraming van structureel budget voor verbetering van het beheer van de leefomgeving in de gehele stad. De meeropbrengst OZB niet-woningen is navenant naar beneden bijgesteld.

Als gevolg van nieuwe inzichten is de door het college voorgesteld ombuiging van €20.000 structureel op Onderwijsarrangementen niet meegenomen in de begroting 2026. Deze blijkt niet reëel haalbaar.

De doorrekening van de indexatie pakt -na berekening op detailniveau- iets minder positief uit dan op 27 september 2025 gepresenteerd. De grove raming van 27 september 2025 was nog gebaseerd op totalen.

3. Overzicht Ombuigingen	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Aanpassing volume algemene uitkering	200	400	600	800
Inkoopvoordeel assurantie	91	98	106	113
Verlaging investeringsniveau	50	150	150	150
Vrijval budget onvoorzien	28	29	30	30
Verhoging inkomsten uit subsidies	0	50	100	100
Bestuurlijke boetes	100	103	105	108
Regionale samenwerking	46	46	46	46
Stadhuis Enkhuizen	50	51	53	54
ozb-niet woningen	350	359	368	378
ozb-woningen	400	410	421	432
ozb-woningen REZ	48	56	57	59
toeristenbelasting	35	36	37	38
toeristenbelasting, stijging volume	60	62	63	65
toeristenbelasting, verhoging tarief met 20 cent	26	27	27	28
Verlengen afschrijvingstermijn gebouwen	108	153	153	153
verminderen inzet jeugd en ouderen	300	616	842	1.188
Aanvullende taakstelling sociaal domein	100	410	421	432
opzeggen contract multisignaal	8	8	8	8
Participatiewet: afschaffen collectieve zorgverz.	5	5	5	5
Aanpassen uitgangspunten leerlingenvervoer	22	22	22	22
vrijval algemeen onvoorzien ruimte	30	31	32	32
doorbelasting kosten inritten	10	10	10	10
onderhoudsbudget ové	15	15	16	16
luchtfoto 's	24	25	25	26
Taakstelling budget erfgoed	50	75	75	75
Saldo Ombuigingen	**2.156**	**3.246**	**3.773**	**4.369**

4. Overzicht Autonome Mutaties	2026	2027	2028	2029
Aframing kapitaallasten	430	663	234	292
Aframing leges Gouwe Vaart	-144	-144		
Bijstelling subsidies	102	112	114	119
Indexatie PSWR	-68	-38	16	29
Bijstelling begroting WerkSaam	-46	-46	-45	-45
OZB	-78	-78	-78	-78
Leges reisproducten	48	48	48	48
Bijdrage SSC DeSom (hostingsdiensten)	-170			
Extra verkiezingen Tweede kamer	-24			
Saldo overige mutaties	-4	-3	-4	-4
Saldo Autonome Mutaties	**46**	**514**	**286**	**361**

Analyse Septembercirculaire 2025

De toename van de financiële ruimte als gevolg van de Septembercirculaire 2025 bedraagt structureel ruim €300.000 en ruim €1,2 miljoen in 2029. Met de eerder geboekte toename in 2029 van €900.000 is de algemene uitkering in 2029 ten opzichte van de bijgestelde algemene uitkering 2028 met €1,8 miljoen toegenomen. Daarmee is de raming in de Meicirculaire 2025 bevestigd in de Septembercirculaire 2025.

De toename in 2029 is een gevolg van een significante aanpassing van het Gemeentefonds.

Na de zogenaamde Ravijnjaren wordt in 2029 de Uitkeringsfactor met 147 procentpunten verhoogd. Voor Enkhuizen betekent dit een stijging van de algemene uitkering met ca. €1,8 miljoen. De Septembercirculaire 2025 laat het volgende financiële beeld zien:

2. Overzicht September Circulaire	2026	2027	2028	2029
Uitkeringsbasis	470	317	366	1.217
CDOKE	698			
Participatie	46	49	2	2
Bijraming SC	**1.214**	**366**	**368**	**1.219**
Participatie (naar WS)	-46	-49	-2	-2
CDOKE	-698			
Aframing eigen bijdrage Wmo	-150			
Aframing SC	**-894**	**-49**	**-2**	**-2**
Saldo September Circulaire	**320**	**317**	**366**	**1.217**

De toename als gevolg van mutaties in de Uitkeringsbasis tot 2029 is een combinatie van toename van aantallen eenheden, verhoging van bedragen per eenheid van sommige maatstaven door BZK en aanpassing van de indexatie. Daarnaast wordt in 2026 €698.000 toegevoegd voor de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Hoewel dit bedrag in principe vrij besteedbaar is zullen in dit kader aanzienlijke toekomstige verplichtingen in de begrotingen moeten worden opgenomen. Wij stellen daarom voor dit bedrag in 2026 te storten in de Bestemmingsreserve Klimaat en Duurzaamheid (CDOKE).

De verhoging van de middelen voor Participatie worden – op basis van een regionale afspraak daarover- doorbetaald aan WerkSaam WF. Daarnaast dient -vanwege uitstel van landelijke wetgeving daarover- een opgenomen bate voor eigen bijdrage Wmo in 2026 te worden afgeraamd. Deze mutaties worden standaard verrekend met de mutaties in de algemeen uitkering.

Indexatie Septembercirculaire 2025

De raad heeft in de Kadernota vastgelegd dat voor indexatie het percentage wordt toegepast dat ook in de Septembercirculaire 2025 is gehanteerd. Dit is 2,5%. In de meerjarenraming bij de begroting 2025 is voor dienstjaren 2026 en 2027 2,6% toegepast en voor de jaren daarna 2,5%. Door nu een lager percentage toe te passen in 2026 en 2027 (0,1% lager dan eerder toegepast) is in 2026 en 2027 sprake van kleine plusjes.

De raming in de presentatie op 27 september 2025 was -gelet op de spoed- nog gebaseerd op een grove berekening op totalen. De nieuwe berekening is gebaseerd op de detailbudgetten en deze plusjes vallen iets lager uit dan eerder op 27 september 2025 gepresenteerd.

Nieuwe beleidsvoornemens:

Na vaststelling van de Kadernota 2026-2029 en -in sommige gevallen naar aanleiding van het te verwachten financieel resultaat van de ombuigingen- zijn er vanuit het college aanvullende beleidsvoornemens opgenomen in de begroting 2026, welke deels reeds in de raadsbijeenkomst van 27 september 2025 op hoofdlijnen zijn toegelicht.

Het gaat daarbij om de volgende onderdelen:

Implementatiebudget “veranderingen in het sociaal domein” ad €75.000 in dienstjaren 2026 en 2027

In de informele raadsbijeenkomsten is gebleken dat de raad een groot belang toekent aan preventie. Omdat bij preventie de kosten bijna altijd voor de baten uitgaan, is een budget van €75.000 in 2026 en €75.000 in 2027 in de begroting opgenomen. Deze budgetten kunnen worden aangewend voor de implementatie van noodzakelijke veranderingen in processen in het sociaal domein. Voorgesteld wordt het college te machtigen om een eventueel overschot in 2026 te storten in de reserve sociaal domein en deze in 2027 vanuit de reserve sociaal domein weer toe te voegen aan het implementatiebudget 2027.

Financial controller Enkhuizen voor het sociaal domein ad €75.000 in dienstjaren 2026 en 2027

In het sociaal domein is in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 een forse ombuigingstaak-stelling opgenomen, van €400.000 in 2026 oplopend naar ruim €1,6 miljoen in 2029. Om deze ombuigingen in het sociaal domein - maar ook toekomstige ombuigingen in het kader van de Hervormingsagenda- goed te initiëren en monitoren is in de begroting in dienstjaar 2026 en in dienstjaar 2027 een budget van €75.000 opgenomen voor een financial controller voor het sociaal domein, welke exclusief voor de gemeente Enkhuizen wordt ingezet. Voorgesteld wordt het college te machtigen om een eventueel overschot in 2026 te storten in de reserve sociaal domein en deze in 2027 vanuit de reserve sociaal domein weer toe te voegen aan het budget voor financial controller Enkhuizen voor het sociaal domein 2027.

Verbetering leefomgeving vanuit de meeropbrengst OZB-woningen ad €400.000 structureel vanaf 2026

In het kader van de ombuigingsoperatie is ook aan inwoners en ondernemers in Enkhuizen gevraagd waar ombuigingen mogelijk zijn en waar ook vooral niet. Een veelgehoorde opmerking is dat niet op groenbeheer moet worden bezuinigd, sterker nog: “daar mag wel een tandje bij!”.

Om hieraan tegemoet te kunnen komen is in de begroting 2026 de ozb-opbrengst woningen structureel verhoogd met €400.000 en deze verhoogde opbrengst wordt in de begroting 2026 structureel aangewend voor verbetering van het groenbeheer in geheel Enkhuizen.

Vervanging toiletgebouw Camping met structurele kapitaallasten ad €16.000 vanaf 2026

Nu het terrein van de camping aan de Vest niet wordt betrokken bij eventuele parkeerontwikkelingen is het absoluut noodzakelijk het toiletgebouw te vervangen. Dit vraagt een investeringsbudget van €220.000 en zal -indien mogelijk- op korte termijn worden gerealiseerd. De structurele kapitaallasten bedragen €16.000.

Project Expeditie NEXT met een incidenteel budget in 2026 ad €75.000.

Dit project is -per abuis- niet aangekondigd in de raadsbijeenkomst van 27 september 2025.

Expeditie NEXT is een jaarlijks wetenschapsfestival voor kinderen en hun families, dat elk jaar in een andere stad plaatsvindt. Het evenement wordt georganiseerd door de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) en biedt een interactieve kennismaking met wetenschap en technologie. Op 1 mei 2026 verandert onze historische binnenstad in één groot wetenschapscentrum, waar kinderen en ouders deelnemen aan workshops, experimenten en shows. Bij de organisatie en uitvoering worden ook lokale ondernemers, scholen en (kennis)instellingen actief betrokken, zodat het evenement een breed maatschappelijk draagvlak en een sterke lokale inbedding krijgt. De voorbereidingen voor dit evenement zijn gestart in de zomer van 2025. De benodigde capaciteit in 2025 wordt zoveel mogelijk intern opgevangen. Voor 2026 is een fulltime projectcoördinator vanuit team Economie circa vijf maanden intensief betrokken bij de organisatie. Voor het opvangen van deze capaciteit wordt een budget van €75.000 aangevraagd voor externe inhuur.

Toelichting ombuigingen in de begroting 2026 (Overzicht 3)

Programma 1 - Bestuur en Dienstverlening

Aanpassing volume algemene uitkering

De raming van de algemene uitkering in meerjarenperspectief is gebaseerd op de meest recente circulaire van het Rijk. In de begroting 2026 is dat de Septembercirculaire 2025. In de praktijk blijkt vaak dat in het betreffende dienstjaar de (eerder geraamde) algemene uitkering structureel naar boven wordt bijgesteld, waarbij een bijraming met enkele tonnen niet ongewoon is. Bij deze ombuiging wordt daarop geanticipeerd door structureel 2 ton per dienstjaar bij te plussen. Het college acht dit een prudente bijraming. Ook beide andere SED-gemeenten stellen deze maatregel voor aan de gemeenteraad.

Inkoopvoordeel assurantiën
Door de recente aanbesteding van de gebouwen polissen van de gemeenten is een gunstig aanbestedingsresultaat gerealiseerd. De nieuwe verzekering heeft een looptijd van drie jaar met de mogelijkheid tot verlenging met twee jaar ingaande 1 januari 2026. Er zijn geen verwachte gevolgen van deze ombuiging aangezien de dekking van de verzekering gelijk is aan de huidige dekking.

Verlaging investeringsniveau
Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met het feit dat investeringen, door een gebrek aan capaciteit in het bedrijfsleven, later dan gepland kunnen worden gerealiseerd. Het gevolg is dat geraamde kapitaallasten in het eerste jaar (en soms zelfs in het tweede jaar) moeten worden afgeraamd en aan het eind van de looptijd van de investeringen worden bijgeraamd. Zo zijn in de afgelopen jaren in de tussenrapportages standaard ieder jaar enkele tonnen aan kapitaallasten afgeraamd, zodanig dat een ‘structureel beeld van aframing van kapitaallasten’ ontstaat. Het college stelt voor in de meerjarenraming een financieel prudent voorschot daarop als ombuiging op te nemen.

Vrijval budget onvoorzien
In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van €27.000 opgenomen voor “onvoorzien”. Dit budget is gereserveerd voor onvoorziene calamiteiten die mogelijk de bedrijfsvoering zouden kunnen raken. Omdat deze post in de afgelopen jaren niet is aangewend -en de reserve weerstandsvermogen voldoende is om onvoorziene tegenvallers op te vangen- wordt voorgesteld deze post af te ramen. Omdat de post onvoorzien een verplicht onderdeel van de begroting is hebben wij hiervoor €1.- opgenomen.

Verhoging inkomsten uit subsidies
Op basis van resultaten bij gemeenten van vergelijkbare omvang is het aannemelijk dat de potentie voor Enkhuizen om subsidies binnen te halen aanwezig is. Het betreft activiteiten die reeds in de begroting zijn opgenomen en met behulp van subsidies bekostigd kunnen worden. Te denken valt aan Europese subsidies (zoals EFRO subsidies, ESF+ en LIFE)

Bestuurlijke boetes
Gemeenten kunnen diverse bestuurlijke boetes opleggen. Deze boetes dienen primair een corrigerend of preventief doel, maar kunnen ook financieel bijdragen. Voorbeelden van bestuurlijke boetes zijn handhaven op afval- en/of milieuovertredingen, naheffingsaanslagen parkeren en overtredingen openbare orde en veiligheid. Door consequent te handhaven verwachten we de overlast in de samenleving te kunnen verminderen. Omdat Enkhuizen de bestuurlijke boete heeft ingevoerd komen de opbrengsten nu ten gunsten van de gemeentelijke begroting.

Regionale samenwerking
We blijven inzetten op regionale samenwerking. De bestuurlijke en ambtelijke inzet blijft ongewijzigd. Wel schrappen we het budget voor externe ondersteuning en/of advisering aangezien dit de afgelopen jaren beperkt is ingezet.

Efficiency stadhuis
Voorgesteld wordt om vanaf 2026 te stoppen met de beveiliging in het Stadhuis, met uitzondering van de gebruikelijke beveiliging bij raadsvergaderingen, risicovolle bijeenkomsten etc. Dit is conform het beleid in de andere SED-gemeenten.

OZB
Voor de opgeleverde vakantiewoningen in het Recreatieoord Enkhuizer Zand kan vanaf 2026 een (oplopende) ozb-opbrengst van €48.000 worden bijgeraamd.

Het college stelt een aanvullende verhoging van de ozb-opbrengst woningen in 2026 voor van €400.000 en deze te bestemmen voor een structurele bijraming van het budget voor verbetering van het beheer van de leefomgeving in geheel Enkhuizen. Voor een woning met een woz-waarde van €342.000 (de gemiddelde waarde van een woning in Enkhuizen) betekent dit een stijging van de woz-heffing met €55 per jaar.

Voor ozb niet-woningen wordt een stijging in 2026 van €350.000 opgenomen. Voor niet-woningen betekent dit een stijging van €93 per jaar per €100.000 waarde. De nieuwe tarieven worden door de raad in december 2025 vastgesteld via de belasting-nota en zijn afhankelijk van de waardestijging van het onroerend goed.

Toeristenbelasting
Uit de cijfers over 2024 blijkt dat de opbrengst ca €35.000 hoger is dan geraamd. Deze kan structureel worden bijgeraamd. Daarnaast wordt een volumestijging verwacht als gevolg van de toevoeging van de vakantiewoningen met een meeropbrengst in 2026 van €60.000. Tot slot wordt voorgesteld de heffing voor toeristenbelasting met €0,20 te verhogen, met een meeropbrengst in 2026 van €26.000. welke zal worden ingezet voor verbetering van de leefomgeving van de haven, waarin we laten zien dat de toeristen ook meebetalen aan de stad. .

Verlenging afschrijvingstermijn gebouwen
Met het gebruik van betere materialen en duurzame maatregelen leeft al langer de gedachte om de afschrijvingstermijn voor gebouwen te verlengen van 40 jaar naar 50 jaar. Immers, mits goed onderhouden blijven gebouwen veel langer in stand dan die 40 jaar. De noodzaak tot ombuigen is een goed moment om dit voornemen nu te effectueren.

Programma 2 - Ruimte

Vrijval onvoorzien ruimte
Uit de analyse van de jaarrekening 2024 kan €30.000 ongebruikt onvoorzien vrijvallen

Doorbelasting kosten inritten
De gemeente legt bij verzoeken inritten aan voor bewoners en ondernemers. Hierbij worden de aanleg en materiaalkosten doorberekend. Voorgesteld wordt om ook de vergoeding voor de ambtelijke inzet middels een toeslag van 20% van de investering aan plankosten in rekening te brengen.

Onderhoudsbudget openbare verlichting
Voor onderhoud aan de openbare verlichting blijft jaarlijks een deel van het onderhouds-budget over. Voorgesteld wordt het onderhoudsbudget structureel met €15.000 af te ramen.

Kosten van luchtfoto ‘s
In 2024 is het maken van luchtfoto’s aanbesteedt. Het resultaat van de aanbesteding is €24.000 voordeliger.

Erfgoed
Voor onderhoud van het erfgoed is voor 2026 een taakstelling opgenomen van €50.000. De manier waarop we invulling geven aan deze taakstelling wordt in 2026 uitgewerkt

Programma 3 - Samenleving

Verminderen inzet Jeugd en Ouderen en Aanvullende taakstelling sociaal domein
Het sociaal domein (jeugd en ouderen) kent de komende jaren een oplopende taakstelling van ruim 1,1 miljoen euro. Verkend moet worden op welke wijze vanuit het sociaal domein verder bijgedragen kan worden aan de financiële opgave van de gemeente Enkhuizen, wetende dat het sociaal domein zich kenmerkt door veel wettelijke taken en open-einde regelingen.

Opzeggen contract Multisignaal
Multisignaal is een softwaretoepassing die werd gebruikt om in aan te geven welke hulpverleners er allemaal bij een gezin betrokken waren; de verwijsindex Risico jongeren. Het betreft hier geen meldingen over onveilige situaties. Het is niet langer verplicht een verwijsindex te hebben en de softwaretoepassing werd te weinig gebruikt door samenwerkingspartners en daarom kan het contract opgezegd worden. Meldingen en signalen worden opgepakt en gecoördineerd door Veilig Thuis in samenwerking met betrokken gezinnen, gemeenten en gebiedsteams.

Aanpassen uitgangspunten leerlingenvervoer
Leerlingenvervoer is een open-einde regeling, waarbij de kosten afhangen van het aantal rechthebbende leerlingen en de vervoersafstanden. In tegenstelling tot de eerder verwachte stijging, is vanaf het schooljaar 2023-2024 juist een lichte daling zichtbaar in het aantal kinderen in vervoer, met name voor vervoer naar SBO-scholen en verder weg gelegen scholen. Dit sluit aan bij het regionale streven om leerlingen zoveel mogelijk dichtbij huis onderwijs te laten volgen. In de begroting zit structureel ruimte van €22.000.

Toelichting autonome mutaties in de begroting 2026 (Overzicht 4)

Autonome mutaties zijn financiële mutaties die na de Kadernota bekend zijn geworden en die geen beleidsvoornemens betreffen. Het zijn financiële mutaties die ‘van buiten komen’ en waar het gemeentebestuur in principe geen grip of directe invloed op heeft. Te denken valt aan mutaties in open-einde regelingen, algemene uitkering, afrekeningen en dergelijke. Deze mutaties worden -aanvullend op de Kadernota- opgenomen in de begroting.

Aframing kapitaallasten
Zoals ieder jaar wordt o.a. bij de begroting beoordeeld of en in hoeverre geplande investeringen binnen planning kunnen worden gerealiseerd. Vaak blijkt dat investeringen niet binnen planning door ‘de markt’ kunnen worden opgepakt, waardoor in de eerste jaren geraamde kapitaallasten kunnen worden afgeraamd. Daarnaast kunnen rentelasten worden afgeraamd omdat minder dan geraamd wordt geleend.

Leges Gouwe Vaart
De extra legesopbrengsten in verband met bouwaanvragen in Gouwe Vaart (voorheen Gommerwijk West-west) worden later dan aanvankelijk gepland gerealiseerd. De geplande extra legesopbrengsten in 2026 en 2027 moeten daarom worden afgeraamd.

Bijstelling subsidies
Er is per abuis tweemaal subsidie begroot voor Jaarlijkse nationale en lokale evenementen, zowel in programma 3 als in programma 2. We ramen het budget in programma 3 af.

Indexatie Programma Stedelijk Water en Riolering
Als gevolg van een iets gewijzigde exploitatie moet in 2026 en 2027 budget worden bijgeraamd voor bijstelling van indexatie. In de jaren daarna valt er structureel budget vrij.

Begroting WerkSaam WF
Aanvullend op de voorlopige begroting 2026 van WerkSaam WF (waarvan de financiële gevolgen reeds in de Kadernota 2026 zijn verwerkt) blijkt uit de definitief vastgestelde begroting 2026 een hogere bijdrage.

OZB
Uit de Najaarsnota 2025 blijkt een structureel tekort op ozb-opbrengst van €30.000. In 2025 is voor de nieuwe vakantiehuisjes in REZ echter al €48.000 aan ozb-heffing opgelegd. Deze €48.000 is eerder al meegenomen in de ombuigingen 2026. Dat betekent dat -zonder deze opbrengst- structureel €78.000 moet worden afgeraamd (€30.000 + €48.000).

Leges reisproducten
De opbrengst uit reisdocumenten is gebaseerd op het verwachte aantal aanvragen in 2026. Deze is hoger dan eerder berekend, waardoor de opbrengst met €50.000 wordt verhoogd.

De opbrengst uit rijbewijzen is gebaseerd op het verwachte aantal vernieuwingen in 2026. Volgens de prognoses van de Rijksdienst voor het Wegverkeer valt dit aantal hoger uit dan voorzien. Daarom wordt de opbrengst met €20.000 verhoogd. Door het hogere aantal verkopen neemt ook de afdracht leges toe. Deze wordt met €22.000 verhoogd.

Bijdrage SSC DeSom
DeSom heeft -op verzoek van de deelnemers- de basisdienstverlening versoberd. De te verwachten lagere bijdrage 2026 is echter door tariefstijgingen van licenties voor Microsoft teniet gedaan. Als gevolg van de versoberde basisdienstverlening dienen aanvullend nog hostingproducten te worden afgenomen en incidenteel te worden bijgeraamd.

Extra verkiezingen Tweede Kamer
Voor de extra verkiezingen van de Tweede Kamer in 2025 worden incidenteel kosten bijgeraamd. In de Septembercirculaire 2025 is daarvoor in dienstjaar 2026 ? 62.000 toegevoegd.

Saldo overige mutaties
Het totaal van overige kleine financiële mutaties is hier gesaldeerd opgenomen.

Planning

Het technisch vragenuurtje is gepland op 27 oktober 2025
De behandeling door de gemeenteraad is gepland op 10 november 2025

Leeswijzer

De begroting bestaat uit het programmaplan, de paragrafen en de financiële begroting.

Het programmaplan

In het programmaplan wordt voor ieder programma (samenhangend geheel van activiteiten) beschreven wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het gaat kosten. Per programma zijn de verschillen tussen begroting 2026 en begroting 2025 geanalyseerd. Onder het kopje 'Met wie hebben we samengewerkt' worden de gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen genoemd met wie we in 2026 samenwerken. Een nadere toelichting op de GR-en treft u aan in de paragraaf Verbonden partijen.

Het programmaplan 2026 kent de volgende indeling:

1. Bestuur en dienstverlening
2. Ruimte
3. Samenleving

De paragrafen

In afzonderlijke paragrafen worden de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede tot de lokale heffingen.

De financiële begroting

Dit onderdeel bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de toelichting, de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting en het overzicht met de geraamde baten en lasten per taakveld.

De bedragen in de begroting zijn, behalve wanneer anders aangegeven, weergegeven per €1.000.

Programma Bestuur en Dienstverlening

Inleiding

Het College Uitvoerings Programma (CUP; de uitwerking van het coalitieakkoord en het werkplan) staat hieronder in kaders beschreven. In elk kader staat het doel, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen in 2026:

Ambities programma Bestuur en Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

In Enkhuizen vertrouwen bestuur, inwoners en bedrijven elkaar. En ze weten elkaar te vinden.

Wat gaan we ervoor doen?

Samenwerking

We versterken actief de regionale samenwerking. We zijn daarom ambtelijk en bestuurlijk actief in (boven)regionale netwerken. Waar nodig zetten we ons bestuurlijk en/of ambtelijk in voor regionale projecten.

Verkiezingen

De organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen betekent veel inzet en extra uren werken voor de collega's Burgerzaken. De voortgang van de overige taken van Burgerzaken komen daardoor heel erg onder druk te staan. Er is een wens / verzoek voor een tijdelijke urenuitbreiding bij de collega's van Burgerzaken. Met inhuur voor de periode 1 januari 2026 t/m 31 maart 2026 kan de voortgang van de overige Burgerzaken taken beter geborgd worden.

Wat willen we bereiken? Dienstverlening

We geven onze inwoners goede en klantvriendelijke hulp.

Wat gaan we ervoor doen?

Bij de ingezette organisatie ontwikkeling is dienstverlening een belangrijke pijler. De focus ligt op uniforme service en goede bereikbaarheid. We continueren de aanpak om oplopende wachttijden door de 'paspoortenpiek' te voorkomen. Verder blijven we inzetten op het verbeteren van de digitale dienstverlening.

Wat willen we bereiken? Participatie

In Enkhuizen praten inwoners mee over belangrijke besluiten.

Wat gaan we ervoor doen?

Wij betrekken inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden vroegtijdig bij onze beleidsvoornemens, -uitvoering, -beheer en/ of evaluatie. Zo verbeteren wij de kwaliteit van ons beleid en lichten wij actief onze besluiten toe. Participatie betekent 'actief meedoen'. Onze voorwaarden leggen wij in 2026 vast in de zogenoemde Participatieverordening. Deze is verplicht (vanaf 1 januari 2027) conform de wet Versterking participatie op decentraal niveau.

Wat willen we bereiken? Publiekszaken

Als professionele organisatie letten we goed op de wensen en vragen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Wat gaan we ervoor doen?

Burgerzaken

We gaan door met het verbeteren van onze dienstverlening. Vanuit de organisatiepijler Dienstverlening zetten we in op het verder verkorten van de doorlooptijden voor terugbelverzoeken. Verder zetten we in op het beter en sneller doorverbinden van inwoners. Tijdens drukke periodes vergroten we tijdelijk onze capaciteit zodat we inwoners tijdig kunnen helpen.

Wat willen we bereiken? Regionale samenwerking

Regionale samenwerking is goed en belangrijk. Het versterkt onze bestuurskracht.

Wat gaan we ervoor doen?

- We zijn ambtelijk en bestuurlijk actief in (boven)regionale netwerken.
- Waar nodig zetten we ons bestuurlijk en/of ambtelijk in voor regionale projecten.

Wat willen we bereiken? Visie

De gemeente Enkhuizen is professioneel. We staan klaar om de vragen van deze tijd aan te pakken.

Wat gaan we ervoor doen?

De organisatie is toegerust op de (toekomstige) taken. De professionele ontwikkeling is vertaald naar drie samenhangende organisatiepijlers: dienstverlening (met focus op uniforme service en goede bereikbaarheid), samenwerken (met focus op duidelijke rollen en heldere besluitvorming) en SED in balans (met focus op sterke bedrijfsvoering, regie, control en beheersing). Deze pijlers vormen het fundament van een meerjarige aanpak.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In onderstaand overzicht staan de inkomsten zonder bestedingsdoel en de onverwachte kosten die samenhangen met:

- lokale heffingen (OZB), bestedingen niet gebonden;
- algemene uitkering
- dividenden
- nutsbedrijven
- financiering
- onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

	Begroting 2026
Lokale heffingen	8.627
Algemene Uitkeringen	50.165
Dividenden en rente op obligaties	394
Nutsbedrijven	45
Saldo Financieringsfunctie	50
Overige baten en lasten	126
Onvoorzien	0
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	59.407

Lokale heffingen

In het financiële overzicht hierboven staat de netto opbrengst aan lokale heffingen (opbrengst min de kosten). Dit verschilt van de tabel in het hoofdstuk ‘lokale heffingen’, waar alleen de baten zijn weergegeven. Lokale heffingen bestaan uit gebonden en niet-gebonden heffingen:

- Gebonden heffingen (ook wel tarieven of leges) zijn bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing en rioolheffing. Die mogen alleen worden geheven om de kosten te dekken. We verantwoorden deze heffingen in het programma waar de kosten ontstaan.
- Niet-gebonden heffingen zijn vrij te besteden. Zoals de Onroerende Zaak Belasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting, vermakelijkhedenretributie en precariobelasting. Bij de OZB voor niet-woningen wordt een deel gebruikt voor het ondernemersfonds. Ook opbrengsten uit dwanginvordering worden bij deze heffingen gerekend.

Zoals vermeld in de Kadernota 2026-2029 passen we bij de niet-gebonden OZB-heffing de indexatie uit de septembercirculaire 2025 toe. Deze komt uit op 2,5%.

Daarnaast wordt rekening gehouden met een structurele OZB-opbrengst woningen van €400.000 en een structurele opbrengst van niet -woningen voor een bedrag van €350.000 (€175.000 gebruik / €175.000 eigendom).

Ook bij de gebonden heffingen voeren we jaarlijks een indexatie van 2,5% door, zoals vermeld in de Kadernota 2026-2029.

Algemene uitkering

In de begroting 2026 is een bedrag van €49.965.000 opgenomen voor de algemene uitkering. De algemene uitkering 2026 is daarmee € 341.000 hoger dan de algemene uitkering 2025 in de bijgestelde begroting 2025. De algemene uitkering in deze begroting is gebaseerd op de Septembercirculaire 2025. In het raadsvoorstel bij de Begroting 2026 is een korte analyse opgenomen van de toename van de algemene uitkering in meerjarenperspectief als gevolg van de Septembercirculaire 2025.

BTW compensatiefonds

Als wij extern diensten inkopen, betalen we daarover btw. In tegenstelling tot bedrijven kunnen wij die btw niet terugvorderen van de Belastingdienst. Daarom is in 2003 het BTW Compensatiefonds (BCF) ingevoerd. Via dit fonds kunnen we de betaalde btw aan uitbesteed werk (grotendeels) terugvragen. Daardoor kunnen we een betere afweging maken tussen het werk zelf uitvoeren (btw-vrij) of uitbesteden.

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron voor een gemeente. De kosten voor het BCF komen uit het gemeentefonds. Declareren gemeenten BTW kosten bij het BCF, dan haalt het Rijk dit bedrag af van het gemeentefonds. Hierdoor heeft het invloed op de algemene uitkering aan gemeenten.
Op basis van eerdere declaraties wordt ingeschat hoeveel er uit het gemeentefonds moet worden gehaald. Dit wordt later definitief afgerekend. In de Septembercirculaire 2025 is €480.000 uitgekeerd als onderuitputting van het BCF. De gemeenteraad heeft eerder in dit kader een structurele toevoeging aan de algemene uitkering van €365.000 geraamd, deze is dus €115.000 hoger uitgevallen. Ook in 2026 en volgende jaren is een toevoeging aan de algemene uitkering in het kader van het BCF geraamd. Wij achten het in financiële zin prudent die op dit moment niet aan te passen.

Dividend

Dividenden

In €

	Boekwaarde	Begroting 2026
163 Aandelen Stadsherstel	7.000	geen
130.650 aandelen BNG	296.000	294.000
124.198 aandelen Alliander	66.000	100.000
30 aandelen HVC - Afvalbeheer Westfriesland	1.000	geen
810 aandelen Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	1.000	geen

Nutsbedrijven

In €

	Begroting 2026
Garantstelling HVC	45.000

Financiering

De gemeente Enkhuizen heeft per 1 januari 2026 een bedrag van €54.562.000 aan langlopende leningen afgesloten. Hiervan lossen we in datzelfde jaar €5.695.000 af. Later in het jaar verwachten we nog eens €15.000.000 aan langlopende leningen af te sluiten, met een rente van 3,5%. Hierdoor staat het totale bedrag aan langlopende financiering per 31 december 2026 op €63.867.000.

De geschatte rentelasten voor deze leningen in 2026 bedragen €1.189.000. Wat we niet met langlopende leningen financieren, dekken we met kortlopende leningen en rekening-courant krediet. De rentelasten voor deze kortlopende financieringen zijn berekend op €105.000.

Onze gemeente gebruikt het systeem van 'totaalfinanciering'. Dit betekent dat we leningen afsluiten op basis van de totale financieringsbehoefte. Dus niet per investering. De totale netto financieringslasten worden vervolgens via het rente-omslagpercentage doorberekend aan de producten op basis van hun investeringen. Zoals aanbevolen door de commissie BBV, houden we in de begroting geen rekening met rente over het eigen vermogen.

Overhead

In de begroting en jaarstukken moet de overhead centraal worden begroot en verantwoord. Onder overhead vallen alle functies die bedoeld zijn om medewerkers in hun dagelijkse werk te sturen en ondersteunen. Zoals leidinggevenden, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, bestuursondersteuning, facilitaire zaken, ICT, huisvesting, financiën, en intern toezicht en controle. Volgens de regels van het BBV worden de kosten en opbrengsten van overhead niet langer bij de aparte beleidsprogramma's geregistreerd, maar centraal onder één apart taakveld.

Het totaal bedrag aan Overhead is €11.261.000 voor de begroting 2026.

Bijdrage SED Organisatie

In dit onderdeel worden de verschillen tussen bijgestelde begroting 2025 en primitieve begroting 2026 toegelicht. In de verschillenanalyse per programma in het programmaplan wordt daarom verwezen naar deze paragraaf.

De bijdrage van Enkhuizen voor dienstjaar 2026 is € 972.000 hoger als de bijdrage voor dienstjaar 2025, vooral als gevolg van cumulatieve indexatie.

Bijdrage SED Organisatie

	2025	2026	Mutatie
Programma 1	7.728	10.690	2.962
Programma 2	5.703	4.673	-1.030
Programma 3	3.982	3.022	-960
Totaal	***17.412***	***18.384***	***972***

Vennootschapsbelasting

Voor het jaar 2026 wordt rekening gehouden met een nihil last. Met een deel van de activiteiten wordt geen onderneming gedreven, doordat niet wordt voldaan aan een of meerdere ondernemingscriteria.

Bij de grondexploitaties (projecten met grond en bouw) is de gemeente wel ondernemer. De verwachting is dat gemeente Enkhuizen geen actieve grondexploitaties meer heeft in 2026, waardoor er geen belastinglast wordt verwacht in 2026.

Onvoorzien

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 27.000 opgenomen voor “onvoorzien”. Dit budget is gereserveerd voor onvoorziene calamiteiten die mogelijk de bedrijfsvoering zouden kunnen raken. Omdat deze post in de afgelopen jaren niet is aangewend -en de reserve weerstandsvermogen voldoende is om onvoorziene tegenvallers op te vangen- is dit budget in de het ombuigingsproces afgeraamd. Omdat de post onvoorzien een verplicht onderdeel van de begroting is hebben wij hiervoor €1 opgenomen.

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	SED organisatie	0,29	0,38	0,43	0,38
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	SED organisatie	0,29	0,38	0,43	0,38
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	SED organisatie	*	*	*	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten extern *)	SED organisatie	*	*	*	*
Overhead	% van totale lasten	SED organisatie	9,48	8,1	8,26%	11,09%

* De indicatoren zoals deze hier zijn weergegeven, kunnen alleen worden berekend voor gemeenten waarbij de ambtelijke ondersteuning niet is uitbesteed. In het geval van Drechterland is de ambtelijke ondersteuning ondergebracht bij de SED organisatie. Wanneer deze indicatoren worden berekend, geeft dit een afwijkend beeld ten opzichte van andere gemeenten. Daarom zijn deze indicatoren niet ingevuld.

Met wie werken we samen

Voor het programma Bestuur en Dienstverlening werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- SED organisatie,
- Shared Service Centrum DeSom,
- Westfries Archief,
- Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBS),
- Alliander NV
- NV Bank Nederlandsche gemeenten (BNG).

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten

Wat mag het kosten: Bestuur en Dienstverlening

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	12.883	12.842	14.267
Totale baten	-56.557	-58.258	-60.412
Saldo baten en lasten	**-43.674**	**-45.415**	**-46.145**
Toevoegingen aan reserves	1.127	845	0
Onttrekkingen aan reserves	-2.642	-2.042	-55
Resultaat programma Bestuur en Dienstverlening	**-45.189**	**-46.613**	**-46.200**

Toelichting op afwijkingen (Baten en Lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> €50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	-2.962	N
Kapitaallasten	5	V
Verkiezingen	-66	N
Bijdrage DESOM	1.250	V
Incidentele lasten	247	V
Ombuigingen B2026 - regionale samenwerking	46	V
Ombuigingen B2026 - vrijval onvoorzien	27	V
Overige verschillen	29	V
Totaal lasten:	-1.425	N
Baten:		
		N
Leges rijbewijzen + reisdocumenten	76	V
Bijdrage DESOM	-907	N
OZB eigendom woningen	545	V
OZB eigendom + gebruik niet-woningen	358	V
Toeristenbelasting	135	V
Algemene uitkering	1.949	V
Overige verschillen	-3	N
Totaal baten	2.154	V
Totaal verschil programma Bestuur & Dienstverlening	**730**	**V**

Lasten

Verkiezingen (€66.000 nadeel)
Voor de extra verkiezingen van de Tweede Kamer in 2026 worden incidenteel kosten bijgeraamd. In de Septembercirculaire 2025 is daarvoor in dienstjaar 2026 €62.000

Bijdrage DESOM (€1.250.000 voordeel)
Vanaf 2026 wordt de systematiek voor het bepalen van de gemeentelijke bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling DESOM aangepast. Waar voorheen de bijdrage werd berekend op basis van het inwoneraantal, vindt de verdeling vanaf 2026 plaats op basis van een vaste prijs per identity (werkplek). Daarnaast wordt de bijdrage niet langer via een doorbelasting (95%) vanuit de gemeente verrekend, maar rechtstreeks door DESOM in rekening gebracht bij de SED Organisatie.

Incidentele lasten (€247.000 voordeel)

Dit gaat om incidentele lasten 2025 die niet terugkomen in 2026.

- Rekenkamer €10.000
- Team informatievoorziening €30.000
- OVH2025 - Project bouwdossiers - €37.000
- OVH2025 - Vernietiging archief €6.000
- Huisvesting Breedstraat 53 €137.000
- Huisvesting Kruitmolen € 27.000

Ombuigingen B2026 - regionale samenwerking (€46.000 voordeel)

We blijven inzetten op regionale samenwerking. De bestuurlijke en ambtelijke inzet blijft ongewijzigd. Wel schrappen we het budget voor externe ondersteuning en/of advisering aangezien dit de afgelopen jaren beperkt is ingezet.

Ombuigingen B2026 - vrijval onvoorzien (€27.000 voordeel)In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 27.000 opgenomen voor “onvoorzien”. Dit budget is gereserveerd voor onvoorziene calamiteiten die mogelijk de bedrijfsvoering zouden kunnen raken. Omdat deze post in de afgelopen jaren niet is aangewend -en de reserve weerstandsvermogen voldoende is om onvoorziene tegenvallers op te vangen- wordt voorgesteld deze post af te ramen. Omdat de post onvoorzien een verplicht onderdeel van de begroting is hebben wij hiervoor € 1 opgenomen.

Baten

Leges rijbewijzen + reisdocumenten (€76.000 voordeel)
De opbrengst uit reisdocumenten is gebaseerd op het verwachte aantal aanvragen in 2026. Deze verwachting ligt hoger dan eerder berekend. De opbrengst uit rijbewijzen is gebaseerd op het verwachte aantal vernieuwingen in 2026. Volgens de prognoses van de Rijksdienst voor het Wegverkeer valt dit aantal hoger uit dan voorzien.

Bijdrage DESOM (€907.000 nadeel)
Zie uitleg lasten.

OZB eigendom woningen (€545.000 voordeel)

- Voor de opgeleverde vakantiewoningen in het Recreatieoord Enkhuizer Zand kan vanaf 2026 een (oplopende) ozb-opbrengst van €48.000 worden bijgeraamd. Het college stelt een aanvullende verhoging van de ozb-opbrengst woningen in 2026 voor van €400.000 en deze te bestemmen voor een structurele bijraming van het budget voor verbetering van het beheer van de leefomgeving in geheel Enkhuizen.
- De overige extra opbrengst ontstaat door de indexatie van 2,5% die is toegepast.

OZB eigendom + gebruik niet-woningen (€358.000 voordeel)

- Voor ozb niet-woningen wordt een stijging in 2026 van €350.000 opgenomen. De nieuwe tarieven worden door de raad in december 2025 vastgesteld via de belasting-nota en zijn afhankelijk van de waardestijging van het onroerend goed.
- Voor OZB niet-woningen eigendom is de minderopbrengst uit 2025 van €95.000 verwerkt. Deze minderopbrengst is ontstaan door het gebruik van een te hoge WOZ-waarde stijging bij het berekenen van het tarief. Voor niet-woningen is de stijging (WOZ-waarde + tariefstijging) lager dan verwacht. Dit resulteert in een minder opbrengst.
- Daarnaast is er een toename van het aantal objecten met 35.
  De overige extra opbrengst is ontstaan door de indexatie van 2,5% die is toegepast.

Toeristenbelasting (€135.000 voordeel)
Uit de cijfers over 2024 blijkt dat de opbrengst ca €35.000 hoger is dan geraamd. Deze kan structureel worden bijgeraamd. Daarnaast wordt een volumestijging verwacht als gevolg van de toevoeging van de vakantiewoningen met een meeropbrengst in 2026 van €60.000. Tot slot wordt voorgesteld de heffing voor toeristenbelasting met €0,20 te verhogen, met een meeropbrengst in 2026 van €26.000

Algemene uitkering (€1.949.000) voordeel)

In de begroting 2026 is een bedrag van €50.165.000 opgenomen voor de algemene uitkering. De algemene uitkering 2026 is daarmee € 1.949.000 hoger dan de algemene uitkering 2025 in de bijgestelde begroting 2025. De algemene uitkering in deze begroting is gebaseerd op de Septembercirculaire 2025. In het raadsvoorstel bij de Begroting 2026 is een korte analyse opgenomen van de toename van de algemene uitkering in meerjarenperspectief als gevolg van de Septembercirculaire 2025.

Toelichting op afwijkingen (reserves)

De reserves worden toegelicht onder het hoofdstuk "Algemeen financieel beeld".

Programma Ruimte

Inleiding

Het programma Ruimte gaat over nieuwe uitdagingen en het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving in onze gemeente. We pakken verschillende uitdagingen in de leefomgeving zoveel mogelijk tegelijk aan. Er zijn doelen voor nieuwe ontwikkelingen, zoals woningbouw. En we houden rekening met het totale beheer en de veiligheid van de leefomgeving.

In dit programma laten we zien wat we in 2025 met de beschikbare middelen gaan doen. En wat we daarvan verwachten. De onderwerpen zijn:

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Openbare ruimte
- Veiligheid
- Economie
- Duurzaamheid en milieu

Financiële kaders

De afgelopen jaren kregen we steeds meer taken binnen het ruimtelijk domein. Voor sommige kregen we geld vanuit het Rijk, zoals voor de Omgevingswet en de klimaatopgaven. Voor andere taken en doelen niet. De bijdrage van het Rijk is dikwijls onvoldoende om alle kosten te dekken.
Omdat we weten dat de financiële positie van gemeenten de komende jaren verslechtert, houden we daar in deze begroting rekening mee. Zo kijken we verder dan een jaar vooruit. En we bekijken goed of regionale samenwerking bij verschillende opgaven voordelen oplevert. Voor bepaalde taken gebruiken we de budgetten en richtlijnen van het Rijk, zoals bij de Omgevingswet en klimaattaken. Daarnaast werken we samen met buurgemeenten aan onderwerpen die onze gemeentegrenzen overstijgen.

Ontwikkelingen

De doelen van onze gemeente zijn niet in één jaar te realiseren en vragen tijd. Daarbij zijn we ook afhankelijk van externe factoren, zoals de economische situatie en het geld dat we van het Rijk ontvangen. Dit bepaalt steeds meer wat we kunnen doen. Hieronder een overzicht van onze prioriteiten:

- Gezonde en evenwichtige woningmarkt: We willen passende woningen realiseren voor onze huidige en toekomstige inwoners. Dit betekent dat de bouw van nieuwe woningen, zowel permanente als flexibele, een topprioriteit is.
- Leefbaarheid van bestaande wijken: Naast nieuwe wijken blijft de leefbaarheid in onze huidige wijken belangrijk. Daarom richten we ons op strategische (verkeers) veiligheid en we willen handhaving en de aanpak van ondermijning sterk verbeteren. Voorstellen hiervoor zijn opgenomen in deze begroting.
- Openbare ruimte en vervangingsopgave: De komende jaren staan we voor de uitdaging om onze openbare ruimte te vernieuwen. Tegelijkertijd moeten we nieuwe opgaven aanpakken, zoals klimaatadaptatie. Door deze taken te combineren, proberen we kosten te besparen.

- Ondergrondse ontwikkelingen: Er gebeurt steeds meer onder de grond, zoals de aanleg van nieuwe energie- en data-infrastructuur. We moeten hier als organisatie zowel inhoudelijk als qua capaciteit klaar voor zijn.
- Regionale samenwerking: We werken veel samen met andere gemeenten, waarbij het Pact van Westfriesland vaak de verbindende schakel is. We blijven kritisch kijken naar samenwerkingsprojecten en kiezen alleen voor samenwerking als dit aantoonbare toegevoegde waarde heeft. De financiële gevolgen van regionale samenwerking zijn verwerkt in de begroting.
- Gemeentelijk vastgoed: De komende jaren geven we extra aandacht aan ons vastgoed. Door strategisch beleid kunnen we winst halen uit ontwikkeling, onderhoud en beheer. Daarnaast staan we voor de uitdaging om ons vastgoed te verduurzamen. Dit komt ook in de begrotingen van de komende jaren terug.

Het College Uitvoerings Programma (CUP; de uitwerking van het coalitieakkoord en het werkplan) staat hieronder in kaders beschreven. In elk kader staat het doel, wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen in 2026:

Ambities programma Ruimte

Wat willen we bereiken? Afvalinzameling

Enkhuizen heeft een goed werkende afvalinzameling en– verwerking.

Wat gaan we ervoor doen?

We evalueren het uitgevoerde Afvalbeleidsplan, spelen in op de vernieuwde vergoedingsstructuur van Verpact voor PBD door de afvalscheiding verder te verbeteren en blijven de inzameling, communicatie en samenwerking met HVC voortdurend verbeteren.

Wat willen we bereiken? Begraafplaats

Zorgen voor goed, efficiënt en respectvol beheer van begraafplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen?

Om de algemene begraafplaats goed en efficiënt te kunnen beheren wordt een nieuw beheerplan opgesteld. Het beheer van de begraafplaatsen wordt voor 2026 conform het Beheerplan begraafplaatsen uitgevoerd.

Daarnaast lopen de reguliere onderhoudswerkzaamheden op de algemene begraafplaats door. Voor een zo efficiënt mogelijk beheer wordt samenwerken opgezocht tussen de groen beheerders en de uitvoerend beheerders op de begraafplaats. Hierbij gaat het voornamelijk om budgettaire afstemmingen.

Het kapitaalgoed bevat onder andere

- 106 bomen
- 3,3 kilometer fijne sierheester
- 1,3 kilometer geschoren haag
- 155 meter grove sierheester
- 653 meter hekwerk
- 6,1 kilometer half verharding
- 8,6 kilometer verharding

Wat willen we bereiken? Duurzaamheid

Enkhuizen heeft een duurzame, klimaatbestendige gebouwde omgeving (die invloed heeft op alle aspecten van ons leven).

Wat gaan we ervoor doen?

Bedrijvenaanpak duurzaamheid

We ondersteunen grootverbruikers bij het ontwikkelen van collectieve oplossingen voor netcongestie, door middel van een haalbaarheidsstudie. Daarnaast stimuleren we hen om te voldoen aan de energiebesparingsplicht. Voor het midden- en kleinbedrijf nemen we deel aan de provinciale ontzorgingsaanpak, waarmee we ondernemers buiten bedrijventerreinen helpen met verduurzaming. Ook gaan we twee kennissessies organiseren voor bedrijven in de SED-gemeenten rond de thema's warmte en netcongestie. Tot slot bouwen we het Duurzaam Ondernemersloket verder uit en zetten dit in als regionaal aanspreekpunt voor ondernemers met vragen over verduurzaming, subsidies en regelgeving.

Energie infrastructuur

Het energiesysteem van de toekomst is gebaseerd op een energiemix. We bieden ruimte voor lokaal opgewekte duurzame energie. Lokaal opwekken, Lokaal gebruiken en energiehubs.
We zetten in op een goede samenwerking met Liander, Provincie Noord-Holland, regio gemeenten. We werken verder aan het energie actieplan (ESAP) hierin worden acties geformuleerd om netcongestie te verzachten en zo snel mogelijk het netwerk te kunnen uitbreiden.
We werken verder conform de Energie visie 2.0 Noord Holland Noord.

Energiebesparing

De Lokale Isolatieaanpak is in 2025 gestart en succesvol verlopen. In 2026 wordt vervolg gegeven aan de isolatieaanpak met de financiële middelen vanuit de tweede tranche van het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Uit de tweede tranche van het NIP heeft Enkhuizen een bedrag van €962.787 ontvangen. Voor dit bedrag kunnen naar verwachting 303 woningen worden geïsoleerd. De gemeente werkt samen met Klimaatroute en het Duurzaam Bouwloket om inwoners te ondersteunen bij de te nemen stappen om de woning te verduurzamen.

Energieopwekking

In 2026 gaan wij verder met de uitvoering van de RES (Regionale Energie Strategie)

We spannen ons in om zonnevelden te realiseren met ontwikkelaars binnen de huidige zoekgebieden. In 2026 gaan wij onderzoeken hoe en of we kunnen komen tot nieuwe zoekgebieden. Dit doen we in samenwerking met stakeholders en de inwoners.

Energie opwekking langs Rijkswegen en Provinciale wegen (OER/OEP). We werken mee aan het traject langs de N307 om langs de provinciale weg op provinciale grond zonnepanelen te plaatsen. Dit doen wij in samenwerking met de Provincie Noord-Holland, en Rijkswaterstaat.

We starten met de onderzoeken voor het vervangen van de huidige windmolens bij Krabbersgat, dit in samenwerking met de provincie Noord-Holland, Provincie Flevoland, Rijkswaterstaat en de gemeente Lelystad.

We onderzoeken of een solar carport een mogelijkheid is voor de uitbreiding van de P&R .

Regionale samenwerking duurzaamheid

De maatregelen die moeten worden genomen om een klimaatbestendige en duurzame gemeente te zijn doen we deels samen met onze Westfriese buurgemeenten. Om de regionale samenwerking te formaliseren hebben de portefeuillehouders duurzaamheid van de Westfriese gemeenten in april 2025 hun handtekening onder het samenwerkingsconvenant en een dienstverleningsovereenkomst met gastgemeente Medemblik gezet. Hierin liggen afspraken vast over de inzet van capaciteit en middelen.

Soorten Management Plan

In 2025 is gestart met het opstellen van een SMP (Soorten Management Plan). Een SMP is een plan waarin we binnen Enkhuizen in kaart brengen welke beschermde gebouw gebonden diersoorten voorkomen en hoe hun leefgebied beschermd kan worden. Met een SMP kunnen we als gemeente een gebiedsgerichte ontheffing bij de provincie aanvragen. Hiermee wordt het mogelijk om woningen te isoleren zonder dat steeds per woning aparte vergunningen hoeven te worden gevraagd. In 2026 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het SMP, waarbij de mitigerende maatregelen zullen worden toegepast. Ook moeten er werkprotocollen worden opgesteld zodat volgens het SMP gewerkt gaat worden, inclusief monitoring en een registratiesysteem.

Uitvoering klimaatadaptatie

We gaan verder met de uitvoering van de bestaande Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie in samenwerking met de Westfriese gemeenten. Binnen dit verband wordt een regionale uitvoeringscoördinator ingezet en dragen de gemeenten gezamenlijk de kosten.

Er is gestart met de actualisatie van de stresstest, conform de landelijke afspraak om iedere zes jaar een nieuwe stresstest uit te voeren. Deze stresstest brengt per gemeente in beeld in welke mate de gemeente kwetsbaar is voor wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. De uitkomsten van deze stresstest worden in 2026 verwacht en vormen input voor een geactualiseerde adaptatiestrategie en uitvoeringsagenda. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij het groen-blauw beleid en bij kansen binnen andere ruimtelijke opgaven.

Warmtetransitie bestaande omgeving

We werken aan een Warmteplan als vervolg op de Transitievisie Warmte (TVW, 2021). Dit plan beschrijft hoe de gemeente de warmtetransitie vormgeeft en waar de komende jaren kansen liggen voor een aardgasvrije gebouwde omgeving. Het wordt samen met netbeheerders, lokale partijen en inwoners opgesteld.

Een belangrijk lopend project is de samenwerking met energiecoöperatie Buurwarmte Enkhuizen om Gommerwijk West aardgasvrij te maken. In 2025 bleek het gekozen zeer-lage-temperatuurnetwerk niet haalbaar. Het alternatieve concept van mini-warmtenetten biedt nieuwe kansen. Deze aanpak is modulair, waardoor op kleine schaal gestart kan worden. De eerste stap is het veiligstellen van de PAW-subsidie via een wijzigingsaanvraag bij het ministerie van BZK. Daarna werken we het nieuwe plan verder uit en starten we de uitvoering.

Bij nieuwbouwprojecten bouwen we standaard aardgasvrij. Bij de keuze voor het energieconcept kan de kans ontstaan dat ook het omliggende bestaande gebied wordt meegenomen in de verduurzaming. Vanuit de klimaatdoelen denken we daarom actief mee bij de ontwikkeling van deze plannen.

Samen met enkele bedrijven werken we aan een hoog temperatuur-warmtenet, gekoppeld aan een nieuwe geothermiebron van het Grootslag. Deze bron kan niet alleen bedrijven, maar ook andere afnemers van warmte voorzien.

Nieuwe wetgeving: De Wet collectieve warmte en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie.

De Wet collectieve warmte (Wcw) en de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) gaan naar verwachting op 1 januari 2026 in.

- De Wcw vervangt de huidige Warmtewet en maakt het ontwikkelen van nieuwe warmtenetten eenvoudiger. De wet waarborgt betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering en geeft gemeenten meer regie.
- De Wgiw geeft gemeenten de bevoegdheden voor een wijk- of gebiedsgerichte aanpak van de warmtetransitie, met als belangrijk instrument de aanwijsbevoegdheid.

Deze wetten worden meegenomen bij het opstellen van het Warmteprogramma. Na invoering bekijken we de verdere gevolgen. We verwachten op korte termijn geen directe extra acties.

Wat willen we bereiken? Economische zaken

Enkhuizen is een stad waar volop ruimte is voor economie en werkgelegenheid.

Wat gaan we ervoor doen?

Continueren van de samenwerking met ondernemers en ondernemersverenigingen. Lokale en regionale afstemming over het door ontwikkelen en versterken van winkelgebieden, agrarisch gebied en bedrijventerreinen.

Participeren en financieel bijdragen aan:

- Economische Agenda Westfriesland waarmee onder andere Startersloket en TalentAcademy ondersteund worden;
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (zie verbonden partijen);
- Leader subsidie Westfriesland;
- Deelname aan het evenement Expeditie Next dat plaatsvindt op 1 mei 2026.

Expeditie NEXT is een jaarlijks wetenschapsfestival voor kinderen en hun families, dat elk jaar in een andere stad plaatsvindt. Het evenement wordt georganiseerd door de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) en biedt een interactieve kennismaking met wetenschap en technologie. Op 1 mei 2026 verandert onze historische binnenstad in één groot wetenschapscentrum, waar kinderen en ouders deelnemen aan workshops, experimenten en shows. Bij de organisatie en uitvoering worden ook lokale ondernemers, scholen en (kennis)instellingen actief betrokken, zodat het evenement een breed maatschappelijk draagvlak en een sterke lokale inbedding krijgt. De voorbereidingen voor dit evenement zijn gestart in de zomer van 2025. De benodigde capaciteit in 2025 wordt zoveel mogelijk intern opgevangen. Voor 2026 is een fulltime projectcoördinator vanuit team Economie circa vijf maanden intensief betrokken bij de organisatie. Voor het opvangen van deze capaciteit wordt een budget van €75.000 aangevraagd voor externe inhuur.

Wat willen we bereiken? Erfgoed en monumenten

Enkhuizen is een stad die erfgoed en monumenten bewaart en onderhoud, zodat ze bereikbaar zijn voor iedereen. We gebruiken dit erfgoed ook als motor voor toekomstige ontwikkelingen in de stad.

Wat gaan we ervoor doen?

Het erfgoedbeleid ‘Erfgoed als Vliegwiel 2022 – 2026’ loopt -net als het bijbehorende uitvoeringsprogramma- eind 2026 af. De afgelopen jaren is gewerkt aan de 33 verschillende actiepunten. Om de behaalde resultaten te kunnen borgen, is het nodig om het erfgoedbeleid te evalueren. Het is wenselijk om de uitvoering van het huidige beleid samen met de diverse betrokken stakeholders te evalueren op volledigheid en bruikbaarheid. Insteek van het nieuwe beleid is het behouden en voortzetten van de huidige ambities met daarbij ruimte voor actuele ontwikkelingen. Hiervoor onderzoeken we welke actuele ontwikkelingen op gebied van monumentenzorg, collectiebeheer en omgang met erfgoed we kunnen inbedden in ons lokale erfgoedbeleid.

Wat willen we bereiken? Horeca en evenementen

Als gemeente zetten we ons blijvend in voor een gastvrij Enkhuizen.

Wat gaan we ervoor doen?

Het opstellen van nieuw evenementenbeleid.

Wat willen we bereiken? Omgevingsvisie

Enkhuizen heeft een vastgestelde omgevingsvisie.

Wat gaan we ervoor doen?

De raad in positie brengen om een omgevingsvisie te kunnen vaststellen.

Wat willen we bereiken? Openbare ruimte

In Enkhuizen koppelen we de parkeer- en verkeerssituatie aan de wens van inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat gaan we ervoor doen?

Civiele kunstwerken
Het areaal van de gemeentelijke civiele kunstwerken bestaat uit 140 bruggen, 21 steigers, 4 km kademuren, 2 km damwanden en 38 km beschoeiingen. De komende jaren wordt ingezet op toepassing van duurzame materialen, en waar mogelijk beschoeiing vervangen door natuurvriendelijke oevers.

Openbaar groen
De staat van het onderhoudsniveau wordt 4 keer per jaar beoordeeld. Aan de hand van de objectieve beoordeling heeft de algemene kwaliteit van de buitenruimte een waardering op B-niveau. Er wordt hiermee voldaan aan het ambitieniveau B.

Openbare verlichting
Het totale areaal van de gemeente Enkhuizen bestaat uit 4196 verlichtingsobjecten waarvan ca. 62% (2595) is aangesloten op 52 stuks schakel-en verdeelkasten en 81 km kabelnetwerken. En 38% (1601) is aangesloten op het combinatiekabelnetwerk van de netwerkbeheerder (Liander).
Buiten de Openbare verlichting (OVL) zijn er ook 4 stuks markt-en evenementkasten en 7 stuks beweegbare fysieke afsluit installaties (BFAi).

Op basis van technische levensduur worden jaarlijks OVL en BFAi , of delen hiervan vervangen. De technische levensduur is tevens de afschrijvingstermijn;
- 40 jaar, lichtmasten, schakel-en bedieningskasten en kabelnetwerken;
- 20 jaar, armaturen;
- 15 jaar, beweegbare fysieke afsluit installaties.

Met behulp van einde technische levensduur overzichten worden de jaarlijkse vervangingen vastgesteld, geschouwd en verwerkt in vervangingsprojecten ter behoeven van uitvoering. In 2026 wordt de OVL vervangen in de Oude Gouw. Daarbuiten nog drie schakel-en bedieningskasten en de beweegbare fysieke afsluit installaties Gependam.

Algemeen wordt de openbare verlichting op het vastgestelde kwaliteitsniveau gebracht en behouden.

Verkeersmaatregelen

Uit het nieuwe Verkeersplan komen verschillende maatregelen voor de gehele gemeente op gebied van verkeer. Daarnaast worden deze maatregelen in een uitvoeringsprogramma opgenomen. Het doel is dan om in 2026 maatregelen uit het uitvoeringsprogramma uit te voeren.

We controleren de schoolroutes en -omgevingen, waarbij de omgeving veiliger wordt gemaakt door het realiseren van schoolzones en andere maatregelen.

Voortvloeiend uit het Parkeer- en Verkeersontwikkelplan, worden in 2026 de parkeervergunningen gedigitaliseerd en wordt de backoffice hiervan opnieuw ondergebracht bij een beheerpartij.

Afhankelijk van de besluitvorming in het najaar van 2025, zal er betaald parkeren worden ingevoerd in de binnenstad van Enkhuizen. Onderdeel hiervan bij invoering is het aanpassen van bebording blauwe zones en de plaatsing van betaalautomaten.

Waterwegen en baggeren

Het doel van het baggeren is de watergang geschikt te houden voor gebruik watersport, voldoende doorstroming te behouden voor de aan- en afvoer van water (belang van HHNK) en voldoende waterdiepte te behouden zodat er geen ecologische problemen ontstaan. Hierbij is het naast het baggeren van bodemaanwas (bagger) ook het verwijderen van een teveel aan waterplanten een belangrijk onderdeel.

Met de overdracht van de wegen van HHNK aan de gemeente, is het baggeren van de bermsloten een extra taak van de gemeente geworden. De gemeente Enkhuizen heeft het baggeren van de bermsloten/wegsloten uitbesteed aan HHNK (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) (2023-2029, cyclustijd 7 jaar). Het betreft 340 m3 bagger in 7 jaar voor de bermsloten.

Daarnaast heeft de gemeente een meerjarig baggerplan 2024-2033, cyclustijd 10 jaar, op laten stellen voor de na de Overdracht Stedelijk Water nog te baggeren waterwegen, waarvoor de gemeente zelf verantwoordelijk is. Het betreft 804 m3 bagger, in 10 jaar.

Wegen

Verhardingen beslaat 6,9 procent van het oppervlak in de gemeente Enkhuizen en hebben een totale omvang van 856.832 vierkante meter. Het gaat om;

- Rijbanen en markeringen.
- Fiets- en voetpaden.
- Parkeervakken.
- Overige verharding waaronder plateaus, inritten, bermverharding etc.

Dagelijks beheer van verhardingen bestaat uit werkzaamheden aan de bestrating en het asfalt. Op basis van meldingen worden schades, gevaarlijke situaties en kleine wijzigingen afgehandeld.

In 2026 realiseren we zo'n acht onderhoudsprojecten, variërend van (kleinschalig) groot onderhoud tot vervangingsprojecten.

- Lopende het jaar klein onderhoudskoppel wegen.
- Dolfijn: Grootonderhoud asfalt.
- Diverse wegen: Asfaltschade herstel.
- Davidstraat-Noorder Boerenvaart: Herstraten.
- Dijk: Herstraten.
- Dirk Wierengastraat: Herstraten.
- Wiedesteiger: Herstraten.
- Noordergracht: Herstraten.

In 2025 is er een 4e visuele weginspectie uitgevoerd. Op basis van deze visuele inspectie die om het jaar wordt uitgevoerd, wordt er een onderhoudsplanning opgesteld voor de komende 5 jaar. Op deze manier houden we de wegen op het gewenste niveau.

Op basis van onderzoeken naar de restlevensduur van de wegen en aanvullende onderzoeken krijgen we inzicht welke wegen er op termijn hun einde levensduur bereiken. Met deze informatie kunnen we een lange termijnplanning realiseren.

Wat willen we bereiken? Toerisme

Enkhuizen is een toeristvriendelijke en gastvrije stad.

Wat gaan we ervoor doen?

Haven
Reiniging en afvalkosten haven (structureel €10.000 nadeel)
Door de toename van het aantal riviercruiseschepen dat aanmeert in Enkhuizen stijgen ook de kosten voor afval en reiniging in de haven. De schepen maken gebruik van onze voorzieningen om hun afval af te voeren waardoor de containers vaker geleegd moeten worden. Om deze hogere kosten te dekken stellen wij voor de afval- en reinigingskosten in de begroting te verhogen.

Toerisme
•We gaan aan de slag met de acties uit de toeristische visie.
•We versterken het merk 'Enkhuizen' door financieel bij te dragen aan Stichting Marketing Enkhuizen en Regiopromotie Beleef Westfriesland.

Wat willen we bereiken? Veiligheid

Een leefbaar en veilig Enkhuizen waar het voor iedereen prettig wonen en werken is.

Wat gaan we ervoor doen?

BOA's

- We blijven extra inzetten op overlast op het water;
- We zorgen dat de BOA ‘s meer zichtbaar zijn;
- We gaan het gesprek aan met de raad over handhavingsprioriteiten.

Integraal veiligheidsplan 2023-2026

een leefbaar en veilig Enkhuizen waar het voor iedereen prettig wonen en werken is

qua veiligheid we werken samen met onze inwoners en (veiligheids)partners

we blijven werken aan het integraal veiligheidsplan 2023-2026 door het vormgeven van een veilige woon- en leefomgeving

het aanpakken van zorg- en veiligheidsvraagstukken, het aanpakken van ondermijningssituaties en de weerbaarheid tegen cybercrime en gedigitalisserde criminaliteit vorm te geven

Wat willen we bereiken? Woningmarkt

Een gelijk verdeelde woningmarkt, met woningen die passen bij de wensen. Nu en in de toekomst.

Wat gaan we ervoor doen?

Woningbouwproject Nijevoert

Doel: een Integrale, samenhangende gebiedsontwikkeling (woningbouw) op grondgebied van de gemeenten Stede Broec en Enkhuizen.
Wat willen we bereiken? We realiseren woningbouw met een aanbod van betaalbare, aantrekkelijke, verschillende en duurzame woningen voor elke doelgroep. Vanaf 2028 wordt gestart met de bouw van ca. 900 woningen.

Wat gaan we ervoor doen? Het haalbaarheidsonderzoek is samen met de ontwikkelaars in 2025 afgerond. Na afronding kan de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en de ontwikkelaars worden opgesteld en ondertekend. Vervolgens wordt in 2026 gestart met de wijziging van het omgevingsplan.

Woningmarkt

Doel: een gezonde evenwichtige woningmarkt, met passende woningen voor nu en later.

Wat willen we bereiken? We versnellen de woningbouw met een aanbod van betaalbare, aantrekkelijke, verschillende en duurzame woningen voor elke doelgroep.

Wat gaan we ervoor doen?
• We bouwen duurzame woningen. Vooral betaalbare huur- en koopwoningen, in lijn met de Woondeal 2.0 Noord-Holland Noord.
• We spreken een nieuw woonprogramma af dat overeenkomt met de omgevingsvisie en voeren het uitvoeringsprogramma uit.
• We werken aan de ontwikkeling en uitvoering van diverse woningbouwprojecten.
• We maken ruimte voor woonzorgconcepten in woningbouwplannen. Ouderen blijven zo in de eigen omgeving wonen, met de meest passende woonomstandigheden.
• We voeren samen met betrokkenen (o.a. woningcorporatie Welwonen en de huurdersraden) de prestatieafspraken uit.

Woonakkoord

Doel: Westfriesland in de top 10 beste woonregio's van Nederland.

Wat willen we bereiken?
• Eind 2030 zijn er in Westfriesland 12.500 nieuwe woningen gebouwd. Het streven is ruim 1.500 nieuwe woningen per jaar.
• We versnellen de woningbouw, met aandacht voor betaalbare, gevarieerde, aantrekkelijke en duurzame woningen voor iedereen.
• Het bestaande woningaanbod blijft goed en aantrekkelijk en verbeteren we als het nodig is.
• We voegen nieuwe, unieke en aanvullende woningen toe aan de regionale woningvoorraad.
• We stimuleren zelfstandig wonen voor langere tijd.

Wat gaan we ervoor doen?
• Samen met belanghebbenden organiseren we minstens twee keer per jaar een versnellingstafelbijeenkomst. Dan bekijken we de knelpunten en kansen om woningbouwprojecten te versnellen.
• Er wordt een flexibel plan gebruikt voor nieuwbouwprojecten, dat de regio richting geeft en ruimte biedt voor ideeën van de markt.

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024	2025
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt	5	8	4	
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,1	3,4	1,6	
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5,1	5,3	4,8	
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,8	0,8	0,8	
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	10,7	7,7	9,5	
Functiemenging	%	LISA	49,2	49,8		
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15 tm 64 jaar	LISA	164,1	170,9		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS	172	165		
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	13,7			
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	CBS	269	320	321	337
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	3,7	1,3		
Demografische druk	%	CBS	76,1	77,1	76,9	77,9
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	802	889	912	1010
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	882	975	996	1.099

Met wie werken we samen

Voor het programma Ruimte werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
- Archeologie West-Friesland
- WerkSaam Westfriesland.
- Recreatieschap Westfriesland (RSW)
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord
- Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten

Wat mag het kosten: Domein Ruimte

	2024	2025	2026
Totale lasten	23.136	23.098	21.349
Totale baten	-11.530	-9.206	-9.172
Saldo baten en lasten	**11.606**	**13.892**	**12.177**
Toevoegingen aan reserves	744	99	843
Onttrekkingen aan reserves	-1.359	-1.905	-941
Resultaat programma Ruimte	**10.991**	**12.086**	**12.080**

Toelichting op afwijkingen (baten en lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> €50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	1.030	V
Kapitaallasten	-300	N
Incidentele lasten	1.693	V
Bijdrage Veiligheidsregio	-113	N
Klimaat en duurzaamheid		N
Overige verschillen	-504	N
Totaal lasten:	1.806	V
Baten:		
Incidentele baten	-322	N
Parkeervergunningen	78	V
Bestuurlijke boete	100	V
Riolering	67	V
Grondexploitaties	60	V
Overige verschillen	99	V
Totaal baten	82	V
Totaal verschil programma Ruimte	**1.888**	**V**

Lasten

Bijdrage SED (€1.030.000 voordeel)

Kapitaallasten (€300.000 nadeel)

Incidentele lasten (€1.693.000 voordeel)
Dit gaat om incidentele lasten 2025 die niet terugkomen in 2026.

- opstellen strategisch vastgoedplan
- ondermijning (overheveling)
- implementatie overdracht wegen
- inrichten schoolzones (kn 25-28)
- omzetten halfverharding fietspad Wilhelminaplantsoen
- opstellen verkeersplan (ovh)
- circulatieplan (ovh)
- glasvezel (ovh)
- aanpassen vergunningenbeleid (ovh)
- verwijderen blauwe zones
- onderhoud installaties haven
- vuilwateronderzoek haven
- verwijderen palen in de haven t.b.v. de chartervaart (ovh)

- vernieuwen toeristische bewegwijzering (kn 25-28)
- parkeeroverlast Kweekwal
- project eenduidige werkwijze (ovh)
- implementatie afvalbeleidsplan (ovh)
- beleid plaagdierbestrijding (ovh)
- onderzoek Soorten Management Plan (kn 25-28)
- Omgevingswet
- Bloemenbuurt (ovh)
- woonprogramma (ovh)
- woonakkoord
- aanpak woonwagenlocatie Kweekwal
- beheer en uitvoeringsplannen begraafplaats

Bijdrage Veiligheidsregio (€113.000 nadeel)
Op basis van de begroting 2026 van de Veiligheidsregio.

Baten

Incidentele baten (€322.000 nadeel)
Dit gaat om incidentele baten die niet terugkomen in 2026.

- Nabo afkoop onderhoud Prorail
- bijdrage in aanleg glasvezelnetwerk
- subsidies klimaat en duurzaamheid

Parkeervergunningen (€78.000 voordeel)
Door de lagere kapitaallasten in 2026 (€17.000 rente en €17.000 afschrijvingen) worden de kosten lager. Dit bedrag brengen we in mindering op de opbrengst van het betaald parkeren.

Bestuurlijke boete (€100.000 voordeel)
Zie de toelichting op de ombuigingen in de Financiële samenvatting.

Riolering (€67.000 voordeel)
Mede als gevolg van indexatie is de opbrengst 2026 hoger dan die in 2025.

Grondexploitaties (€60.000 voordeel)
Jaarlijks wordt het saldo van baten en lasten geactiveerd en verantwoord op de balans. Op deze wijze ontstaat op de balans een boekwaarde per project. Deze baten en lasten hebben dus in eerste instantie geen invloed op begroting en jaarrekening. Pas wanneer de exploitatie is afgerond wordt een financiële afwikkeling gemaakt en komt een eventueel eindresultaat ten gunste of ten laste van de begroting van dat jaar.

Toelichting op afwijkingen (reserves)

De reserves worden toegelicht onder het hoofdstuk "Algemeen financieel beeld".

Programma Samenleving

Inleiding

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om zorg en ondersteuning te bieden aan inwoners die dat nodig hebben. In 2026 zetten we ons onverminderd in voor een sociaal domein dat aansluit bij de lokale behoeften en de leefwereld van onze inwoners. We bieden passende ondersteuning – zowel voor de gemeenschap als voor het individu.

Meer dan ooit ligt de focus op preventie. Door problemen vroegtijdig te signaleren of zelfs te voorkomen, versterken we de zelfredzaamheid van mensen en vergroten we hun kansen om volwaardig mee te doen in de samenleving. Preventie is daarmee geen aparte taak, maar een integraal onderdeel van ons beleid.

Concreet betekent dit dat we inzetten op een gezonde en inclusieve leefomgeving, waarin gezondheidsverschillen worden verkleind en iedereen zich kan ontwikkelen. Ook zetten we in op het versterken van de sociale basis: bewoners die naar elkaar omzien, gemeenschappen die samen oplossingen vinden en maatschappelijke initiatieven die ruimte krijgen om te groeien.

Het naar elkaar omkijken begint op een jonge leeftijd en daarom zetten we in op inclusief onderwijs. Naast het onderwijs hebben we ook aandacht voor ontwikkelingen van de jeugd op sociale cultureel vlak en sport.

Ontwikkelingen Jeugd en Wmo

Het afgelopen jaar hebben we veel stappen ondernomen met als doel om:
1) De kwaliteit van onze dienstverlening aan inwoners te vergroten;
2) Hulp tijdig in te zetten;
3) De kosten te beheersen.

Lokaal hebben we de regionale inkoop en implementatie van specialistische jeugdhulp en Wmo afgerond. De consulenten hebben de tools om de regionale afspraken te hanteren. Deze zijn bekrachtigd in de verordening, waarbij de reikwijdte jeugdhulp is ingeperkt. Daarnaast hebben wij, in SED verband, een beheersteam opgezet. Dit beheersteam heeft als doel om de cliëntgebonden kosten jeugd te verminderen. Het beheersteam stuurt op de maatwerkovereenkomsten, verwijzingen van o.a. huisartsen en Gecertificeerde Instellingen en acteert op de top 10 duurste jeugdigen per gemeente. Dit heeft de eerste positieve financiële resultaten opgeleverd.

Uiteraard hebben we blijvend aandacht voor onze processen en bekijken we kritisch op welke punten we nog meer efficiency kunnen realiseren door aanpassingen te doen in ons proces.

Jeugd

De consulenten in de SED organisatie zetten zich blijvend iedere dag in om tijdig de meest passende zorg in te zetten. We zien echter een toenemende complexiteit van problematiek van gezinnen, groeiende wachtlijsten bij aanbieders en langdurende hulptrajecten. Ook is de rol van de consulent in de afgelopen jaren veranderd: van enkel een keukentafelgesprek en beschikken, is de Jeugdconsulent nu actief betrokken bij hulptrajecten van gezinnen. Onderdeel van de overeenkomsten per 1 juli 2025 is dat consulenten nu nog actiever betrokken zijn bij gezinnen. Enerzijds om te voldoen aan het wettelijke kader van één gezin, één plan, één regisseur, maar ook om tijdig bij hulpverleningstrajecten te kunnen bijsturen. Regie door een consulent zorgt voor grip op dat wat wordt ingezet: zij sturen op effectiviteit, doorstroom en uitstroom. Dit geldt voor alle trajecten, maar zeker bij de hoog specialistische, dure trajecten, is de rol van de consulent cruciaal om de kosten beheersbaar te houden. Dit vraagt om een, soms, (tijds-) intensieve rol van de Jeugdconsulent.

Wmo

Ook bij de Wmo zien we een toenemende druk ontstaan op het consulententeam. Voor de Wmo geldt ook de gewijzigde regierol, alleen minder (tijds-) intensief en zijn hulpvragen complexer. Bij de Wmo zien we dat het aantal meldingen per gemeente groeit. Dit kunnen we verklaren door de toenemende vergrijzing. Echter groeit de formatie bij de SED organisatie niet mee. Het aantal meldingen is toegenomen van ongeveer 1900 meldingen in 2022, naar ongeveer 2500 in 2024. Het gaat om nieuwe instroom en verlengingen van lopende indicaties.

Ontwikkelingen schuldhulpverlening

Bij schuldhulpverlening constateren we ook toenemende aantal meldingen. Er zijn meer meldingen bij de vroeg signalering en meer aanmeldingen vanwege een mogelijke woningontruiming. Ook team schuldhulpverlening staat onder druk. De beschikbare formatie binnen de SED is de afgelopen jaren gelijk gebleven, terwijl de meldingen en de complexiteit van casuïstiek toeneemt.

Gevolgen

Om onze inwoners goed en tijdig te kunnen helpen, kan het nodig zijn om de bestaande formatie van de teams jeugd, Wmo en schuldhulp op termijn uit te breiden. Dit is mede afhankelijk van (landelijke) maatregelen om de wachtlijstproblematiek bij aanbieders te beheersen. Uitgangspunt is dat we onze inwoners snel helpen en voorkomen we dat problematiek verergerd. Al met al voorkomen we daarmee duurdere vormen van zorg.

Ambities programma Samenleving

Wat willen we bereiken? Onderwijs

Enkhuizen beschikt over goed(e) onderwijs(voorzieningen).

Wat gaan we ervoor doen?

Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)

- We werken volgens het nieuwe Onderwijskansenconvenant, waardoor we de samenwerking met onderwijs, kinderopvang, GGD en andere partners rondom het jonge kind versterken, om alle kinderen in gemeente Enkhuizen gelijke kansen te bieden.
- We aan een nieuwe subsidieregeling voor het onderwijsachterstandenbudget, zodat beschikbare middelen efficiënt en doelgericht kunnen worden ingezet.

Onderwijshuisvesting

- Samen met gemeente Stede Broec ontwikkelen we een gemeentegrens-overstijgend Strategisch Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs.
- We geven uitvoering aan het Strategisch Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs
- We werken een businesscase uit voor een gezamenlijke schoolvoorziening primair onderwijs in de binnenstad van Enkhuizen.
- We zorgen voor efficiënter ruimtegebruik van de bestaande onderwijsruimtes, waardoor de capaciteit beter benut wordt en meer onderwijsactiviteiten kunnen plaatsvinden.

Wat willen we bereiken? Sociaal domein

Enkhuizen is een gemeente waar iedereen kan meedoen zoals het hem of haar past. De voorzieningen in Enkhuizen zijn beschikbaar voor iedereen die ze nodig heeft.

Wat gaan we ervoor doen?

Hervormingsagenda

In 2026 blijven we uitvoering geven aan de gestelde maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd. We willen dat kinderen en jongeren sneller passende hulp krijgen, zoveel mogelijk dichtbij huis. Daarbij versterken we preventie en signaleren we problemen eerder, zodat zwaardere zorg vaker kan worden voorkomen.

- We versterken het lokale team zodat zij zelf hulp kunnen leveren, ook bij onveiligheid *(Toekomstscenario voor Jeugd en gezin).*
- We zorgen voor een betere samenwerking tussen het Stadsteam en de huisartsen waardoor kinderen en gezinnen sneller passende hulp krijgen en onnodige doorverwijzing worden voorkomen.
- We zorgen voor een preventief dekkend zorglandschap en focussen daarmee op het versterken van het 'normale' leven van de inwoner, zodat problemen vroeg worden opgepakt.
- We realiseren voor jeugdigen die niet meer thuis kunnen wonen een zorgvorm die zo ' thuis en dichtbij als mogelijk' is. Denk hierbij aan het realiseren van kleinschalige woonvoorzieningen.
- We bakenen de reikwijdte van de Jeugdhulp af waardoor jeugdhulp alleen wordt ingezet daar waar het echt nodig is. Andere vragen worden in de sociale basis of andere domeinen opgepakt.

Toegang

In navolging van het visieleertraject van de VNG wordt samen met de drie gebiedsteams verder vorm gegeven aan de inrichting van de lokale toegang. Het 'wat' en het 'hoe' worden uitgewerkt. Dit proces gaat hand in hand met één van de opgaven uit de Hervormingsagenda jeugd (Stevige lokale teams) en wordt daarom integraal aangepakt.

Minimabeleid
Via het reguliere minimabeleid bieden wij mensen de mogelijkheid tot financiële ondersteuning om onder anderen mee te kunnen doen in de maatschappij. We zijn samen met Stede Broec en Drechterland bezig met een herijking van het bijzondere bijstand beleid. Gestreefd wordt om de regels beter aan te laten sluiten op de behoeften vanuit de samenleving. Daarnaast worden de te verwachte ontwikkelingen vanuit de Participatiewet in balans meegenomen.

Alleenverdieners
Door een ongunstige samenloop van regelingen ontvangen huishoudens waarvan een persoon een uitkering ontvangt via het UWV een lager bedrag aan toeslagen vanuit de Belastingdienst dan zou moeten. Gemeenten verstrekken in opdracht van het Rijk tot 1 januari 2028 een bijdrage om dit verschil op te vangen. Gemeenten ontvangen via de circulaires budget om dit uit te voeren.

Onderwijszorgarrangementen
- We zetten zowel individuele als groepsgewijze jeugdzorg in tijdens schooltijd (onderwijszorgarrangement).
- In een pilot, lopend tot september 2026, bieden we in regionaal verband jeugdzorg aan elke leerling op het Integraal Kind Expertise Centrum (IKEC) Hoorn.

Ontheemden
Het COA realiseert medio 2026 een opvanglocatie binnen de ontwikkellocatie Gouwe Vaart in samenwerking met het COA. Deze locatie wordt veilig, betaalbaar en goed bereikbaar ingericht en biedt een menswaardige opvang.
We voeren de Spreidingswet uit door een evenredige bijdrage te leveren aan de landelijke opvangopgave en werken hierbij samen met de regio.
We zorgen dat bewoners van de opvanglocatie toegang krijgen tot onderwijs, zorg en maatschappelijke ondersteuning, in samenwerking met partners.
We blijven het COA aansporen in gesprek te blijven met inwoners, bedrijven en direct-belanghebbenden om aandachtspunten en zorgen te betrekken bij de uitvoering.
Ook in 2026 zetten we ons in voor de opvang van Oekraïense ontheemden, conform de landelijke taakstelling.

Preventie Jeugd
We ondersteunen kinderen en jongeren in het ontdekken van hun talenten en hun interesses via sport, cultuur en gezondheid. Daarnaast bieden we preventieve, laagdrempelige ondersteuning aan kinderen/jongeren en hun gezinnen. Bijvoorbeeld door de inzet van het jeugd en jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk.

We zullen de pilot digitale veerkracht verder uitvoeren en evalueren en waar mogelijk verder uitbreiden over de SED en de regio West-friesland.

Preventie WMO
Zie onderdeel Welzijn

Uitvoeringsplan visie sociaal domein
Samen met verschillende samenwerkingspartners, waaronder Stichting Iedereen Telt Mee en Welwonen, wordt het uitvoeringsplan visie sociaal domein opgesteld. Het uitvoeringsplan geeft antwoord op de vraag op welke wijze er de komende jaren uitvoering gegeven wordt aan de visie sociaal domein.

Wonen met ondersteuning
Per 1 januari 2025 is een nieuw contract Wonen met Ondersteuning ingegaan met een consortium van zorgaanbieders. De centrumgemeente Hoorn voert, namens de regiogemeenten, het mandaat voor uitvoering en houdt via intensief contractmanagement scherp toezicht op naleving van de vernieuwde werkwijze en kwaliteitseisen. De SED-gemeenten zijn hierin actief betrokken als vertegenwoordiger van de regio. In 2026 sturen we, naast het waarborgen van kwaliteit, nadrukkelijk op de ontwikkelopgaven die bij ondertekening van het contract zijn vastgelegd. De huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de centrumgemeente Hoorn en de regiogemeenten, waarin dit mandaat is vastgelegd, loopt eind 2026 af. Daarom wordt de overeenkomst in 2026 geëvalueerd en volgt in datzelfde jaar een voorstel voor een nieuwe overeenkomst.

Wat willen we bereiken? Sport, cultuur en recreatie

Enkhuizen is een sportieve en cultuurrijke gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Cultuur
We ondersteunen organisaties op het gebied van amateuristische kunst- en vrijetijdsbeoefening.

We geven inwoners de kans hebben om zich te ontwikkelen op persoonlijk, sociaal en cultureel vlak door organisaties als een bibliotheek te subsidiëren.

We ondersteunen de programmering van podia en/of culturele organisaties om inwoners in aanraking te laten komen met verschillende kunstdisciplines en inwoners kunst te laten beleven.

We ondersteunen verenigingen op het gebied van historie, zang, toneel, muziek en volksfeesten om het aanbod op kunst en cultuur te behouden. Daarmee kunnen inwoners deelnemen aan diverse culturele activiteiten binnen de gemeente Enkhuizen.

We bieden kinderen tot en met 21 jaar de mogelijkheid om kennis te maken met muziek, het spelen van een instrument en zich verder te bekwamen.

We laten kinderen op de basisschool in aanraking komen met cultuureducatie en diverse vormen van kunst.

We doen mee met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

We gaan een nieuw convenant en een meerjarenplan opstellen met de bibliotheek ter voorbereiding op de zorgplicht.

Sportaccommodaties
We behouden de huidige sportvoorzieningen die toegankelijk zijn voor alle inwoners van de gemeente. Daar waar mogelijk verbeteren we, in samenwerking met andere afdelingen (in fases), de gemeentelijke sportaccommodaties.

Voortgang nieuwe sportzaal en verduurzamen bestaande sporthal De Drecht
De voorbereidingen voor de realisatie van de nieuwe sportzaal bij sporthal de Drecht en het verduurzamen en renoveren van de bestaande sporthal, zijn in volle gang. Het is de verwachting dat het aanbestedingstraject in het eerste kwartaal 2026 kan worden afgerond en dat in de loop van 2026 gestart kan worden met de bouwwerkzaamheden.

Voortgang nieuwbouw s.v. Enkhuizen
Door de projectgroep Nieuwbouw accommodatie s.v. Enkhuizen wordt hard gewerkt om alle benodigde stukken gereed te maken om begin januari 2026 een aanvraag te kunnen indienen op basis van de BOSA-regeling (Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties). Het besluit op de aanvraag wordt in juni/juli 2026 verwacht.

Sportbevordering

In 2026 zetten we het uitvoeringsplan van het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) voort via het lokale sportakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Hiermee stimuleren we een gezonde leefstijl en versterken we het sport - en beweegaanbod.

Samen met de Westfriese gemeenten werken we aan een gerichte aanpak om een veilig en positief sportklimaat te bevorderen, waarin iedereen met plezier en respect kan sporten.

In 2025 is de Sportraad opgericht. De Sportraad heeft een adviserende rol en mag gevraagd en ongevraagd advies geven over het gemeentelijk sportbeleid. Hiermee vergroten we de betrokkenheid van het lokale sportveld en benutten we hun kennis en ervaring.

Welzijn

We investeren in toegankelijke voorzieningen die mensen ondersteunen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven, onder andere met het project Lekker Blijven Wonen.

We versterken wijkteams en welzijnsorganisaties om sociale samenhang te bevorderen en vroegtijdig zorgbehoefte(n) te signaleren. De Stichting Iedereen Telt Mee, omvat multidisciplinair werken (Wmo, gedragswetenschap, budgetcoaching) om inwoners doelgericht te ondersteunen.

We investeren in initiatieven die sociale participatie, cohesie en mentale veerkracht bevorderen, zoals De Telefooncirkel voor alleenwonenden.

We voeren preventieve programma's uit gericht op gezondheidsbevordering en het terugdringen van eenzaamheid en valpreventie in de ketenaanpak valpreventie en het programma 'één tegen eenzaamheid.'

We promoten gezonde leefstijlkeuzes en zetten preventieve campagnes en voorzieningen in tegen overmatig alcoholgebruik bij volwassenen 18+ met het programma "In Control of Alcohol & Drugs."

Samen met partners onderzoeken we de mogelijkheden voor één gemeenschappelijke stichting op het gebied van welzijn. Welwonen en Stichting Iedereen Telt Mee voeren een praktijkgericht onderzoek uit, waarbij zij wijkdata verzamelen en in de praktijk samenwerking vormgeven. Doel is te komen tot een toekomstbestendig welzijnswerk in Enkhuizen, met één herkenbaar loket voor inwoners en minder versnippering. Eind 2025 presenteren de betrokken organisaties hun gezamenlijke toekomstvisie.

Wat willen we bereiken? Volksgezondheid

Enkhuizen is een gezonde gemeente waar iedereen kan meedoen.

Wat gaan we ervoor doen?

Volksgezondheid

- We gaan door met het uitvoeren het actieplan van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), dat hoort bij de Brede Specifieke Uitkering (SPUK), en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit houdt onder andere in:
    - Welzijn op Recept
    - Aanpak voor valpreventie
    - JOGG – aanpak en programma Kind naar Gezond Gewicht. De ketenaanpak van JOGG verwijst naar de praktische uitvoering van het Landelijk model ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas, genaamd Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG). Deze aanpak is gericht op het bevorderen van de gezondheid van kinderen en jongeren door samenwerking tussen zorg- en welzijnsorganisaties om zowel een gezonde leefomgeving te creëren als individuele ondersteuning te bieden. De doelgroep beslaat 0-12 jarigen en hun omgeving. JOGG werkt volgens 4 thema's: gezond eten, water drinken, genoeg bewegen, voldoende ontspanning. De JOGG-aanpak is geborgd tot en met 2026 middels de inzet van de incidentele brede SPUK-GALA-middelen (brede Specifieke Uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord).
    - Bewezen interventies in het kader van een Kansrijke Start (eerste 1000 dagen van het kind)
- We werken verder aan de verbetering van de huisvesting van het consultatiebureau.
- We stellen een nieuwe gezondheidsnota op. Hierin wordt tevens suïcidepreventiebeleid verankerd in overeenstemming met de ingang van de Wet integrale suïcidepreventie.
- We zetten onze nauwe samenwerking voort met lokale verenigingen en organisaties, de regio en de GGD HN.

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	741	755	
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1	1	
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	5	5	
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	71,6	72,8	72,6
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	3,1	3,4	3,1
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2,0	1,0	
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	244,5	247,7	246,5
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	336,8	350,3	433,9
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	15,1	15,0	15,2
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	1,3	1,2	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,0	0,0	0,0
Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	820	820	850
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0	2,7	0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	26	21	16
Niet-sporters	% inwoners dat niet wekelijks gesport (vanaf 12 jaar)	RIVM, CBS	51,4	NB	43,5

Met wie werken we samen

Voor het programma Samenleving werken we samen met de volgende verbonden partijen:

- WerkSaam Westfriesland
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

Deze verbonden partijen worden verder toegelicht in de paragraaf verbonden partijen.

Wat mag het kosten

Wat mag het kosten: Domein Samenleving

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	44.178	42.619	40.027
Totale baten	-12.861	-7.675	-6.703
Saldo baten en lasten	**31.317**	**34.944**	**33.324**
Toevoegingen aan reserves	1.685	711	13
Onttrekkingen aan reserves	-1.652	-1.410	-20
Resultaat programma Samenleving	**31.350**	**34.245**	**33.317**

Toelichting op afwijkingen (baten en lasten)

Toelichting afwijkingen B2026 t.o.v. B2025 (> €50.000)	Bedrag	V/N
Lasten:		
Bijdrage SED	960	V
Overhevelingsbesluit 2025	400	V
Kadernota/voorjaarsnota	1.537	V
Cliëntgebonden kosten	-457	N
Verzekeringspremies	87	V
Monumenten	50	V
Hertenkamp	162	V
Pilots Sociaal domein	333	V
Kosten BUIG	-408	N
Overige verschillen	-72	N
Totaal lasten:	2.593	V
Baten:		
Kadernota 2025-2029	-1.361	N
Rijksbijdrage BUIG	451	V
Overige verschillen	-63	N
Totaal baten	-973	N
Totaal verschil Programma Samenleving	**1.620**	**V**

Lasten

Bijdrage SED (€960.000 voordeel
Toelichting financiën

Kapitaallasten (€23.000 voordeel)
Toelichting financiën

Overhevelingsbesluit 2024 (€400.000 voordeel)
In het overhevelingsbesluit 2025 zijn de volgende incidentele budgetten opgenomen. Deze budgetten komen niet terug in de begroting 2026.

- Inkoop Wmo en jeugd
- Laaggeletterdheid
- Onderhoud Kunst in de openbare ruimte
- GGZ-Expertise (onderdeel preventieve ondersteuning in het VO)
- Alleenverdienersproblematiek
- Bouwkundig onderzoek locatie JGZ
- SIHP Voortgezet onderwijs
- Visie-leertraject (inzet projectleider)
- Verbeterprogramma jeugdprocessen
- Uitvoeringskosten Wet Inburgering
- Restauratie goudleerbehang
- Europese aanbesteding kunstopslag

- Verhuizing-depotinrichting gemeentelijke collectie
- Raamfolie
- Uitvoeringsagenda erfgoedbeleid
- Subsidie monumenten
- Sloop korte Westerstraat 2
- Huisvesting functie Stadskantoor

Kadernota/voorjaarsnota (€1.537.000 voordeel)
In de voorjaarsnota en kadernota 2025 is besloten om de volgende budgetten op te nemen in 2025 of 2026:

- SPUK Inburgeringsvoorzieningen
- SPUK Huisvesting grote gezinnen
- Eenmalige spec. uitk, en subsidies lokale bibliotheekvoorz.
- Specifieke uitkering Informatiepunt Digitale Overheid
- SPUK Onderwijs achterstandenbeleid
- Regionale projectleider Hervormingsagenda Jeugd
- Regionale projectleider Kleinschalige woonvoorzieningen
- Apparaatskosten WerkSaam
- Bijstelling n.a.v. begroting GGD (GR)
- Garantstelling Taalhuis
- Cofinanciering renovatie Pancratius
- Gevelreconstructie RSG
- Woonschool voor statushouders

Cliëntgebonden kosten (€457.000 nadeel)
Verschil wordt veroorzaakt door indexaties en ook door een verschuiving van kosten Sociaal Medische Indicatie naar client gebonden kosten.

Verzekeringspremies (€87.000 voordeel)
Op de budgetten voor verzekeringen is een ombuiging ingeboekt

Monumenten (€50.000 voordeel)
In verband met de ombuiging is het budget voor erfgoed en monumenten met €50.000 verlaagd.

Hertenkamp (€162.000 voordeel)
De exploitatiebijdrage voor het Hertenkamp is begroot tot en met 2025. Inmiddels is in de raad van 23 september 2025 ook voor 2026 een bijdrage van € 162.000 geraamd, maar deze bijraming is een eerste wijziging van de begroting 2026 en zit dus nog niet in deze primitieve begroting 2026.

Pilots Sociaal domein (€333.000 voordeel)
In 2025 werden diverse pilots georganiseerd binnen het sociaal domein welke voor 2026 niet gepland zijn.

Baten

Voorjaarsnota 2025/Kadernota 2026-2029 (€1.361.000 nadeel)
In de voorjaarsnota en kadernota 2025 is besloten om de volgende budgetten op te nemen in 2025 en komen niet terug in 2026:
- Teruggave overschot MO/BW incl. urencompensatie.
- Specifieke uitkering Informatiepunt Digitale Overheid en subsidies lokale bibliotheekvoorziening
- Onderwijs achterstandenbeleid
- Inburgeringsvoorziening

Baten BUIG (€451.000 voordeel)
Budget is aangepast conform de begroting 2026 van WerkSaam

Toelichting op afwijkingen (reserves)

De reserves worden toegelicht onder het hoofdstuk "Algemeen financieel beeld".

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan haar inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad bepaalt welke van die heffingen daadwerkelijk worden geheven.

De gemeente kent de volgende lokale heffingen:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), precariobelasting, forensenbelasting en toeristenbelasting
- Bestemmingsheffingen: de opbrengst is niet vrij besteedbaar maar kunnen uitsluitend worden besteed aan de specifieke lasten verband houdend met collectieve voorzieningen. De gemeente mag niet meer in rekening brengen dan de kosten die zij voor deze voorziening maakt. De afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn bestemmingsheffingen;
- Rechten: worden geheven om kosten te verhalen voor een specifieke dienst of het gebruik van een gemeentebezitting of openbare dienst. Hiertoe behoren de secretarieleges, leges omgevingsvergunningen, begrafenisrechten, marktgelden, havengelden en pachtsommen kermissen.

De paragraaf lokale heffingen bevat op grond van artikel 10 BBV ten minste:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geraamde inkomsten

In de onderstaande tabel staan de verwachte opbrengsten van de lokale heffingen in 2026. Het totaal aan opbrengsten van belastingen en heffingen bedraagt ruim €16,4 miljoen in 2026.

	Begroting 2025	Begroting 2026
Belastingen		
Onroerendezaakbelastingen op woningen (eigenaren)	3.398	3.943
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (eigenaren)	2.109	2.241
Onroerendezaakbelastingen op niet-woningen (gebruikers)	1.494	1.720
Roerendezaakbelasting	3	3
Precariobelasting	67	69
Forensenbelasting	41	42
Toeristenbelasting	720	858
Totaal	**7.832**	**8.876**

	Begroting 2025	Begroting 2026
Heffingen		
Secretarieleges	358	437
Leges omgevingsvergunningen	499	491
Begrafenisrechten	227	233
Rioolheffing	2.234	2.301
Parkeervergunningen	185	263
Afvalstoffenheffing	3.623	3.586
Reinigingsrecht	21	21
Staangelden markten	13	13
Haven- en liggelden	799	817
Pachtsommen kermissen	9	9
Vermakelijkhedenretributie	192	196
Overige heffingen	107	120
Openbare orde en veiligheid (D&H)	*11*	*12*
Bijdrage van derden wegen	*93*	*106*
Kinderopvang leges	*2*	*3*
	8.266	**8.486**

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Gelet op de ombuigingen en wijzigingen in het beleid zijn deze per heffing benoemd. De inflatiecorrectie is vastgesteld op 2,5%. Wanneer er bij de heffing niets expliciet staat benoemd met betrekking tot de stijging geldt alleen de inflatiecorrectie. De tarieven van 2026 zijn niet in deze begroting opgenomen. Dat komt omdat de vaststelling van de begroting in november plaatsvindt en het vaststellen van de tarieven in december.

Overzicht op hoofdlijnen van diverse heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven van onroerende zaken die binnen de gemeente zijn gelegen. Het gaat om een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoor- en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen.

De tarieven voor de OZB worden berekend naar een percentage van de WOZ waarde van het onroerend goed in de gemeente. Bij het bepalen van dit tarief wordt een relatie gelegd met de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Voor de onroerendezaakbelastingen geldt als uitgangspunt dat de opbrengsten stijgen met 2,5%.

De waarderingsgrondslag voor de OZB-aanslagen van 2026 is de WOZ-peildatum 1-1-2025. Op basis van de voorlopige prognoses van het taxatiebureau is de verwachting dat de waardeontwikkeling van woningen tussen de 12% en 14% bedraagt. Voor niet-woningen wordt uitgegaan van een marktontwikkeling van 10%.

Roerende zaakbelasting

Deze belasting wordt geheven over de waarde van roerende woon- en bedrijfsruimten gelijk aan de belasting die wordt geheven over de waarde van onroerende woon- en bedrijfsruimten (de OZB). Daarom wordt deze belasting ook wel Roerende-zaakbelasting (RZB) genoemd. Omdat deze belasting zorgt voor een gelijke behandeling van woon- en bedrijfsruimten (ongeacht of deze roerend dan wel onroerend zijn) schrijft de wet voor dat voor deze belasting dezelfde tarifering geldt als voor de OZB.

Precariobelasting

Precario is een vergoeding voor het hebben van voorwerpen op de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond/provinciegrond. In Enkhuizen worden alleen terrassen in de heffing betrokken. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met 2,5% stijgen als gevolg van inflatie.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is bedoeld om mensen die wel gebruik maken van de gemeente maar geen inwoner zijn, mee te laten betalen aan de gemeentelijke voorzieningen. De inkomsten die gegenereerd worden uit de heffing komen ten gunste van de algemene middelen. In Enkhuizen is ervoor gekozen om (een deel van) de inkomsten te gebruiken om het voorzieningenniveau voor de toeristen te handhaven. De belasting wordt geheven van degene die verblijf biedt. De aanbieder kan dit bij degene die overnacht in rekening brengen. Door het uitvoeren van controles worden de aanbieders in de gemeente tin de toeristenbelasting betrokken. Zo vragen wij gegevens op bij de VVV en zijn wij afnemers van het boekje Vrienden op de fiets. Ook wordt de plaatselijke krant doorgenomen, zoeken we op internet en wordt er regelmatig een rondje door de stad gefietst. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met 2,5% stijgen als gevolg van inflatie.

Begraaf- en grafrechten

Grafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. Het tarief mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

	2026
Kosten begraafplaats	239
Inkomsten begraafplaats excl. heffingen	
Netto kosten begraafplaats	**239**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	33
Overige toe te rekenen kosten	
Totale kosten	**272**
Opbrengsten heffingen	233
Dekking	**85%**

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de eigenaar en de gebruiker van een object van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De uitgangspunten voor de heffing zijn het PSWR (Programma stedelijk water en riolering) en volledige kostendekking.

	2026
Kosten riolering	1.528
Inkomsten riolering excl. heffingen	
Netto kosten riolering	**1.528**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	213
BTW	322
Overige toe te rekenen kosten	240
Totale kosten	**2.303**
Opbrengsten heffingen	2.301
Dekking	**100%**

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van de kosten die HVC te Alkmaar aan de gemeente in rekening brengt. Met HVC is overeengekomen dat de kostprijs per huishouden met een jaarlijkse indexering wordt aangepast voor de tariefstelling op lokaal niveau. In het kader van kostendekkendheid worden aan de afvalkosten de kosten van administratie en inning (de zogenaamde perceptiekosten) toegevoegd. Tevens wordt rekening gehouden met de betaalde BTW. Afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend opgelegd worden.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen met betrekking tot de kostendekkendheid:

	2026
Kosten afvalinzameling	3.028
Inkomsten afvalinzameling excl. heffingen	150
Netto kosten afvalinzameling	**2.878**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	76
BTW	462
Overige toe te rekenen kosten	185
Totale kosten	**3.600**
Opbrengsten heffingen	3.600
Dekking	**100%**

Reinigingsrecht

Een bedrijf betaalt reinigingsrecht wanneer met huisvuil vergelijkbaar bedrijfsafval aan de straat wordt gezet of in (haven)containers wordt aangeboden. Vrijstelling van deze heffing wordt alleen verleend op verzoek en wanneer wordt aangetoond dat het bedrijf zelf zorgdraagt voor de afvoer van afval dan wel een overeenkomst heeft met een afvalinzamelaar.

Bedrijfsafval wordt niet opgehaald door HVC met uitzondering van het gebied in de gemeente waar het huisvuil in zakken wordt aangeboden. Wel is het bedrijfsafval beperkt tot het zogenaamde KWD (kantoor, winkel en detailhandel) afval wat in samenstelling en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval.

Door HVC wordt bij het ophalen van het huisvuil gecontroleerd op het onjuist aanbieden van bedrijfsafval. Bij een overtreding wordt in overleg met de gemeente gehandhaafd.

Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats om daarop zaken of voorwerpen te plaatsen, uit te stallen of te verkopen tijdens de weekmarkt, jaarmarkten, braderieën, themamarkten of andere evenementen worden onder de naam 'marktgelden' rechten geheven.

Haven- en liggelden

Onder de naam 'havengelden' worden rechten geheven voor het gebruik van de haven, door vaartuigen niet zijnde woonschepen. Onder de naam 'liggelden' worden rechten geheven voor het innemen van een ligplaats door woonschepen. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met 2,5% stijgen als gevolg van inflatie.

Vermakelijkhedenretributie

Met deze retributie wordt een bijdrage gevraagd aan organisaties die vermaak bieden voor de voorzieningen die de gemeente treft voor de bezoekers van de vermakelijkheid. De gemeente ontvangt namelijk voor toeristen geen bijdrage via de Algemene uitkering. Voor overnachtende toeristen is een toeristenbelasting ingevoerd

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning beschikbaar houdt zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben. Onder gemeubileerde woningen vallen ook zomerhuisjes, chalets en caravans. Als uitgangspunt geldt dat de opbrengsten in 2026 met de inflatiecorrectie stijgen.

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat moet worden betaald aan de gemeente voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve aan wie de dienst is verleend. De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening		**Lasten**	**Baten**	**Dekking**
Paragraaf 1	Burgerlijke stand	36	38	107%
Paragraaf 2	Reisdocumenten	333	267	80%
Paragraaf 3	Rijbewijs	122	100	82%
Paragraaf 4	Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	17	11	64%
Paragraaf 7	Overige publiekszaken	3	2	73%
Paragraaf 9	Bijzondere wetten	144	127	88%
Paragraaf 10	Diversen	47	2	4%
Kostendekking Hoofdstuk 1		**702**	**547**	**78%**

Hoofdstuk 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning		Lasten	Baten	Dekking
Paragraaf 2	Voorfase	0	6	0%
Paragraaf 3	Activiteiten mbt bouwwerken	312	358	115%
Paragraaf 4	Activiteiten mbt cultureel- en werelderfgoed	3	7	213%
Paragraaf 7	Aanlegactiviteiten	6	101	1658%
Paragraaf 8	Overige activiteiten	2	4	171%
Paragraaf 11	Overige tarieven	3	0	9%
Paragraaf 12	Modaliteiten	218	23	10%
Paragraaf 13	Vermindering	0	-1	0%
Paragraaf 14	Teruggaaf	0	-7	0%
Kostendekking Hoofdstuk 2		**545**	**490**	**90%**

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn		Lasten	Baten	Dekking
Paragraaf 1	Horeca	7	12	164%
Paragraaf 4	Organiseren evenementen of markten	10	4	45%
Paragraaf 5	Standplaatsen	0	1	0%
Kostendekking Hoofdstuk 3		**17**	**17**	**99%**

Recapitulatie Hoofdstuk 1,2 en 3	Lasten	Baten	Dekking
Kostendekkendheid Hoofdstuk 1	702	547	78%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 2	545	490	90%
Kostendekkendheid Hoofdstuk 3	17	17	99%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	**1.263**	**1.054**	**83%**

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2025 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een huurwoning in Nederland bedragen €480 en voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning €1.052.

Onderstaande tabel laat zien wat de gemiddelde bruto woonlasten van de omringende gemeenten zijn. De gemeente met de hoogste gemiddelde lastendruk staat onderaan.

Conclusie:

Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente voor eigenaren/bewoners in deze regio een gemiddelde lastendruk kent en boven het Nederlandse gemiddelde zit. Mbt de huurders in deze regio een boven gemiddelde lastendruk kent.

Woonlasten per Huishouden - Eigenaren/Bewoners

Positie	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2024	2025	2024	2025
1	Koggenland	€817	€845	€921	€952
2	Hoorn	€836	€900	€940	€1.009
3	Drechterland	€913	€903	€1.034	€1.029
4	Enkhuizen	€912	€1.010	€994	€1.099
5	Medemblik	€1.004	€1.029	€1.105	€1.136
6	Stede Broec	€1.039	€1.067	€1.172	€1.203
7	Opmeer	€1.178	€1.224	€1.300	€1.343

Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten

Woonlasten per Huishouden - Huurders

Positie	Gemeente	Bruto Woonlasten één persoonshuishouden		Bruto Woonlasten meer persoonshuishouden	
		2024	2025	2024	2025
1	Medemblik	€241	€251	€341	€357
2	Drechterland	€301	€265	€422	€393
3	Stede Broec	€283	€285	€416	€421
4	Koggenland	€301	€309	€405	€415
5	Hoorn	€331	€339	€435	€449
6	Enkhuizen	€428	€444	€512	€532
7	Opmeer	€540	€567	€662	€686

Bron: Atlas Coelo - atlas van de lokale lasten

Kwijtschelding

Als een belastingschuldige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen, kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingschuldige kwijtschelding worden verleend.

Systematiek kwijtscheldingsberekening
Voor beantwoording van de vraag of een belastingschuldige voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt, vindt een vermogens- en een inkomenstoets plaats. Met de vermogenstoets wordt bekeken of er op het moment van de aanvraag voldoende middelen (bezittingen) aanwezig zijn om de openstaande belastingschuld te betalen. Zijn deze middelen aanwezig, dan wordt geen kwijtschelding verleend. Ontbreken deze middelen of zijn deze onvoldoende, dan wordt met de inkomenstoets gekeken of er in de nabije toekomst alsnog betalingscapaciteit ontstaat waaruit de belastingschuld kan worden voldaan.

Samenwerking
De gemeente heeft voor de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken een samenwerkingsverband gesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Een kwijtscheldingsverzoek kan ingediend worden bij één van deze twee organisaties. De organisatie waar het verzoek wordt ingediend, zorgt ervoor dat het verzoek tevens bij de andere organisatie wordt behandeld.

Wat kan worden kwijtgescholden?
De gemeenteraad heeft bepaald dat voor de belastingen waar vrijwel ieder huishouden mee in aanraking komt, kwijtschelding mogelijk is. Dat geldt voor OZB-Eigendom, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Dit is vastgelegd in de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Enkhuizen 2025. Hieraan verwante kosten, zoals aanmanings- en dwangbevelkosten, worden niet kwijtgescholden. Op het moment dat iemand in aanmerking komt voor volledige kwijtschelding, worden deze kosten niet in rekening gebracht.

Raming hoogte kwijtschelding
In 2026 wordt rekening gehouden met €105.000 aan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en met €25.000 aan kwijtschelding voor rioolheffing.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico’s op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico’s op te kunnen vangen). Beide komen in deze paragraaf aan de orde.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico’s op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- onvoorzien
- vrij aanwendbare reserves
- stille reserves

Berekening weerstandscapaciteit		
Onbenutte belastingcapaciteit	0	
Bedrag voor onvoorzien is €1,00	p.m.	
Totale weerstandscapaciteit (exploitatie)		0
Weerstandsvermogen		
Algemene reserve	8.549	
Stille reserves	p.m.	
Subtotaal		8.549
Totale weerstandscapaciteit		**8.549**

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Voor Enkhuizen is het tarief hoger als het percentage voor toelating tot artikel 12. Zoals blijkt uit de tabel hieronder is er geen onbenutte belastingcapaciteit. Met het instellen van het Ondernemersfonds Enkhuizen heeft de raad besloten de benodigde middelen op te brengen door een verhoging van de OZB niet-woningen. Ook als deze opbrengst buiten beschouwing blijft is er geen onbenutte belastingcapaciteit.

OZB-percentage van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,165%
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	0,186%
Verschil	-0,021%
Onbenutte belastingcapaciteit (in €1.000)	€-803

Onvoorzien

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 27.000 opgenomen voor “onvoorzien”.

Dit budget is gereserveerd voor onvoorziene calamiteiten die mogelijk de bedrijfsvoering zouden kunnen raken. Omdat deze post in de afgelopen jaren niet is aangewend -en de reserve weerstandsvermogen voldoende is om onvoorziene tegenvallers op te vangen- wordt voorgesteld deze post af te ramen. Omdat de post onvoorzien een verplicht onderdeel van de begroting is hebben wij hiervoor €1 opgenomen.

Vrij aanwendbare reserves

Alleen de algemene reserves worden gekwalificeerd als vrij aanwendbaar en worden meegenomen in de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit. Eerder werden ook de bestemmingsreserves waarvan de raad de bestemming vrijelijk kan wijzigen meegerekend. Volgens het toezichtkader van de provincie is dat niet meer toegestaan omdat de raad aan deze reserves een bestemming heeft gegeven. Hierdoor zijn deze reserves in de ogen van de toezichthouder niet vrij besteedbaar.

De stand van de algemene reserves per 31-12-2026 is €8.549.000.

Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag of tegen nul euro zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alleen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. De stille reserves waarderen wij praktisch gezien op €0.

Risicomanagement

Aanleiding en achtergrond
De risico's voor de gemeente Enkhuizen zijn in kaart gebracht. Door inzicht in de risico's is de gemeente in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente.

Niet alle risico's laten zich financieel vertalen. Er zijn diverse risico's die geen directe financiële gevolgen hebben, bijvoorbeeld imagoschade. In deze paragraaf ligt de nadruk op de financiële risico's omdat aan de hand daarvan het weerstandsvermogen wordt bepaald.

Risico´s
Volgens de toelichting op artikel 11 BBV zijn risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins te ondervangen zijn. Reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen gevormd.

De risico's worden tweemaal per jaar geïnventariseerd met alle verantwoordelijke afdelingshoofden, teamleiders en specialisten. In de gemeentelijke begroting van 2026 zijn 13 risico's opgenomen. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn risico's voor de SED organisatie.

Om een risico te kunnen analyseren en beoordelen bepalen we de kans op het risico (percentage waarschijnlijkheid) en de gevolgen van het risico (impact) voor de organisatie.

De kansberekening wordt onderverdeeld in vijf niveaus. Deze kunnen als volgt worden uitgelegd:

Klasse	Kans	Percentage
1	< of 1x per 10 jaar	0%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per jaar of >	90%

De klassen van impact zijn als volgt:

Klasse impact		
5	=	> €500.000
4	=	> €100.000 < €500.000
3	=	> € 50.000 < €100.000
2	=	> € 25.000 < € 50.000
1	=	< € 25.000
0	=	Geen geldgevolgen

Door de kans en impact in klassen te verdelen wordt aan beide een score toebedeeld. Op basis van deze scores wordt een statistische berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. In de beleidsnota is bepaald dat alleen de risico's met een score van 15 of hoger (score =kans*impact) worden gepresenteerd. Risico's met een score lager dan 15 zijn onderaan in de tabel opgenomen onder 'overige risico's'.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's die na toepassing van de beheersmaatregelen een financieel risico laten zien en waarvoor geen voorziening of reserve voor is opgenomen. Alleen risico's met een score van 15 of hoger worden apart genoemd in de tabel om focus te houden op de risico's die substantieel van aard zijn.

Onderwerp	Volledige beschrijving risico	Genomen beheers maatregel(en)	Bedrag impact	Kans op optreden	Impact	Bedrag x kans
Jeugdzorg	Overschrijding op de open einde regeling Jeugdzorg door omstandigheden waar de gemeente geen invloed op heeft, waaronder ernst en aard problematiek, jeugdbescherming- en jeugdreclasseringsmaatregelen. Faillissement, wetswijzigingen, stijgingen van de CAO's, indexaties, huisvestingslasten of toenemende financiele problemen bij onze maatschappelijke partners kunnen er voor zorgen dat de gemeente hogere kosten maakt of bepaalde ambities moet uitstellen.	Goede monitoring op data middels kwartaalrapportages, structureel contact met maatschappelijke partners, tijdig acteren op landelijke nieuws	€ 600.000	4	5	€ 420.000
Uitblijven verkoop objecten	Extra onderhoudskosten door het niet (tijdig) realiseren van de verkoop/ontwikkeling van diverse objecten. Bij het opstellen van de meerjaren onderhoudsplannen is de verkoop van diverse objecten meegenomen als besparing.	Er zijn diverse panden in ontwikkeling gezet via makelaars en gesprekken gestart met sommige zittende gebruikers/huurders om interesse tot aankoop te inventariseren.	€ 100.000	4	4	€ 70.000
Onrechtmatigheid	Financieel risico, omdat de gemeenten financieel garant staan voor de GR SED.	Opnemen in de paragraaf verbonden partijen in de begroting en de jaarrekening van de gemeenten. Gedurende het jaar rapporteren door middel van kwartaalrapportages en bespreken in AB	€ 150.000	4	4	€ 105.000
Jeugdzorg en Wmo	Wachtlijsten bij zorgaanbieders jeugd en Wmo (veel zorgaanbieders hebben te maken met wachtlijsten, mede als gevolg van de huidige arbeidsmarktproblematiek. Het risico bestaat dat de problematiek complexer wordt en/of verergert.	Beschikbaarheidswijzer die door gecontacteerde aanbieders wordt ingevuld monitoren. Door dit inzicht kan er gekeken worden naar passende zorg met de minste wachttijd. Door contractmanagement wordt met aanbieders onderzocht hoe de wachtlijsten te beheersen.	€ 200.000	4	4	€ 140.000
jeugdzorg en Wmo	Per 1 juli 2025 zijn de nieuwe overeenkomsten voor jeugdhulp en Wmo van start gegaan. Gezien de overgangssituatie (1 jaar voor jeugd en 2 jaar voor Wmo) kunnen er risico's zijn vanwege de noodzaak tot nieuwe indicaties (arrangementen of producten). Het risico bestaat dat dit tot hogere indicaties en dus hogere kosten leidt.	Goede monitoring op de budgetten en de indicaties. Ook het beheersteam jeugd heeft hier een rol in.	€ 200.000	4	4	€ 140.000
Gronden	Voor grondexploitaties worden project specifieke en algemene (conjuncturele) risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd.		€ 1.216.368	3	5	€ 608.184
					Overige risico's	€ 955.000
					SED risico doorbelasting	€ 772.380
					Totaal benodigde weerstandscapaciteit	€ 3.210.564

De bedrijfsvoering risico's, opgenomen onder de SED organisatie, zijn financieel door de verdeelsleutel (begroting 2026) bepaald en opgenomen onder het weerstandsvermogen van de gemeente Enkhuizen voor €772.380. Voor de SED organisatie is het volgende risico opgenomen : Datalekken, cybercrime en uitval ICT systemen

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 8.549.000 en de benodigde weerstandscapaciteit is € 2.889.508 (= 90% * €3.210.564). Het ratio weerstandsvermogen is 3,0.

Om het weerstandsvermogen te beoordelen heeft het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente een normtabel ontwikkeld. Ons weerstandsvermogen krijgt als waardering ‘uitstekend’.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente inzichtelijker te maken, schrijft het Rijk een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

De opgenomen kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële wend- en weerbaarheid. De kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding beoordeeld worden.

Onderstaande tabel geeft de berekende kengetallen van Enkhuizen weer.

Begroting jaar 2026	**Verloop van de kengetallen**					
Kengetallen:	**Rekening 2024**	**Begroting 2025**	**Begroting 2026**	**Begroting 2027**	**Begroting 2028**	**Begroting 2029**
1a. Netto schuldquote	42%	75%	78%	84%	80%	75%
1b. Netto schuldquote minus verstrekte leningen	35%	67%	70%	76%	73%	67%
2. Solvabiliteitsratio	22%	14%	15%	14%	14%	15%
3. Grondexploitatie	6%	7%	6%	0%	0%	0%
4. Structurele exploitatieruimte	1%	-1%	3%	1%	1%	3%
5. Belastingcapaciteit	100%	104%	110%	110%	110%	110%

Specificering kengetal naar categorie	Cat. C	Cat. B	Cat. A
1. Netto schuldquote:			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	> 130 %	90 - 130 %	< 90%
b. met correctie doorgeleende gelden	> 130 %	90 - 130 %	< 90%
2. Solvabiliteitsratio	< 20%	20 - 50 %	> 50%
3. Grondexploitatie	> 35%	20 - 35 %	< 20%
4. Structurele exploitatieruimte	< 0 %	0%	> 0%
5. Belastingcapaciteit	> 105 %	95 - 105 %	< 95 %

Het ministerie van BZK heeft bovenstaande signaleringswaarden opgesteld, hierbij is A goed, B gemiddeld en C vereist aandacht.

Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden weer te geven als percentage van de totale baten. Hoe lager het percentage des te gunstiger en minder risicovol.

Toelichting percentages

De netto schuldquote van de gemeente Enkhuizen zal eind 2026 ongeveer 78% zijn en de jaren daarna niet veel wijzigen. De waarden liggen ruimschoots onder de signaalwaarden van het ministerie van BZK.

Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Toelichting percentages

Ten opzichte van de netto schuldquote is de afwijking van 8% voor de komende vrijwel jaren constant. Dit komt omdat er nauwelijks leningen aan derden worden verstrekt of afgelost

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

Toelichting percentages
Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 30% (bron: ministerie van BZK). Volgens het ministerie van BZK wordt een solvabiliteitsratio tussen de 20% en 50% als gemiddeld beschouwd. Enkhuizen heeft in 2026 een solvabiliteitsratio van 15% en is daarmee lager als gemiddeld. Het versterken van het eigen vermogen tot een gemiddeld niveau staat op gespannen niveau met het willen besteden van middelen aan activiteiten die de burger van ons verwacht.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Wanneer het percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Toelichting percentages
De begroting 2026-2029 laat zien dat de structurele lasten volledig worden gedekt door structurele baten. De exploitatieruimte komt in 2026 uit op 3% positief en ook de jaren daarna is de structurele exploitatieruimte positief. Dit is mede het gevolg van de genomen ombuigingsmaatregelen.

Kengetal grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en is een indicatie van het risico. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 35% of hoger wordt als zeer risicovol beschouwd (bron: ministerie van BZK). Hoe lager het percentage des te geringer het risico.

Toelichting percentages
Het percentage van de voorraden uitgedrukt in het totaal van de begrotingsbaten komt uit op 6 % en is daarmee te kwalificeren als goed. Inmiddels liggen er plannen voor de ontwikkeling van Gouwe Vaart en daarmee ook de verkoop van de gronden en komt het percentage uit op 0%.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten vallen de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een belastingcapaciteit van 100% is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Een lage belastingcapaciteit houdt in dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Toelichting percentages
De tarieven voor OZB en rioolheffing zijn lager als het landelijk gemiddelde. Daartegenover zijn de tarieven voor afvalstoffenheffing hoger als het landelijk gemiddelde. Per saldo zijn de gemeentelijke tarieven iets hoger als het landelijk gemiddelde. Daardoor zijn de mogelijkheden om extra baten te genereren door de belastingen te verhogen beperkter dan gemiddeld.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn onze eigendommen, zoals bruggen, groen, wegen en sportaccommodaties. We moeten deze goederen beheren en onderhouden om een veilige en leefbare gemeente voor onze inwoners te kunnen garanderen. Dit kost geld. Het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen dat we willen, stellen we vooraf vast. In het programma staat meer informatie over:
• het gewenste kwaliteitsniveau van onze kapitaalgoederen;
• de uitgaven die we voor het onderhoud begroten;
• de omvang van het areaal;
• in de paragraaf ‘Onderhoud kapitaalgoederen’ is de staat van onderhoud en het achterstallig onderhoud opgenomen.

Enkhuizen groeit en bloeit en is volop in ontwikkeling. Klimaatadaptatie, energietransitie en digitalisering zijn voorbeelden van trends die consequenties hebben voor nieuwe ontwikkelingen in het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen. We gaan daarom door met de ontwikkeling van ons integrale beheersysteem. Beheerprogramma/ beheersoftware betekent dat we vanuit de waarden, prestaties, gebruik en risico’s van de openbare ruimte, bepalen wat me moeten doen om de openbare ruimte aan het ambitieniveau te laten voldoen. We verbeteren het beheerprogramma/ beheersoftware door de processen van de levenscyclus van de kapitaalgoederen integraal aan elkaar te koppelen. Dus: van ontwikkeling via ontwerp, bouw en beheer tot sloop. Ook leggen we nadrukkelijker de koppeling tussen de technische staat en het gebruik van het kapitaalgoed. In de hele beheer- en uitvoeringsorganisatie voeren we beheerprogramma/ beheersoftware in. Hierdoor kunnen we in de toekomst gerichter sturen op de balans tussen prijs, prestaties en risico’s van het kapitaalgoed en op de voorspelbaarheid hiervan over de hele levenscyclus.

Wij werken integraal waar dat nodig is, snel waar het kan, en altijd met oog voor de toekomst: klimaatadaptief, circulair en emissiereducerend. Daarbij wordt aandacht besteed aan vraagstukken zoals boomwortelopdruk, verbetering van groeiplaatsen in verharding en vergroening van de openbare ruimte. Zo zorgen we ervoor dat de kapitaalgoederen van Enkhuizen niet alleen vandaag, maar ook morgen bijdragen aan een veilige, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving.

In de laatste decennia is de druk op de openbare ruimte toegenomen, enerzijds door de toename van het aantal bewoners en bezoekers aan de gemeente en anderzijds door het veranderende en intensievere gebruik. Zo is bijvoorbeeld het verkeer in de afgelopen tientallen jaren toegenomen en worden voertuigen zwaarder. Ook wordt verblijfsruimte als pleinen en parken intensiever gebruikt. Hier hebben we tijdens de bouw van de infrastructuur onvoldoende rekening mee gehouden. Tegelijkertijd groeit de beheeropgave mee met de groei van de gemeente. Achterstallig onderhoud kan leiden tot hogere lasten en onveilige situaties. Daarom moeten we achterstallig onderhoud zo snel mogelijk herstellen. Gestuurd wordt op het gewenste kwaliteitsniveau B.

Vanaf 2026 vormt het Beheerplan Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2026-2035 de basis voor het reserveren van voldoende middelen voor zowel klein- en groot onderhoud als voor noodzakelijke vervangingsinvesteringen. Dit is conform de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Het Beheerplan geeft inzicht in de staat van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, de benodigde onderhoudsstrategieën en de financiële consequenties hiervan. Het Beheerplan wordt in december 2025 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden, inclusief de bijbehorende financiële consequenties.

De financiële druk op beheer en onderhoud neemt echter toe. De prijzen van bouwstoffen zijn de afgelopen jaren sterk gestegen, mede door de afhankelijkheid van olie- en gasprijzen. Hierdoor is de reguliere indexatie van de begroting onvoldoende om de kostenstijgingen, zoals de 35% stijging ten opzichte van 2020 conform de CBS-index voor grond-, weg- en waterbouw, volledig te dekken. Dit brengt het risico met zich mee dat geplande werkzaamheden niet kunnen worden uitgevoerd met de huidige middelen. Voor 2024 is conform de jaarrekening een budget van €3,7mln (exclusief riolering) uitgegeven; de komende jaren zullen de budgetten verhoogd moeten worden om de werkzaamheden conform de kaders uit te kunnen voeren. Ook de huidige reserves komen te vervallen en er worden voorzieningen getroffen voor de kapitaalgoederen, zoals wegen, water, kunstwerken en de begraafplaatsen.

Ook het onderhoud van rioleringen, sportvelden en gebouwen gebeurt aan de hand van beheerplannen (respectievelijk het PSWR (Programma Stedelijk Water en Riolering 2025-2027) en het MJOP-gebouwen. Hierdoor zijn ook hiervan de onderhoudsmaatregelen meerjarig inzichtelijk.

Stand van zaken kapitaalgoederen

Wegen

Onder het kapitaalgoed wegen verstaan we alle openbare verhardingen in beheer bij gemeente Enkhuizen. Gemeente Enkhuizen heeft een totale oppervlakte van 116 km2, waarvan 103,6 km2 water en 12,4 km2 vaste grond, waarvan 6,9 procent verharding is. De gemeente Enkhuizen heeft daarmee een totale oppervlakte aan verharding van 856.832 m2.

Het gaat hierbij om:

- Rijbanen en markeringen
- Fiets en voetpaden
- Parkeerplaatsen
- Overige verhardingen, waaronder plateaus, inritten, bermverharding etc.

Om het jaar wordt er een visuele weginspectie uitgevoerd. De uitkomst van de visuele weginspectie uit 2025 wordt verwerkt in een onderhoudsplanning voor de komende vijf jaar. De onderhoudsplanning voor 2026 en verder zal in het 4e kwartaal van 2025 bekend zijn en wordt de voorbereiding gestart. In de inspectierapportage van 2025 wordt een percentage van de wegen als onvoldoende weergegeven. Deze worden de komende 5 jaar weggewerkt om de wegen op het vastgestelde kwaliteitsniveau te houden.

Kwaliteitsniveau verhardingen visuele inspectie 2025.

Binnen de bebouwde kom;

Asfaltwegen	Elementenverharding
11 % onvoldoende	35 % onvoldoende
25 % matig	8 % matig
63 % voldoende	57 % voldoende

Buiten de bebouwde kom;

Asfaltwegen	Elementenverharding
13 % onvoldoende	48 % onvoldoende
20 % matig	3 % matig
66 % voldoende	49 % voldoende

In 2021, 2023 en 2025 zijn we nagenoeg in kwaliteit gelijk gebleven. het percentage matig is wel toegenomen waardoor er de komende jaren extra onderhoud nodig is.

Op basis van onderzoeken naar de restlevensduur van de wegen en aanvullende onderzoeken krijgen we inzicht welke wegen er op termijn hun einde levensduur bereiken. Met deze informatie kunnen we een lange termijnplanning realiseren.

Riolering

Enkhuizen beschikt over 6990 kolken en een vrijvervalnetwerk bestaande uit:
- 66.5 km hemelwaterleidingen (HWA)
- 51.6 km vuilwaterleidingen (DWA)
- 42 km gemengde leidingen (DWA + HWA)
- 24 km drainage

Daarnaast bestaat het areaal uit het mechanische rioolstelsel met:
- 13 hoofdgemalen
- 94 drukgemalen
- 20.5 km persleidingen

Samen zorgen deze onderdelen voor de afvoer en verwerking van afvalwater.

Onderhoud en beheer
Een goed functionerend rioolstelsel is cruciaal om wateroverlast, storingen en onnodige kosten te voorkomen. Daarom voeren we structureel onderhoud uit:
- Vrijvervalleidingen (HWA, DWA en gemengd) word elk jaar 1/10 deel volledig gereinigd en geïnspecteerd. Voor specifieke delen geldt een kortere cyclus van vijf jaar dus hiervan wordt elk jaar 1/5 deel gedaan, zodat we tijdig kunnen ingrijpen waar extra aandacht nodig is.
- Gemalen worden jaarlijks geïnspecteerd. Zo brengen we de technische staat in beeld en kunnen we onderhoud gericht uitvoeren. Dit verkleint de kans op storingen en voorkomt dat onderdelen onnodig vroeg vervangen moeten worden.
- Persleidingen hebben weinig regulier onderhoud nodig. Alleen bij verstoringen wordt ingegrepen, bijvoorbeeld door het reinigen van leidingen.

Met dit beheer zorgen we ervoor dat het rioolstelsel betrouwbaar blijft functioneren, storingen tot een minimum worden beperkt en investeringen doelmatig worden ingezet. De huidige staat van het areaal is redelijk. In de binnenstad is de staat echter minder goed, waardoor de onderhoudsbehoefte de komende jaren zal toenemen ten opzichte van voorgaande jaren.

Waterwegen en baggeren

Het areaal oeververdedigingen/beschoeiingen is op orde. De komende jaren wordt aandacht besteed aan het vervangen van objecten die de voorgaande jaren op basis van een zekere restlevensduur nog niet zijn vervangen.

Met de overdracht van het stedelijk water van de gemeente aan HHNK ligt het onderhoud van het stedelijk water (met name baggeren) nu bij het HHNK. Voor de resterende watergangen die nog in onderhoud zijn bij de gemeente, is het beheer op orde en wordt gewerkt aan het opstellen van een meerjarig baggerplan (cyclustijd 10 jaren).

Het doel van het baggeren is de watergang geschikt te houden voor het gebruik door de watersport, voldoende doorstroming te behouden voor de aan- en afvoer van water(beland HHNK) en voldoende waterdiepte te behouden zodat er geen ecologische problemen ontstaan. Hierbij is het naast het baggeren van bodeaanwas (bagger) ook het verwijderen van een teveel aan waterplanten een belangrijk onderdeel.

Openbaar groen

Het kapitaalgoed groen in Enkhuizen bestaat uit:
• 155.446 vierkante meter (intensief) gras
• 276.331 vierkante meter (extensief) gras
• 90.598 vierkante meter beplanting
• 94.803 vierkante meter bosplantsoen

Het beheer is op orde en voldoet aan het gevraagde onderhoudsniveau B.

De komende jaren wordt meer aandacht besteed voor het vervangen van technisch afgeschreven openbaar groen aandacht vragen. Bij het vervangen van openbaargroen worden maatregelen doorgevoerd om de biodiversiteit te versterken zoals bijvoorbeeld in de wijk Kadijken. In het kader van de klimaatambities wordt aandacht geschonken aan het vergroenen van de buitenruimte. Dit doen we bijvoorbeeld door verhardingen om te vormen naar openbaargroen.
We werken aan de visie en omgevingsprogramma Groen-Blauw die in 2026 wordt gehanteerd.

Spelen

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, speeltoestellen (onder andere schommels, balanceertoestellen, speelhuisjes, glijbanen, combinatietoestellen, zandbakken, duikelrekken), het afhandelen van meldingen en het uitvoeren van kleine wijzigingen. De speeltoestellen worden vervangen op basis van de resultaten uit de veiligheidsinspectie, gecombineerd met de afschrijvingstermijn. Reparaties aan speeltoestellen worden op basis van meldingen gedaan en op basis van de veiligheidsinspectie.

Dit kapitaalgoed bevat onder andere

- 351 speeltoestellen verdeeld over 62 speellocaties.
- 80 sporttoestellen verdeeld over 20 locaties

In het kader van de zorgplicht wordt gelijktijdig met het reguliere onderhoud de veiligheids-inspectie uitgevoerd. De basis voor onderhoud is vastgesteld in de Beleidsnota Speelruimte en het beheerplan Kapitaalgoederen. De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed is op dit moment over het algemeen op orde, namelijk het gewenste niveau B. Vanwege strengere wettelijke veiligheid en regelgeving is voor het grootste deel van de speelvoorzieningen een hoog beheerniveau vereist. Zodoende ligt de focus van het onderhoud op het voldoen aan deze wettelijke veiligheidseisen.

Civiele kunstwerken

Het areaal gemeentelijke bruggen (134 objecten, inclusief de vier beweegbare bruggen) is op orde. De objecten voldoen aan eisen van veiligheid en functionaliteit.
Dit geldt ook voor overige civieltechnische kunstwerken, zoals steigers, remmingwerken, damwanden, kademuren en beschoeiingen.
Het planmatig onderhoud wordt gebaseerd op inspecties en maatregelen die daar uit voortvloeien.

Openbare verlichting

Het areaal is op orde en bestaat momenteel uit 4196 verlichtingsobjecten. Verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen zijn in beeld en worden jaarlijks projectmatig en wijkgericht vervangen. Deze vervangingsmethode zorgt voor een tijdelijke afname van de verouderde verlichtingsobjecten of onderdelen, maar zal het niet helemaal wegnemen, omdat er jaarlijks te vervangen objecten bij komen. Circa zeven en zeventig procent van de verlichtingsobjecten zijn voorzien van led lichtbronnen. Om het veilig werken aan de elektrische installaties te waarborgen en de openbare verlichting te laten functioneren, worden voedingskasten en kabels planmatig vervangen. De vervangingen en onderhoud wordt in 2026 voortgezet.

Verkeer en parkeren

Het verkeerskundig meubilair bestaat uit verkeersborden, bewegwijzering, dragers, komborden en schrikhekken. In 2024 is het gehele areaal geïnspecteerd en gecontroleerd op juridische status (staan de juiste borden op de juiste plaats). Door middel van deze inspectie zijn alle verouderde borden en bijbehorende dragers bekend en worden vervangen. De vervangingen worden in 2026 voortgezet. Daarnaast is er een vervangingsopgave voor de bewegwijzering die in 2026 wordt opgepakt.

Voor de bewegwijzering naar de parkeerlocaties in en rondom de binnenstad, wordt in 2026 een onderzoek uitgevoerd en een plan opgesteld hoe dit als beste kan worden uitgevoerd. Dit in combinatie met het onderzoek naar de toeristische bewegwijzering.

Gebouwen

Het gemeentelijk vastgoed voldoet aan de daaraan gestelde kwaliteitseisen: conditieniveau 3 (redelijk). We onderhouden en verduurzamen het gemeentelijk vastgoed. Het groot onderhoud gebouwen wordt uitgevoerd volgens het vastgestelde MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP). We geven invulling aan het strategisch vastgoedplan. We werken effectief en transparant en maken werk met werk als het gaat om toegankelijkheid en duurzaamheid.

Begraafplaatsen

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, het groen op de openbare begraafplaats (snoeien, maaien, opnieuw aanplanten en reinigingswerkzaamheden) het uitvoeren van kleine wijzigingen en dagelijks onderhoud.

De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed is op orde, namelijk het gewenste niveau B. De focus van het onderhouden van de algemene begraafplaats focust zich op het behouden en onderhouden van de assets.

Bomen

Het kapitaalgoed groen in Enkhuizen bestaat uit:
• 7700 bomen (dit aantal is het in het databeheersysteem geregistreerde aantal bomen)

De kwaliteit van het bomenbestand is op orde. Elk jaar wordt 1/3 deel van het bomenbestand gecontroleerd en wordt het boomonderhoud uitgevoerd zoals beschreven in het omgevingsprogramma bomen.

Naast de zorgen voor Essentaksterfte zien we een toename van Iepenziekte. Diverse bomen zijn aangetast en worden gekapt en vervangen.
Bij nieuwe aanplant wordt bij de soortkeuze rekening gehouden met vatbaarheid voor ziekte en plagen. Wij doen dit doormiddel van het toepassen van verschillende boomsoorten om een monocultuur in het bomenbestand te voorkomen.

Straatmeubilair

Binnen het dagelijks beheer vinden werkzaamheden plaats aan, straatmeubilair (onder andere zitbanken, hekwerken, fietsrekken, palen), het afhandelen van meldingen en het uitvoeren van kleine wijzigingen. Het straatmeubilair wordt op basis van meldingen vervangen. Bij straatmeubilair is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

Dit kapitaalgoed bevat onder andere;

- 220 vuilnisbakken in twee types; enkele vuilnisbakken en blikmikkers.
- 204 zitbanken in vier verschillende types; Enkhuizerbanken, parkbanken, banken met betonplaat en banken zonder betonplaat.
- 50 plantenbakken.
- 10 fietsparkeervoorzieningen.
- 2,6 kilometer aan hekwerken.

De huidige kwaliteit van dit kapitaalgoed is op dit moment op orde, namelijk het gewenste niveau B. Vanwege strengere wettelijke veiligheid en regelgeving is voor het grootste deel van de asset straatmeubilair een hoog beheerniveau vereist. Zodoende ligt de focus van het onderhoud op het voldoen aan deze wettelijke veiligheidseisen.

Financiële consequenties

Voor de financiële dekking van de kosten voor groot onderhoud is een reserve onderhoud kapitaalgoederen en een voorziening MeerJarenOnderhoudsPlan vastgoed ingericht. Hiermee worden fluctuaties in het groot onderhoud aan de openbare ruimte en gebouwen opgevangen.

Het MeerJarenOnderhoudsPlan voor gebouwen is in 2021 herzien en gewijzigd van een bestemmingsreserve in een voorziening (Raadsbesluit 9 maart 2021).

Het Beheerplan kapitaalgoederen voor de openbare ruimte wordt op dit moment herzien. Bij de herziening worden de financiële consequenties inzichtelijk waarbij de reserve conform de BBV wordt omgezet naar een voorziening.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de beheerplannen en laat zien welke middelen in 2026 gereserveerd zijn voor het klein- en groot onderhoud van de genoemde kapitaalgoederen.

Categorie	**Wegen**	**Kunstwerken**	**Riolering**	**Gebouwen**	**Openbare verlichting**	**Waterwegen en baggeren**	**Openbaar groen**
Jaar vaststelling beheerplan	2015	2015	2024	2022	2015	2024	2015
Beheerplan loopt tot	2026	2026	2028	2027	2026	2036	2026
Kwaliteitsniveau	B-C	Veilig en functioneel	n.v.t.	3 (Redelijk)	Criterium ‘veiligheid’	n.v.t.	A-B
Financiële vertaling beheerplan	Ja, €947 *	Ja, €124 *	Ja, €294 *	Ja, €471	Ja, €94 *	Ja, €53 *	Ja, €1.510 *
Opgenomen in Begroting 2026	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Is er sprake van uitgesteld onderhoud?	Ja	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Is er een reserve aanwezig?	Ja	Ja	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee
Is er een voorziening aanwezig?	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee	nee
Zo ja, is de omvang van de reserve/voorziening op niveau?	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

** Gebaseerd op het beheerplan 2016-2025 Het nieuwe beheerplan 2026-2035 wordt in de raadsvergadering van december behandeld.*

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. Het geeft ook inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Het wettelijk kader ligt besloten in:

- de Gemeentewet,
- de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) en de bijbehorende ministeriële regelingen en
- de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof).

In de Gemeentewet staat dat de provincies het financieel toezicht op gemeenten uitvoeren. De taken van de toezichthouder op dit terrein vloeien voort uit de Wet fido.

Het beleidskader binnen de gemeente is:

- het Treasurystatuut 2017 en
- het Leningen- en borgstellingenbeleid.

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie zorgt ervoor dat voldoende geld beschikbaar is, zodat aan alle financiële verplichtingen kan worden voldaan. Hiervoor worden kortlopende en langlopende leningen aangetrokken. Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen en garanties en het beheersen van financiële risico's.

De Wet fido schrijft de decentrale overheden een aantal zaken voor op het gebied van financiering. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De belangrijkste verplichtingen die uit deze wet voortvloeien zijn:

- het opstellen van een financieringsstatuut,
- het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening,
- het voldoen aan de kasgeldlimiet en
- het voldoen aan de renterisiconorm.

Financieringsbeleid

Het aantrekken van geldleningen gebeurt volgens de kaders van het Treasurystatuut 2017.

De financieringsportefeuille bestaat uit:

- opgenomen langlopende leningen en
- in beheer gekregen waarborgsommen

Het beleid van de gemeente is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende schulden, omdat de rente op de kortlopende schulden in het algemeen lager is dan de rente op langlopende middelen. Hierbij is de gemeente gehouden aan de kasgeldlimiet. Die bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld over drie maanden niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Overtollige middelen worden belegd bij de schatkist

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen

Het onderstaande overzicht is een raming van het verloop van de vaste financiering. Naar verwachting wordt voor een bedrag van €10 miljoen aan langlopende financiering aangetrokken.

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen	**2026**
Stand langlopende leningen per 1 januari 2026	54.562
Stand Waarborgsommen per 1 januari 2026	8
Nieuwe leningen	15.000
Reguliere aflossingen	5.695
Verwachte stand 31 december 2026	**63.875**

Uitgezette leningen

De gemeente verstrekt langlopende leningen aan lokale– en regionale instellingen en verenigingen. De basis voor verstrekking is het Leningen- en borgstellingenbeleid. Het onderstaande overzicht is een raming van het verloop van de langlopende uitgezette leningen.

Uitgezette leningen	**2026**
Stand uitgezette leningen per 1 januari 2026	6.030
Vermeerderingen	50
Reguliere aflossingen	1
Extra of vervroegde aflossingen	0
Verwachte stand 31 december 2026	**6.079**

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico’s bij de uitvoering van de financieringsfunctie zijn koersrisico’s, renterisico’s en kredietrisico’s. Hieronder staat hoe deze risico’s worden beheerst:

Koersrisico

De gemeente neemt deel in het aandelenvermogen van de BNG Bank, Alliander en HVC Groep. Het risico op waardeverlies van deze aandelen is zeer beperkt.

Kredietrisico

Kredietrisico's bestaan uit het risico dat uitgeleend geld niet wordt terug ontvangen. De gemeente verstrekt in beginsel geen leningen uit hoofde van de publieke taak en anders worden zoveel mogelijk zekerheden opgenomen. Door invoering van het schatkistbankieren kunnen overtollige middelen alleen nog worden aangehouden in de schatkist van het Rijk. Op openstaande debiteuren wordt een actieve debiteurenbewaking toegepast.

Schatkistbankieren
De gemeente moet overtollige middelen aanhouden bij het ministerie van Financiën.

Renterisico

Het renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die gepaard gaan met een in de toekomst hoger dan gewenst niveau van de rentelasten van het vreemd vermogen of lagere rentebaten. Ter beperking van het renterisico heeft de wetgever de kasgeldlimiet en de renterisiconorm ingesteld.

Renterisiconorm

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn (looptijd van één jaar of langer). Het voorkomt dat de gemeente gelijktijdig teveel leningen gaat herfinancieren. Het doel is om overmatige renterisico's op de vaste schuld te vermijden. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage van 20%.

De bedragen aan langlopende leningen waar de gemeente de komende jaren een renterisico over loopt, blijven de komende periode binnen de norm.

Renterisiconorm

	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
	Renterisco				
1.	Renteherzieningen	-	-	-	-
2.	Te betalen aflossingen	5.395	5.857	6.039	5.515
3.	renterisico (1+2)	5.395	5.857	6.039	5.515
	Renterisiconorm				
4a.	Omvang begroting 1 januari	76.499	77.185	79.098	79.980
4b.	Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
4.	Renterisiconorm (4a x 4b)	15.300	15.437	15.820	15.996
	Toets renterisconorm				
	Renterisco op vaste schuld (3)	5.395	5.857	6.039	5.515
	Renterisiconorm (4)	15.300	15.437	15.820	15.996
	Ruimte (3-4)	-9.905	-9.580	-9.781	-10.481
	(4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm				
	(3 > 4) Overschrijding renterisiconorm				

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is door het Rijk ingevoerd om risico's te beperken bij het aantrekken van geld. De limiet bepaalt in hoeverre we tekorten op de bank mogen aanvullen met kortlopend geld. De limiet is 8,5% van het begrotingstotaal (totaal lasten).

Bij het financieringsbeleid wordt rekening gehouden met deze limiet.

Kasgeldlimiet

	Omschrijving	
1.	**Toegestane kasgeldlimiet**	
	Omvang begroting (lasten) per 1 januari 2026	76.450
	Percentage kasgeldlimiet	8,50%
	Omvang kasgeldlimiet	6.498
2.	**Omvang vlottende schuld (gemiddeld 2026)**	
	Opgenomen gelden < 1 jaar	2.969
	Schuld in rekening courant	250
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
	Overige geldleningen (geen vaste schuld)	0
		3.219
3.	**Vlottende middelen (gemiddeld 2026)**	
	Contante gelden in kas	1
	Tegoeden in rekening courant	50
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
		51
4.	**Toets kasgeldlimiet**	
	Toegestane kasgeldlimiet	6.498
5.	**Totaal netto vlottende schuld (2-3)**	3.168
	Ruimte (4-5)	3.330

Rentetoerekening

Rentekosten moeten aan de taakvelden worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag. Dit geeft inzicht in de kosten per taakveld en de toerekening gebeurt op een gelijke wijze. Het gehanteerde rente omslagpercentage bedraagt 1,35%

In onderstaand schema staat hoe de rentetoerekening plaatsvindt.

Rentetoerekening

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.302	
De externe rentebaten (idem)	105	-/-
Saldo rentelasten en rentebaten		1.197
De rente die aan faciliterende grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden toegerekend		-/-
De rente voorfinanciering overdracht van het zwembad	123	-/-
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	179	-/-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	11	-/-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-313
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		884
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		1,352 -/-
Toe te rekenen rente		884
Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf komen de beleidsvoornemens op het gebied van bedrijfsvoering aan de orde. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Het gaat hierbij om de bedrijfsprocessen van de drie gemeenten die zijn ondergebracht bij de SED organisatie. In de begroting 2026 van de SED organisatie is uitgebreid ingegaan op wat we in 2026 willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen en hoeveel dat kost. In deze paragraaf staan de belangrijkste ontwikkelingen en focus voor het jaar 2026.

We hebben drie doelstellingen vastgesteld die we uitvoeren naast de continuering van bedrijfsvoeringswerkzaamheden.

Ombuigingskeuzes

We voeren de ombuigingskeuzes van de Gemeente Enkhuizen en de effecten die dit heeft op de inzet van mensen en middelen uit. De keuzes die de Gemeente Enkhuizen maakt leiden tot het opstellen van een plan van aanpak om tot implementatie te komen van ombuigingen op mensen en middelen.

Verkiezingsjaar

We geven een goede uitvoering aan het verkiezingsjaar waarbij we de coalitie-uitvoeringsplannen (CUP) planmatig en integraal per jaarschijf opnemen in de jaarplannen van de SED. Wij ondersteunen projectmatig zodat de CUP's gereed zijn.

Organisatieontwikkeling

De ingeslagen koers rondom organisatieontwikkeling gaan we verder verankeren. We zetten in op opleiden en ontwikkelen, op rolvastheid en definieren gezamenlijk de unieke identiteit van de SED-organisatie. We versterken, herijken en verbeteren processen zodat eigenaarschap en rolvastheid ontstaat. We gebruiken digitale oplossingen die bijdragen aan de programma's en we voldoen aan veranderende
wet- en regelgeving. Dit doen we zoveel mogelijk vanuit bestaand budget.

Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen stellen beleid op en/of voeren beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

In onderstaande tabel staan de verbonden partijen en, indien van toepassing, de gemeentelijke bijdrage.

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gemeenschappelijke regelingen:			
SED organisatie	17.060	17.147	18.389
SSC DeSom	1.026	1.046	1.182
Westfries Archief	190	197	205
Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland	68	63	63
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.330	1.452	1.522
Recreatieschap Westfriesland	127	134	143
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Hollands Noorden	1283	1.338	1.463
WerkSaam Westfriesland	1152	1205	1363
Afvalbeheer Westfriesland	6	6	6
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	605	629	668
Archeologie Westfriese gemeenten	nnb	nnb	nnb
Vennootschappen:			
HVC Groep	nvt	nvt	nvt
BNG Bank	nvt	nvt	nvt
Alliander NV	nvt	nvt	nvt
	22.847	**23.217**	**25.004**

Gemeenschappelijke regelingen

SED organisatie

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

De SED organisatie werkt aan een prettige woon- werk- en leefomgeving. Zij staat voor goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en krachtige en deskundige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De SED organisatie werkt aan een prettige woon- werk- en leefomgeving van de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. Zij staat voor goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, en een krachtige en deskundige ondersteuning aan de besturen van gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland.

Vanuit de kadernota SED 2026 zijn 3 doelstellingen vastgesteld die uitgevoerd worden naast de continuering van bedrijfsvoeringswerkzaamheden voor de 3 gemeenten:

- Ombuigingen
- Verkiezingen
- Organisatieontwikkeling

Risico's:

- Datalekken, cybercrime en uitval ICT systemen

SSC DeSom

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening.

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang:

Doelstelling van het Shared Service Center DeSom is om de deelnemers en afnemer WerkSaam Westfriesland een hoogwaardige, gestandaardiseerde, robuuste ICT dienstverlening te bieden. Deze dienstverlening sluit aan op de groeiende behoeften van organisaties om te digitaliseren, informatiseren en automatiseren. De dienstverlening van SSC DeSom bestaat uit gezamenlijke, gestandaardiseerde basisdienstverlening gericht op een gegarandeerd veilige digitale (samen)werkplek en flexibele diensten voor applicatiehosting en ander maatwerk.

Activiteiten en ontwikkelingen

DeSom heeft een nieuwe visie op haar dienstverlening gepresenteerd, 'DeSom 2.0'. Deze visie is opgesteld op verzoek van de deelnemers in samenwerking met de hoofden Bedrijfsvoering van de aangesloten gemeenten. Kenmerken van de nieuwe koers van SSC DeSom -oftewel 'DeSom 2.0'- zijn:

- Standaard basisdienstverlening; Focus op ICT kantoorautomatisering en connectiviteit
- Standaard hostingdiensten; Hosting en Differentiatie ICT diensten
- Begroting is gebaseerd op het leveren van de gedefinieerde basisdienstverlening
- Flexibele diensten op basis van individuele en gezamenlijke opdrachten.

De realisatie van 'DeSom 2.0' vergt een veranderopgave. Deze veranderopgave kost tijd en is geschat op ongeveer drie jaar. In de business case is een globale planning opgenomen voor de veranderopgave naar 'DeSom 2.0.

Risico's:

- Tempo van besluitvorming over DeSom 2.0 veroorzaakt vertragingen in realisatie DeSom 2.0,
- frictiekosten kunnen toenemen doordat het langer duurt voordat activiteiten voor DeSom 2.0 gestart kunnen worden,
- risico op behalen doelen binnen planning neemt toe,
- ICT-inkoopkosten (licenties, hardware) stijgen sterker dan inflatiecorrectie,
- mogelijke aanpassingen governance treden later in werking en
- overheadkosten en bedrijfsvoering kosten worden omgeslagen naar de verschillende niveaus van dienstverlening.

Westfries Archief

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Goed informatiebeheer maakt het handelen van de gemeente transparant en dient zo de democratie. Archiefinstellingen hebben de opdracht om (overheids-)informatie te bewaren, te beheren en beschikbaar te stellen. Informatie van nu is ook na vele jaren nog waardevol. Als historische bronnen maken ze deel uit van het cultureel erfgoed van ons land.

Het Westfries Archief heeft daartoe drie kerntaken die volgen uit de Archiefwet en de Gemeenschappelijke Regeling:

1. Het ondersteunen van en diensten verlenen aan aangesloten overheden;
2. Informeren, enthousiasmeren en helpen van het publiek om archieven optimaal te gebruiken en de geschiedenis van de regio te leren kennen;
3. Beheren, toegankelijk maken en uitbreiden van de collectie.

In het beleidsplan voor de periode 2024-2027 wordt de missie als volgt verwoordt: Het Westfries Archief is hét centrum voor informatiebeheer in Westfriesland en draagt daarmee bij aan een transparante overheid en tegelijkertijd voor een duurzaam, toegankelijk, betrouwbaar en levend geheugen van Westfriesland.

Verwachtingen ten aanzien van de periode 2026-2029:

- De nieuwe Archiefwet zal in werking treden waardoor archieven van overheden na 10 jaar, in plaats van 20 jaar, openbaar zullen worden en in beheer overgedragen aan het Westfries Archief. Dit zal een inhaalslag en grote toename in digitale opslag en beheer met zich meebrengen, waarbij het Westfries Archief ook meer betrokken zal zijn bij informatievorming en -beheer van gemeenten en deelnemende GR'en.
- De regio Westfriesland is een voorbeeld in het landelijke traject "Het archief als nutsvoorziening", waarbij het Westfries Archief steeds meer zal worden benut als centraalpunt van informatie beheer binnen de regio.
- De doorontwikkeling en intensivering van onlinedienstverlening en geografische informatie specialisatie.
- De aanpassing van het functioneel gebruik van de publieksruimte.
- Voortzetting van de digitalisering van analoge archieven.

- Intensivering van de inzet van data analyse, data netwerken en artificial intelligence.
- Het continueren van een enthousiaste vast groep vrijwilligers.
- De samenwerking met studenten vergroten.
- Verduurzaming van systemen.
- Een transformatie van klassieke archiefdienstverlening naar modern informatiemanagement en online service.

Ondersteuning bestuurlijke samenwerking West-Friesland (OBS)

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie) en ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).

Activiteiten en ontwikkelingen

De kerntaken zijn:

Het regioteam richt zich op de ondersteuning van de regionale samenwerking en draagt bij aan de regionale samenwerking en de ambities in het Pact van Westfriesland door:

1. Faciliteren regionale afstemming in stuurgroep Pact, portefeuillehoudersoverleggen ABZ, VVRE en Madivosa en afdelingshoofden VVRE en Madivosa, de Westfriese Samenwerkingsdriehoek, Kring Gemeentesecretarissen, strategisch adviseurs en projectleiders Pact.
2. Versterken van de samenwerking tussen gemeenten en maatschappelijke partners door het aandragen van oplossingen voor knelpunten en doen van voorstellen voor de ontwikkeling van het Pact en mogelijkheden voor financiering.
3. Zichtbaar maken van de ambities, ontwikkelingen, successen en aandachtspunten van het Pact en de regio.
4. Bewaken van de samenhang in het Pact door het leggen van verbindingen tussen projecten en projectleiders die verbonden zijn aan het Pact.
5. Versterken en onderhouden van verbindingen van de activiteiten van het Pact met regio Alkmaar, De Kop, Noord-Holland Noord, de MRA, de Provincie NH en ministeries.

Het Pact van Westfriesland is de kapstok om de gezamenlijke ambities van de zeven Westfriese gemeenten te realiseren. Vanuit het regioteam is een project gestart om de Uitvoeringsagenda te evalueren en met voorstellen te komen voor een nieuwe strategische agenda voor Westfriesland.

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord richt zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. Daarbij worden burgers en bedrijven gestimuleerd tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid en worden zij actief betrokken bij de hulpverlening.

Activiteiten en ontwikkelingen

Hoewel de risico's om ons heen veranderen, blijft de identiteit van de VRNHN als organisatie constant. VRNHN heeft zich ontwikkeld tot een regionaal platform, waar zij multidisciplinair samenwerken op twee vlakken: het voorkomen van en voorbereiden op incidenten én het bieden en coördineren van de hulpverlening.

Risico's:

- Brandweervrijwilligers van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst,
- langdurige uitval,
- IT dreigingen (bijv. virus, cyberaanval enz.),
- tekort ambulanceverpleegkundigen,
- materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en
- aanbestedingsclaim.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	4.701	4.979
Vreemd vermogen	63.768	70.122

Verwacht resultaat	0

Afvalbeheer Westfriesland (ABWF)

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang

Het ABWF is een gemeenschappelijke regeling waarin de zeven westfriese gemeenten zaken afstemmen op het gebied van de afvalinzameling, het contractmanagement HVC en aandeelhouderszaken. Eveneens is het ABWF de eigenaar van en verantwoordelijk voor de voormalige stortplaats te Westwoud.

Activiteiten en ontwikkelingen

- Het ABWF zet zijn taken op het gebied van afvalinzameling, contractmanagement en aandeelhouderszaken voort.
- Op basis van het afkoopvoorstel voor de voormalige vuilstort te Westwoud, wordt de koers voor de nazorg bepaald.

Risico's:

- Ondersteuning (geen eigen huisvesting en personeel);
- Nazorg stortplaats Westwoud.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.538	1.521
Vreemd vermogen	27	31

Verwacht resultaat	40

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN)

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

De Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) is een professionele en onafhankelijke organisatie die op een efficiënte manier en volgens geldende kwaliteitsstandaarden uitvoering geeft aan de opgedragen milieutaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. De dienst speelt een belangrijke rol bij de maatschappelijke opgaven waar de regio voor staat en richt zich vooral op complexe vraagstukken rondom milieu, duurzaamheid en natuur. Daarnaast zet de dienst zich in voor een veilige regio op het gebied van milieu en natuur, het voorkomen van incidenten en het bieden van meerwaarde door specialistische kennis te bundelen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De ambitie van de OD NHN is om in 2026 robuust te worden in de uitvoering van hun taken. Aanleiding hiervoor zijn de resultaten van de commissie Van Aartsen in 2022 en het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). Naast de robuustheid van de organisatie wordt in het IBP VTH ook gesproken over normfinanciering, de schaarste op de arbeidsmarkt en de kwaliteitscriteria.
Het plan van aanpak Robuustheid is op 27 juni 2024 in het algemeen bestuur vastgesteld. Voor de financiële dekking van de 1e tranche van dit plan is voor 2026 incidentele dekking gevonden met de vorming van een bestemmingsreserve Robuustheid. In de nog op te stellen kadernota 2027 wordt een voorstel voor structurele dekking uitgewerkt, waarbij de uitkomsten van het efficiencyonderzoek worden meegenomen.

De vastgestelde Handhavings- en Uitvoeringsstrategie 2024 – 2027 milieutaken geeft inzicht in de prioriteiten en vormt het kader voor de uitvoering van de wettelijke milieutaken, het beleid en de ambities van de deelnemers. Het geeft aan wat we gezamenlijk willen bereiken en welke instrumenten daarvoor ingezet worden. In de strategie zijn de ontwikkelingen als gevolg van de Omgevingswet, het IBP-VTH en de maatschappelijke opgaven zoals circulaire economie, energietransitie, stikstof, indirecte lozingen, Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en ondermijning meegenomen.

Risico's:
- Claims;
- Datalek van geregistreerde gegevens;
- Aanbestedingsrisico's;
- Projecten ten laste van het rekeningresultaat.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.025	1.025
Vreemd vermogen	6.805	6.805

Verwacht resultaat	0

Recreatieschap Westfriesland

Gerelateerd aan programma: Samenleving

Vertegenwoordiging Lid van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang

Behartigt voor de Westfriese gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De Recreatievisie ‘Gezond en aantrekkelijk Westfriesland’ is vastgesteld. De Recreatievisie vervangt het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland uit 2016 en zal een leidraad zijn voor de opgaven voor de recreatie die ons nu voorliggen en in de toekomst op ons af gaan komen.

Risico's:

- Langdurige afwezigheid van een werknemer door ziekte,
- beëindigen overeenkomst door verhuurders en/of verpachters,
- imagoschade,
- gevolgen van klimaatverandering en
- aansprakelijkheid door incidenten in openbare buitenruimte.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	1.578	1.514
Vreemd vermogen	1.638	2.094

Verwacht resultaat	0

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)

Gerelateerd aan programma: Samenleving

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur

Doel en openbaar belang:

GGD HN draagt zorg voor de volksgezondheid van alle inwoners van Noord-Holland-Noord. De focus ligt op gezondheid en preventie en het voorkomen van (verergering) van ziekte. De GGD opereert voor een groot deel vanuit wettelijke kaders: Wet publieke gezondheid, Wet maatschappelijke ondersteuning, Toezicht op de kinderopvang, Wet op de lijkbezorging en Ondersteuning bij rampen en crises.

De basistaken (uniformdeel) zijn:

- kennis hebben van en informatie geven over de gezondheid van inwoners;
- het organiseren van collectieve preventie (preventie gericht op alle inwoners);
- uitvoering van infectieziektebestrijding, en
- uitvoering van de taken op het terrein van jeugdgezondheid en ouderengezondheidszorg vanaf 65 jaar.

Tot de basistaken behoren tevens Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en Veilig thuis.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Een belangrijk deel van de activiteiten concentreert zich in het ‘voorveld’ (preventie, signaleren, monitoren), maar de GGD voert ook vangnettaken voor de gemeente uit. Naast de basistaken levert de GGD ook aanvullende producten (maatwerkdeel). Deze aanvullende producten vallen niet onder de Gemeenschappelijke regeling. Vanuit het maatwerkdeel wordt ingezet op activiteiten die aanvullend zijn op de werkzaamheden vanuit de GR GGD, bijvoorbeeld extra begeleiding contacten. Indien nodig kan er worden opgeschaald naar Video Home Training, Stevig Ouderschap en VoorZorg.

In het jaar 2026 voert de GGD HN bezuinigingen door. Op 12 maart 2025 is in het algemeen bestuur besloten om 11 bezuinigingsmaatregelen met een totaal bezuinigingsbedrag van 1,6 miljoen door te voeren. Deze 11 bezuinigingsmaatregelen resulteren in een effectief bezuinigingspercentage van 3,9%. Hierdoor stopt o.a. het wegen en meten van scholieren in de 2e klas voortgezet onderwijs, opvoedspreekuren, en themabijeenkomsten en cursussen tijdens de zwangerschap. De deelnemersbijdragen zijn geïndexeerd met het regionaal afgesproken percentage van 7,4%.

Risico's:

- Frictiekosten en beperkte mogelijkheid tot opbouwen vermogen door bezuinigingsopgave gemeenten,
- verbetering basispakket & ziekteverzuim JGZ,
- implementatie ICT-applicaties,
- hogere instroom Veilig Thuis,
- seksuele gezondheid,
- medische arrestantenzorg,
- infectieziektebestrijding &pandemische paraatheid en
- aanvullende diensten JGZ.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	750	807
Vreemd vermogen	28.146	28.146

Verwacht resultaat	0

Archeologie Westfriese gemeenten

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang

Archeologie West-Friesland is onze gecertificeerde instelling die verantwoordelijk is voor het (laten) doen van archeologische opgravingen op het land en in het water zoals dit is vastgelegd in de Omgevingswet.

Activiteiten en ontwikkelingen

Archeologie West-Friesland geeft als certificaathouder advies. Door middel van een quickscan beoordeelt de dienst of en zo ja, in welke mate archeologisch onderzoek nodig is. Vervolgens voert de dienst, indien nodig, dit onderzoek uit of voert de dienst de monitoring op het onderzoek uit. Zo wordt er voor gezorgd dat bij een opgraving de verrichte handelingen en aangetroffen archeologische vondsten worden gedocumenteerd, de vondsten worden geconserveerd en een rapport wordt opgesteld waarin de resultaten van de handelingen zijn beschreven. Naast advisering en uitvoering draagt Archeologie West-Friesland bij aan gemeentelijke beleidsontwikkeling en verzorgt zij publieksactiviteiten en pr.

WerkSaam Westfriesland

Gerelateerd aan programma: Samenleving.

Vertegenwoordiging: Lid van het algemeen bestuur.

Doel en openbaar belang
WerkSaam Westfriesland voert de algemene bijstand uit voor de zeven Westfriese gemeenten. De uitvoering van de bijzondere bijstand doet de gemeente zelf. WerkSaam helpt onze inwoners bij de zoektocht naar een baan. De talenten van mensen en de wensen van de werkgever staan centraal. WerkSaam gaat uit van de eigen kracht van onze cliënten. Het doel van WerkSaam is voor deze cliënt passend werk te vinden. Regulier werk waar dat kan, en beschut werken waar het moet.

Activiteiten en ontwikkelingen
WerkSaam gaat per 1 januari 2026 van start met de uitvoering van het nieuwe beleidsplan. Daarnaast houdt WerkSaam zich bezig met het implementeren van de te verwachten wijzigingen vanuit de Participatiewet in balans. WerkSaam informeert u hierover via de Planning en controle documenten.

	1-1-2026	31-12-2026
Eigen vermogen	7.294	6.676
Vreemd vermogen	11.931	12.018

Verwacht resultaat	0

Vennootschappen

Ontwikkelingsbedrijf NHN

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Doel en openbaar belang:

Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN) is een economische uitvoeringsorganisatie en heeft als doel het bevorderen van de economische ontwikkeling van Noord-Holland Noord vanuit het perspectief van brede welvaart.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Voor de periode 2025 tot en met 2031 is een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) gesloten tussen de aandeelhouders (17 gemeenten van Noord-Holland Noord en de provincie Noord-Holland) en het ONHN. In de DVO is afgesproken dat het ONHN de volgende activiteiten uitvoert:

- Het ondersteunen van (de randvoorwaarden voor) een aantrekkelijk vestigingsklimaat,
- het ondersteunen van bestaande MKB bedrijven,
- het aantrekken en faciliteren van nieuwe bedrijven en
- het betrekken van bedrijven uit de regio bij regionale en provinciale opgaven.

BNG Bank

Gerelateerd aan programma: Bestuur en dienstverlening

Doel en openbaar belang:

De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Activiteiten en ontwikkelingen:

<u>BNG Bank – Financieren met maatschappelijke impact</u>
BNG Bank richt zich volledig op het versterken van de publieke sector in Nederland. Vanuit haar oorsprong als overheidsbank financiert BNG Bank gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen en andere publieke organisaties. Daarbij staat het vergroten van maatschappelijke impact centraal. De bank maakt hierin scherpe keuzes, stuurt actief op vijf Sustainable Development Goals (SDG's) en investeert gericht in duurzame steden, goede zorg, kwaliteitsonderwijs, betaalbare energie en klimaatactie.
De ambitie van BNG Bank is om een natuurlijke partner te zijn bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Niet alleen als financier, maar ook als meedenkende en deskundige gesprekspartner. Door een sterke focus op klantpartnerschap en publieke meerwaarde, helpt de bank gemeenten en andere organisaties bij het realiseren van hun maatschappelijke doelen. BNG Bank werkt daarbij vanuit haar kernwaarden: verbindend, deskundig en optimistisch.
Door actief te investeren in kennis, samenwerking en duurzame oplossingen, draagt BNG Bank bij aan een mooier en toekomstbestendig Nederland. Gedreven door impact, betrouwbaar in uitvoering.

Risico's:

Er zijn geen risico's bekend.

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 130.650 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.

Alliander

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Doel en openbaar belang:

Alliander is een netwerkbedrijf dat zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening in een groot deel van Nederland. Door hun netwerk continu te verbeteren, bereiden ze zich voor op een toekomst waarin iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen. Stede Broec heeft aandelen in Aliander, waarvan de dividend op Algemene dekkingsmiddelen wordt ontvangen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Alliander en de energietransitie – op weg naar een toekomstbestendig energiesysteem
De energietransitie is onomkeerbaar en brengt ingrijpende maatschappelijke uitdagingen met zich mee op het gebied van wonen, werken, welvaart en welzijn. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden en toekomstige knelpunten te voorkomen, zijn de komende jaren stevige keuzes nodig. Denk aan korte termijn besluiten over de plaatsing van nieuwe elektriciteitshuisjes, maar ook aan langetermijnvisies zoals de aanleg van warmtenetten. Daarnaast is innovatie essentieel om energie anders en bewuster te gebruiken en het elektriciteitsnet toegankelijk en betrouwbaar te houden.
Alliander speelt hierin een sleutelrol. Het bedrijf zet zich in om dromen, ambities en duurzame ontwikkelingen mogelijk te maken. Bedrijven willen uitbreiden, consumenten hun woning verduurzamen en gemeenten duurzame woonwijken realiseren. Om deze doelen waar te maken is een flexibel, toekomstbestendig energiesysteem noodzakelijk — één dat gebaseerd is op duurzaam opgewekte elektriciteit, groen gas, waterstof en warmte. Terwijl elektriciteit momenteel circa 18% van het totale energiegebruik beslaat, stijgt dit aandeel richting 2050 naar meer dan 50%.
Samen met gemeenten, inwoners en bedrijven bouwt Alliander aan een duurzame toekomst. Hun ambitie is helder: in 2030 voor iedere klant tijdig een passende oplossing bieden binnen een betaalbaar en betrouwbaar energiesysteem. Alleen zo kunnen we de energietransitie succesvol realiseren.

Risico's:

Er zijn geen risico's bekend.

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 124.198 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.

HVC Groep

Gerelateerd aan programma: Ruimte

Doel en openbaar belang:
HVC is een afval- en energiebedrijf met zowel publieke als commerciële activiteiten op het gebied van afval en energie. Voor de verwerking en inzameling van het huishoudelijk afval heeft de gemeente een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten. Eveneens heeft de gemeente aandelen in het bedrijf en daarmee stemrecht in de Algemene Ledenvergadering. Aan het aandeelhouderschap is een ballotageovereenkomst verbonden waarin onder meer geregeld is dat het brandbaar afval afgestaan moet worden en de gemeente, samen met de andere aandeelhouders, garant staat voor een deel van de leningen.

Activiteiten en ontwikkelingen:
- De initiële looptijd van de dienstverleningsovereenkomst is afgelopen en wordt per 1 januari voor onbepaalde tijd verlengd.
- HVC ontwikkelt zich verder door tot afval- en energiebedrijf. Dit vereist aanpassing en professionalisering van het aandeelhouderschap. Het beoordelen van voorstellen uit de aandeelhoudersvergadering en kennis van de bedrijfsrisico's worden steeds belangrijker.

Risico's:
- Veiligheid, betrouwbaarheid en continuïteit van de installaties
- Volatiliteit prijzen commodities, kostprijzen grondstof/transport en levering materieel
- Obstakels voor realisatie bouwprojecten
- Impact overheidsmaatregelen
- Prijs- en renterisico

Financieel belang:

De gemeente heeft als aandeelhouder 30 aandelen voor een totaal van €1.400

Grondbeleid

Inleiding

In de paragraaf grondbeleid wordt verslag gedaan over de visie, ontwikkelingen en stand van zaken van de grondexploitaties in relatie tot de doelstellingen uit de begroting.

Visie

De geldende Nota Grondbeleid is vastgesteld in 2026 en een nieuwe nota Grondbeleid tezamen met een nota Kostenverhaal zal naar verwachting dit jaar ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. De huidige nota gaat op hoofdlijnen uit van 'situationeel' grondbeleid, waarbij per project gekeken wordt welke rol de gemeente het beste past. In alle gevallen zijn marktconforme prijsstellingen het vertrekpunt.

Nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen

Vanuit de Omgevingswet worden ook enkele regels voor het grondbeleid geactualiseerd. De grootste wijziging is dat het mogelijk wordt om een gebied "organisch" te kunnen ontwikkelen onder een grondexploitatie zonder 'eindtijd'. Dit kan een optie zijn als vooraf nog veel onzekerheden bestaan over concrete planinvullingen.

Stand van zaken grondexploitaties

Gouwe Vaart

Het bestemmingsplan is in 2024 onherroepelijk geworden. Het bijbehorende exploitatieplan is door de raad van state echter verworpen. Het exploitatieplan was de directe aanleiding om voor het project een (positieve) grondexploitatie te openen.

De onderhandelingen die sinds 2024 zijn gevoerd met de ontwikkelaars van het plangebied hebben in 2025 geresulteerd in een koop- en realisatieovereenkomst met deze partijen. In deze overeenkomst is vastgelegd dat de gemeente onder voorwaarden haar grondpositie in het plan verkoopt. Volgens planning kan in 2026 worden gestart met het bouwrijp maken van het noordelijke deel van het plangebied.

Stand van zaken strategische grondposities

Met het openen van de grondexploitatie Gouwe Vaart en de aanbesteding en verkoop van de gronden in het project Zilverstraat/Hoogstraat, heeft de gemeente geen strategische gronden meer in haar bezit.

Financiële kaders en financiële risico's

Gouwe Vaart

Over de grondexploitatie is een risicoanalyse gedaan bij een eventuele onvoorziene vertraging van het project. Bij een vertraging van 2 jaar zien we 1% hogere kostenstijging en 1% lagere inkomstenstijging. Dit betekent een potentieel lager resultaat. Dit bedrag is opgenomen in de risicoreserve bouwgrondexploitaties van de gemeente.

Wet Open Overheid (WOO)

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 inwerking getreden. Overheden hebben tot 2030 om de onderdelen van de wet te implementeren. De wet is bedoeld om de overheid transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter te dienen. De Woo maakt toegang tot publieke informatie expliciet tot een recht van burgers.
De Woo verplicht de gemeente tot:

- Het passief openbaar maken van informatie via het afhandelen van Woo-verzoeken.
- Het aanstellen van een Woo-contactfunctionaris.
- Het actief openbaar maken van 11 informatie categorieën.
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding.

De komende jaren worden de laatste informatiecategorieën fasegewijs gepubliceerd. Wij sluiten daarbij aan bij de landelijke planning. De verwachting is dat in het eerste halfjaar van 2026 bekend gemaakt wordt welke informatiecategorieën openbaar gemaakt moeten worden en wanneer.
Vanaf 2026 zal het op orde brengen van de informatiehuishouding het speerpunt zijn voor de implementatie van de Woo. De afdeling Informatie werkt vanuit een projectenoverzicht en in 2025 is een regietafel opgestart om deze projecten voor de organisatie te coördineren. De projecten voor 2026 zijn oa:

- E-mailarchivering
- Invoeren kwaliteteitszorg (I-navigator)
- Opruimen van data voor overbrenging (Migrato)
- Aansluiting e-depot Westfries Archief

Financiën

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Programma 1 - Bedrijfsvoering			
Totale lasten	12.883	12.842	14.267
Totale baten	-56.557	-58.258	-60.412
Saldo baten en lasten	**-43.674**	**-45.415**	**-46.145**
Toevoegingen aan reserves	1.127	845	0
Onttrekkingen aan reserves	-2.642	-2.042	-55
Resultaat programma Bedrijfsvoering	**-45.189**	**-46.613**	**-46.200**
Programma 2 - Ruimte			
Totale lasten	23.136	23.098	21.349
Totale baten	-11.530	-9.206	-9.172
Saldo baten en lasten	**11.606**	**13.892**	**12.177**
Toevoegingen aan reserves	744	99	843
Onttrekkingen aan reserves	-1.359	-1.905	-941
Resultaat programma Ruimte	**10.991**	**12.086**	**12.080**
Programma 3 - Samenleving			
Totale lasten	44.178	42.619	40.027
Totale baten	-12.861	-7.675	-6.703
Saldo baten en lasten	**31.317**	**34.944**	**33.324**
Toevoegingen aan reserves	1.685	711	13
Onttrekkingen aan reserves	-1.652	-1.410	-20
Resultaat programma Samenleving	**31.350**	**34.245**	**33.317**
Resultaat Totaal	**-2.848**	**-282**	**-803**
	Voordelig	**Voordelig**	**Voordelig**

Overzicht incidentele baten en lasten

Lasten	Begroting 2026
Programma/Omschrijving	
Programma 1 - Bedrijfsvoering	
DeSom - Doorberekening	170
Programma 2 - Ruimte	
Project Next 2026	72
CDOKE 2026	698
Omgevingswet	81
Programma 3 - Samenleving	
Financial Controller sociaal domein	75
Implementatiebudget sociaal domein	75
Totaal	**1.171**

Baten	Begroting 2026
Programma/Omschrijving	
Programma 1 - Bedrijfsvoering	
Decembercirculaire 2024 - Extra gelden jeugd	232
Reserves	
Omgevingswet	81
Dekking kapitaallasten IKC	193
Totaal	**506**

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Programma	Omschrijving	Begroting 2026	
		Lasten	Baten
Bestuur en Dienstverlening	Reserve dekking afschrijvingslasten		55
Saldo Baten en Lasten		**0**	**55**

Structureel Saldo

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Totale lasten	75.643	76.135	78.049	78.931
Totale baten	-76.286	-77.025	-78.765	-80.968
Saldo Baten en Lasten	**-644**	**-890**	**-716**	**-2.038**
Toevoegingen aan reserves	856	1.049	1.049	1.049
Onttrekkingen aan reserves	-1.016	-943	-935	-934
Saldo Mutaties Reserves	**-159**	**107**	**115**	**116**
Saldo na Bestemming	**-803**	**-783**	**-602**	**-1.922**
Incidentele Baten en Lasten	**665**	**150**	**0**	**0**
Structureel Begrotingssaldo	**-1.468**	**-933**	**-602**	**-1.922**

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Programma	Taakveld	Taakveld omschrijving	B2026 Lasten	B2026 Baten	B2027 Lasten	B2027 Baten	B2028 Lasten	B2028 Baten	B2029 Lasten	B2029 Baten
Programma 1	**T01**	Bestuur	1.770		1.814		1.861		1.903	
	T02	Burgerzaken	463	-437	448	-445	459	-455	470	-464
	T04	Overhead	11.286	-24	11.614	-24	12.230	-25	12.086	-25
	T05	Treasury	56	-545	-44	-545	-44	-545	-44	-545
	T061	Ozb woningen	183	-3.943	187	-4.054	191	-4.170	196	-4.281
	T062	Ozb niet-woningen	41	-3.961	42	-4.062	43	-4.171	45	-4.277
	T064	Belastingen overig	264	-115	270	-118	277	-121	284	-124
	T07	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		-50.165		-50.597		-51.365		-53.187
	T08	Overige baten en lasten	0		0		0		0	
	T34	Economische promotie		-1.096		-1.121		-1.149		-1.175
	T52	Overige baten en lasten		-126		-126		-126		-126
	T54	Historisch archief	204		212		220		228	
Totaal Programma 1			**14.267**	**-60.412**	**14.543**	**-61.092**	**15.237**	**-62.126**	**15.167**	**-64.204**
Programma 2	**T03**	Beheer overige gebouwen en gronden	139	-654	167	-670	176	-688	181	-705
	T063	Parkeerbelasting	5	-263	6	-281	6	-282	6	-286
	T11	Crisisbeheersing en brandweer	1.653		1.717		1.780		1.847	
	T12	Openbare orde en veiligheid	1.093	-119	1.052	-122	1.078	-126	1.105	-130
	T21	Verkeer en vervoer	4.192	-110	4.519	-113	4.718	-116	4.831	-118
	T22	Parkeren	438		507		518		527	
	T23	Recreatieve havens	1.682	-1.092	1.726	-1.118	1.755	-1.146	1.784	-1.173
	T24	Economische havens en waterwegen	386		457		500		526	
	T31	Economische ontwikkeling	732	-11	750	-36	770	-61	790	-61
	T32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	44		45		46		47	
	T33	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38	-14	39	-15	40	-15	41	-15
	T34	Economische promotie	233	-9	165	-9	170	-9	175	-10
	T57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie (ec)	147		152		157		160	
		Openbaar groen en (openlucht) recreatie (vv)	2.192		2.234		2.276		2.319	
	T72	Riolering	1.473	-2.301	1.494	-2.331	1.514	-2.369	1.543	-2.404
	T73	Afval	3.101	-3.822	3.105	-3.825	3.109	-3.829	3.114	-3.832
	T74	Milieubeheer	1.654	-41	987	-41	1.017	-41	1.038	-41
	T75	Begraafplaatsen en crematoria	248	-233	254	-238	260	-245	267	-251
	T81	Ruimtelijke ordening	665		605		612		628	
	T82	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	113	0	113	0	116	0	119	0
	T83	Wonen en bouwen	1.121	-503	1.143	-516	1.168	-674	1.196	-688
Totaal Programma 2			**21.349**	**-9.172**	**21.236**	**-9.315**	**21.787**	**-9.602**	**22.243**	**-9.714**
Programma 3	**T42**	Onderwijshuisvesting	657		867		711		672	
	T43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	866	-15	889	-16	893	-16	918	-16
	T51	Sportbeleid en activering	661	-112	628	0	629	0	631	0
	T52	Sportaccommodaties	1.337	-191	1.589	-196	2.072	-251	2.084	-255
	T53	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	664		678		692		706	
	T54	Musea	191		193		196		199	
	T55	Cultureel erfgoed	452	-95	397	-97	405	-98	413	-100
	T56	Media	412	-34	423	-34	433	-35	444	-36
	T57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	185		190		195		200	
	T61	Samenkracht en burgerparticipatie	3.285	-217	2.640	-138	2.325	-141	2.038	-143
	T62	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	74		76		78		80	
	T63	Inkomensregelingen	8.505	-5.904	8.568	-5.907	8.586	-5.911	8.679	-5.915
	T64	WSW en beschut werk	1.864		1.951		1.977		2.050	
	T65	Arbeidsparticipatie	838		853		869		885	
	T71	Volksgezondheid	1.236	-80	1.145	0	1.146	0	1.149	0
	T74	Milieubeheer	1		1		1		1	
	T692	Coördinatie en beleid Jeugd	-501		-516		-511		-508	
	T623	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0		0		0		0	
		Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	2.394		2.409		2.427		2.444	
	T621	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1		2		2		3	
	T622	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	5		6		6		6	
	T660	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	792		799		807		816	
	T6711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	21	-55	21	-205	21	-205	21	-205
	T6712	Begeleiding (Wmo)	0		0		0		0	
	T6714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	6.320	0	6.524	-25	6.736	-50	6.956	-50
	T672	Maatwerk dienstverlening 18-	0		0		0		0	
	T672d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	517		529		543		559	
	T674b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	10		10		11		11	
	T674c	Gesloten plaatsing	9		9		9		9	
	T6751	Jeugdhulp ambulant lokaal	124		105		108		110	
	T6752	Jeugdhulp ambulant regionaal	6.464	0	6.722	0	6.998	-330	7.276	-330
	T6762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.414		1.414		1.414		1.414	
	T6763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	112		112		112		112	
	T6791	PGB Wmo	71		71		71		71	
	T6792	PGB Jeugd	249		249		249		249	
	T6812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	0		0		0		0	
	T6811	Beschermd wonen (Wmo)	168	0	172	0	177	0	181	0
	T6821	Jeugdbescherming	628		632		637		642	
Totaal Programma 3			**40.027**	**-6.703**	**40.356**	**-6.618**	**41.025**	**-7.037**	**41.521**	**-7.051**
Reserves	**T010**	Mutaties reserves	856	-1.016	1.049	-943	1.049	-935	1.049	-934
Totaal Reserves			**856**	**-1.016**	**1.049**	**-943**	**1.049**	**-935**	**1.049**	**-934**
Eindtotaal			**76.499**	**-77.302**	**77.185**	**-77.968**	**79.098**	**-79.700**	**79.980**	**-81.902**

Algemeen financieel beeld

Berekening van het EMU-saldo

	Omschrijving	Begroting 2026
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	644
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	16.430
3	Mutatie voorzieningen	-401
-4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-4.751
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0
Berekend EMU-saldo		**-11.436**

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

In de begroting zijn ramingen opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hiervoor mag geen voorziening getroffen worden. Wel moet hierover informatie in de begroting worden opgenomen. Onder deze verplichtingen worden de aanspraken verstaan op toekomstige uitkeringen door het huidige dan wel het voormalig personeel. In de begroting van Enkhuizen zijn alleen nog budgetten voor de bovengenoemde onderdelen die betrekking hebben op het college. Het overige personeel is immers werkzaam bij de SED organisatie. Binnen de begroting van Enkhuizen gaat het om de volgende post:

Pensioenen wethouders

Voor gewezen wethouders of hun nabestaanden is een pensioenvoorziening ingesteld. Jaarlijks worden daar de pensioenuitkeringen aan onttrokken. Met ingang van 1 januari 2028 worden de pensioenuitkeringen voortaan door het ABP verzorgd. In volgende jaren is dan uitsluiten een pensioenpremie verschuldigd voor verdere pensioenopbouw. De financiële gevolgen per 2028 worden nog doorgerekend..

Investeringen

In de onderstaande tabellen worden de nieuwe investeringen weergegeven. De kapitaallasten van deze investeringen zijn in de begroting verwerkt.

Er wordt onderscheid gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Investeringen met een economisch nut zijn alle investeringen die verhandelbaar zijn (er is markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of tarieven.

Investeringen in de openbaren ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreffen investeringen in bijvoorbeeld wegen, bruggen, water en groenvoorzieningen.

Investeringen met economisch nut worden geactiveerd mits ze groter of gelijk zijn dan €15.000 en investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, mits ze groter of gelijk zijn dan €30.000.

Investeringen met economisch nut

Omschrijving	Investering 2026
Sanitair gebouw camping De Vest	220
Beweegbare Fysieke Afsluiting vervanging Gependam	75
Riolering 2026 Uitvoering GRP hoofdriool	1.293
Riolering 2026 Uitvoering GRP persleidingen	537
Totaal	**2.125**

Investeringen met maatschappelijk nut

Omschrijving	Investering 2026
Herinrichting Boschplein	1.700
OVL vervanging lichtmasten 2026	89
OVL vervanging armaturen 2026	83
Bekabeling openbare verlichting	30
Vervangen bruggen 2026 staal composiet	432
Vervangen bruggen 2026 hout	190
Vervangen bruggen 2026 beton/steem	475
Oeverbescherming kunststof 2026	469
Oeverbescherming hout 2026	100
Speelvoorzieningen 2026	75
Totaal	**3.643**

Overzicht reserves en voorzieningen

Algemene reserve

Deze reserve heeft een bufferfunctie. Voordelige jaarresultaten en voordelige resultaten op grondexploitaties worden in deze reserve gestort. Nadelige jaarresultaten, stortingen in voorzieningen en dekking van incidentele uitgaven kunnen worden onttrokken aan deze reserve.

Algemene reserve

	Boekwaarde 1-1-2026	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2026
Algemene reserve	5.510			5.510
Reserve weerstandscapaciteit	2.789			2.789
Bouwgrondexploitatie	250			250
Totaal	8.549	0	0	8.549

Bestemmingsreserves

Onderhoud kapitaalgoederen

De verminderingen betreffen dekking van geraamd onderhoud in de begroting 2026. Hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

De jaarlijkse storting bedraagt €843.000.

Klimaat en duurzaamheid CDOKE (€nadeel)

In de septembercirculaire 2025 zijn middelen ontvangen voor de CDOKE. De middelen zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken op het gebied van het klimaat- en energiebeleid. De middelen worden gestort in de reserve klimaat en duurzaamheid. Lopende het boekjaar 2026 worden de benodigde middelen geïnventariseerd en vrij gemaakt (voorjaarsnota of najaarsnota) uit de reserve.

Egalisatiereserve Omgevingswet

Conform de Kadernota 2025-2029 als dekking voor uitgaven Omgevingswet.

Huisvestingsvoorzieningen onderwijs

Omdat de investering in het IKC binnenstad niet is doorgegaan heeft de raad op besloten de kapitaallasten die hierdoor kwamen te vervallen beschikbaar te houden voor onderwijshuisvesting. Het gaat om een bedrag van €193.000 (€254.000 minus kapitaallasten Pancratius €61.000). Bij de behandeling van de begroting 2025 is besloten de storting voor 2025 en 2026 achterwege te laten. Vanaf 2027 is de storting weer opgenomen.

Kunst- en museumbeleid

De vermeerdering ad €13.000 betreft de reguliere structurele storting vanuit de exploitatie. Er is €20.000 beschikbaar voor uitgaven van geringe omvang voor het in stand houden van het museale bezit, danwel het realiseren van permanente of tijdelijke kunst projecten.

Dekking afschrijvingslasten

De vermindering ad €55.000 is voor de dekking van de geraamde afschrijvingen 2026.

Bestemmingsreserves

	Boekwaarde 1-1-2026	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2026
Verkiezingen	0			0
Parkeerfonds	11			11
Onderhoud kapitaalgoederen	1.297	843	860	1.280
Stadsuitleg	241			241
Klimaat en duurzaamheid	79	698		777
Egalisatiereserve Omgevingswet	112		81	31
Volkshuisvestingfonds	36			36
Aanleg glasvezelnetwerk	635			635
Gebiedsontwikkeling	326			326
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	155			155
Sociaal Domein	371			371
Kunst- en museumbeleid	61	13	20	54
Cultuurfonds	55			55
Erfgoedprojecten	0			0
Bestemmingsreserve Oekraïne	1.595			1.595
Dekking afschrijvingslasten	620		55	565
Totaal	**5.594**	**1.554**	**1.016**	**6.132**

Voorzieningen

Pensioenvoorziening wethouders
De vermindering ad €158.000 is voor de dekking van pensioen- en wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders van de gemeente Enkhuizen. Toegevoegd worden de premies van de huidige bestuurders. Met ingang van 1 januari 2028 worden de pensioenuitkeringen voortaan door het ABP verzorgd. In volgende jaren is dan uitsluiten een pensioenpremie verschuldigd voor verdere pensioenopbouw. De financiële gevolgen per 2028 worden nog doorgerekend..

Voorziening MJOP vastgoed
De vermeerdering betreft de jaarlijkse dotatie ad €471.000. De verminderingen betreffen de kosten van groot onderhoud 2026 zoals opgenomen in de MeerJarenOnderhoudsPlanning. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Voorziening Riolering
Het voordelig exploitatiesaldo van de riolering in 2026 ad €102.000 wordt toegevoegd aan de voorziening.

Voorziening Afvalstoffenheffing
Het nadelig exploitatiesaldo op de afvalstoffenheffing in 2026 ad €74.000 wordt onttrokken aan de voorziening afvalstoffenheffing

Verduurzamingsmaatregelen zwembad

Voor duurzaamheidsmaatregelen zwembad wordt rekening gehouden met een subsidie. Afhankelijk van de uitvoering wordt dit bedrag uitgekeerd.

Voorziening begraafplaats
Dit betreft enerzijds de onttrekking ten behoeve van de jaarlijkse exploitatiekosten (€121.000). Anderzijds betreft dit de toevoeging vanwege vooruit ontvangen grafrechten en grafonderhoud (€135.000)

Voorzieningen

	Boekwaarde 1-1-2026	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde 31-12-2026
Pensioenvoorziening wethouders	954	120	158	916
Voorziening MJOP vastgoed	586	471	375	682
Voorziening rioleringen	1.347	102		1.449
Voorziening Zilverstraat	270			270
Egalisatie afvalstoffenheffing	536		74	462
Verduurzamingsmaatrgelen zwembad	1.000		500	500
Investeringssubsidie Wijkcentrum	1.273			1.273
Begraafplaats	596	135	122	609
Totaal	6.562	828	1.229	6.161

Uiteenzetting van de financiële positie

De primitieve begroting 2025 sluit met een nadelig saldo, evenals de jaren daarna.

De VNG is nadrukkelijk bezig het Rijk te bewegen iets te doen aan de precaire financiële positie van de gemeenten, maar vooralsnog lijkt er weinig beweging bij het Rijk te zijn.

Wellicht biedt de Septembercirculaire 2024 in dit kader nog enig soelaas.

Gemeenten moeten van de toezichthouder (Provincie NH) in begroting en meerjarenraming het begrotingsjaar reëel en materieel sluitend aanbieden, of -als dat niet lukt- het laatste jaar van de meerjarenraming. In deze begroting hebben beide jaren een nadelig saldo.

Bij de behandeling van de begroting 2025 zullen wij uw raad een voorstel voorleggen om in ieder geval begrotingsjaar 2025 reëel en materieel sluitend te maken, zodat met een aanvullende begrotingswijziging een sluitend dienstjaar 2025 aan de provincie kan worden aangeboden.

Voor de jaren na 2025 zal dan -indien het Rijk in financiële zin onvoldoende soelaas biedt- weer een ombuigingsoperatie moeten worden opgestart en uitgevoerd.

1. Totaaloverzicht Begroting 2026 en Meerjarenraming 2027-2029				
	2026	**2027**	**2028**	**2029**
Tussenstand na de Meicirculaire 2025	-1.079	-2.714	-3.377	-3.135
Saldo van ombuigingen	2.156	3.246	3.773	4.369
Saldo van autonome mutaties	46	514	286	361
Septembercircualire 2025	320	317	366	1.217
Indexatie conform Septembercirculaire 2025	2	4	0	0
tussentotaal	1.445	1.367	1.048	2.812
Nieuwe beleidsvoornemens:				
* Implementatiebudget sociaal domein	-75	-75		
* Financial controller sociaal domein Enkhuizen	-75	-75		
* Inzet ozb-stijging woningen voor Leefomgeving	-400	-410	-421	-432
* Vervanging toiletgebouw Camping	-16	-16	-16	-16
* Project Expeditie NEXT	-75			
Begrotingsruimte	**804**	**791**	**611**	**2.364**

2. Overzicht September Circulaire	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Uitkeringsbasis	470	317	366	1.217
CDOKE	698			
Participatie	46	49	2	2
Bijraming SC	**1.214**	**366**	**368**	**1.219**
Participatie (naar WS)	-46	-49	-2	-2
CDOKE	-698			
Aframing eigen bijdrage Wmo	-150			
Aframing SC	**-894**	**-49**	**-2**	**-2**
Saldo September Circulaire	**320**	**317**	**366**	**1.217**

3. Overzicht Ombuigingen	2026	2027	2028	2029
Aanpassing volume algemene uitkering	200	400	600	800
Inkoopvoordeel assurantie	91	98	106	113
Verlaging investeringsniveau	50	150	150	150
Vrijval budget onvoorzien	28	29	30	30
Verhoging inkomsten uit subsidies	0	50	100	100
Bestuurlijke boetes	100	103	105	108
Regionale samenwerking	46	46	46	46
Stadhuis Enkhuizen	50	51	53	54
ozb-niet woningen	350	359	368	378
ozb-woningen	400	410	421	432
ozb-woningen REZ	48	56	57	59
toeristenbelasting	35	36	37	38
toeristenbelasting, stijging volume	60	62	63	65
toeristenbelasting, verhoging tarief met 20 cent	26	27	27	28
Verlengen afschrijvingstermijn gebouwen	108	153	153	153
verminderen inzet jeugd en ouderen	300	616	842	1.188
Aanvullende taakstelling sociaal domein	100	410	421	432
opzeggen contract multisignaal	8	8	8	8
Participatiewet: afschaffen collectieve zorgverz.	5	5	5	5
Aanpassen uitgangspunten leerlingenvervoer	22	22	22	22
vrijval algemeen onvoorzien ruimte	30	31	32	32
doorbelasting kosten inritten	10	10	10	10
onderhoudsbudget ové	15	15	16	16
luchtfoto 's	24	25	25	26
Taakstelling budget erfgoed	50	75	75	75
Saldo Ombuigingen	**2.156**	**3.246**	**3.773**	**4.369**

4. Overzicht Autonome Mutaties	2026	2027	2028	2029
Aframing kapitaallasten	430	663	234	292
Aframing leges Gouwe Vaart	-144	-144		
Bijstelling subsidies	102	112	114	119
Indexatie PSWR	-68	-38	16	29
Bijstelling begroting WerkSaam	-46	-46	-45	-45
OZB	-78	-78	-78	-78
Leges reisproducten	48	48	48	48
Bijdrage SSC DeSom (hostingsdiensten)	-170			
Extra verkiezingen Tweede kamer	-24			
Saldo overige mutaties	-4	-3	-4	-4
Saldo Autonome Mutaties	**46**	**514**	**286**	**361**

Uitgangspunten voor de begroting

De uitgangspunten voor het opstellen van deze begroting zijn als volgt:

De basis voor de Begroting 2026 zijn de begrote structurele budgetten 2025. Deze worden bijgesteld met indexatie, actuele inzichten, overig beleid en gevolgen van het CUP.

Algemene prijsinflatie - Indexatie septembercirculaire 2025

Voor prijsgevoelige budgetten wordt de prijsindexatie uit de septembercirculaire 2025 verwerkt. Voor 2026 en de jaren daarna is dat 2,5%.

Salarissen - Indexatie septembercirculaire 2025

Ook voor salarissen wordt de indexatie uit de septembercirculaire 2025 verwerkt. Voor 2026 en de jaren daarna is dat 2,5%.

Tarieven en heffingen - Indexatie septembercirculaire 2025

- De tarieven en heffingen voor 2026 worden eind 2025 vastgesteld door de raad.

- Voor onroerendezaakbelastingen is uitgangspunt dat de opbrengststijging is gekoppeld aan het inflatiecijfer uit de septembercirculaire 2025. Dit is exclusief areaaluitbreiding. Ook hier geldt dat het uiteindelijke tarief voor belastingjaar 2026 eind 2025 door de raad wordt vastgesteld.
- Voor de tarieven van de afvalstoffenheffing worden de tarieven van de HVC doorberekend (nog niet bekend).

Rente op nieuwe investeringen: 3,5%

Dit percentage is gebaseerd op het rentepercentage van een lening van de BNG Bank met een looptijd van 25 jaar.

Rente op bestaande investeringen Rente omslagpercentage

Dit is het percentage wat berekend wordt door de verwachte rentelasten te delen door de boekwaarde van de activa.

Algemene uitkering gemeentefonds - Septembercirculaire 2025

De Algemene Uitkering uit het gemeentefonds wordt gebaseerd op de septembercirculaire 2025.

Er wordt uitgegaan van het systeem van lopende prijzen. Dit betekent dat rekening wordt gehouden met de compensatie voor loon- en prijsstijgingen.

Bijdrage Gemeenschappelijke regelingen + 7,44%

De indexatie is gelijk aan de indexatie die is gehanteerd door de Regietafel voor de kadernota 2026 voor de GR-en. Daarbij wordt een gewogen gemiddelde gehanteerd waarbij de prijsindexatie (8,0%) voor 30% meeweegt en de loonindexatie (7,2%) voor 70%. Vanaf 2027 wordt 3,16% toegepast (3,4% x 0,7 + 2,6% x 0,3).

Subsidies (alle sectoren) + 2,6%

Voor subsidies wordt 2,6% indexatie toegepast. Dit is de indexatie die toegepast wordt voor alleen de ‘reguliere’ component van de door de Regietafel gehanteerde prijsindexatie. Vanwege de financiële positie van de gemeente wordt er geen inhaalindexatie toegepast.

SED organisatie Begroting 2026 SED organisatie

Voor bijdrage aan de SED organisatie wordt uitgegaan van de Begroting 2026 van de SED organisatie.

Geprognosticeerde Balans

Het opnemen van de geprognosticeerde balans in de begroting is verplicht. Door het opnemen van een geprognosticeerde balans in zowel de begroting als de meerjarenraming krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans moet qua informatiebehoefte aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Hierna vindt u de geprognosticeerde balans voor 2026. In het hoofdstuk 'Meerjarenraming en toelichting' wordt de geprognosticeerde balans meerjarig weergegeven.

Begin- en eindbalans	1-1-2026	31-12-2026
ACTIVA		
Vaste activa		
Immateriële activa	525	489
Materiele vaste activa	56.776	73.242
Financiele vaste activa; kapitaalverstrekkingen	372	372
Financiele vaste activa; leningen	6.079	6.129
Totaal vaste activa	**63.752**	**80.232**
Vlottende activa		
Voorraden	4.822	71
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.726	11.726
Liquide middelen	51	51
Overlopende activa	9.864	9.062
Totaal vlottende activa	**26.463**	**20.910**
Totaal ACTIVA	**90.215**	**101.142**
PASSIVA		
Vaste passiva		
Eigen Vermogen	14.143	14.681
Voorzieningen	6.562	6.161
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	54.570	63.875
Totaal vaste passiva	**75.275**	**84.717**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	6.468	8.781
Overlopende passiva	8.472	7.644
Totaal vlottende passiva	**14.940**	**16.425**
Totaal PASSIVA	**90.215**	**101.142**

Financiering

Investeringen

In de onderstaande tabellen worden de nieuwe investeringen weergegeven. De kapitaallasten van deze investeringen zijn in de begroting verwerkt.

Er wordt onderscheid gemaakt in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Investeringen met een economisch nut zijn alle investeringen die verhandelbaar zijn (er is markt voor) en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen bijvoorbeeld door het vragen van rechten, heffingen, leges of tarieven.

Investeringen in de openbaren ruimte met een maatschappelijk nut genereren geen middelen, maar vervullen wel duidelijk een publieke taak. Het betreffen investeringen in bijvoorbeeld wegen, bruggen, water en groenvoorzieningen.

Investeringen met een economisch- en maatschappelijk nut worden geactiveerd, mits ze groter of gelijk zijn dan €15.000 respectievelijk €30.000.

Investeringen met economisch nut

Omschrijving	Investering 2026
Sanitair gebouw camping De Vest	220
Beweegbare Fysieke Afsluiting vervanging Gependam	75
Riolering 2026 Uitvoering GRP hoofdriool	1.293
Riolering 2026 Uitvoering GRP persleidingen	537
Totaal	**2.125**

Investeringen met maatschappelijk nut

Omschrijving	Investering 2026
Herinrichting Boschplein	1.700
OVL vervanging lichtmasten 2026	89
OVL vervanging armaturen 2026	83
Bekabeling openbare verlichting	30
Vervangen bruggen 2026 staal composiet	432
Vervangen bruggen 2026 hout	190
Vervangen bruggen 2026 beton/steem	475
Oeverbescherming kunststof 2026	469
Oeverbescherming hout 2026	100
Speelvoorzieningen 2026	75
Totaal	**3.643**

Meerjarenraming en toelichting

Algemeen financieel beeld in meerjarenperspectief

Het financieel beeld in meerjarenperspectief laat -na de ombuigingsoperatie- positieve saldi zien.

	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma 1 - Bedrijfsvoering			
Totale lasten	14.543	15.237	15.167
Totale baten	-61.100	-62.135	-64.646
Saldo baten en lasten	**-46.557**	**-46.898**	**-49.479**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	-55	-55	-54
Resultaat programma Bedrijfsvoering	**-46.612**	**-46.953**	**-49.533**
Programma 2 - Ruimte			
Totale lasten	21.236	21.787	22.243
Totale baten	-9.315	-9.602	-9.714
Saldo baten en lasten	**11.921**	**12.185**	**12.529**
Toevoegingen aan reserves	843	843	843
Onttrekkingen aan reserves	-868	-860	-860
Resultaat programma Ruimte	**11.896**	**12.169**	**12.513**
Programma 3 - Samenleving			
Totale lasten	40.356	41.025	41.521
Totale baten	-6.618	-7.037	-7.051
Saldo baten en lasten	**33.739**	**33.987**	**34.470**
Toevoegingen aan reserves	206	206	206
Onttrekkingen aan reserves	-20	-20	-20
Resultaat programma Samenleving	**33.925**	**34.173**	**34.656**
Resultaat Totaal	**-791**	**-611**	**-2.364**
	Voordelig	**Voordelig**	**Voordelig**

Uitgangspunten van de meerjarenraming

De uitgangspunten van de meerjarenraming zijn uiteengezet onder de uitgangspunten van de begroting 2026 in het hoofdstuk 'Algemeen financieel beeld'.

Geprognosticeerde balans

Het opnemen van de geprognosticeerde balans in de begroting is verplicht. Door het opnemen van een geprognosticeerde balans in zowel de begroting als de meerjarenraming krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans moet qua informatiebehoefte aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar behoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Hierna vindt u de meerjarige geprognosticeerde balans voor 2026. In het hoofdstuk 'Financiële positie' wordt de geprognosticeerde balans voor 2026 weergegeven.

Geprognosticeerde meerjarenbalans			Bedragen x €1.000
	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële activa	453	418	389
Materiele vaste activa	77.506	76.535	73.782
Financiele vaste activa; kapitaalverstrekkingen	372	372	372
Financiele vaste activa; leningen	6.179	6.229	6.279
Totaal vaste activa	**84.510**	**83.554**	**80.822**
Vlottende activa			
Voorraden	71	71	71
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.726	11.726	11.726
Liquide middelen	51	51	51
Overlopende activa	8.260	7.458	6.656
Totaal vlottende activa	**20.108**	**19.306**	**18.504**
Totaal ACTIVA	104.618	102.860	99.326
PASSIVA			
Vaste passiva			
Eigen Vermogen	14.788	14.903	15.018
Voorzieningen	5.069	5.335	5.402
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar	69.018	63.480	58.965
Totaal vaste passiva	**88.875**	**83.718**	**79.385**
Vlottende passiva			
Netto vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	6.934	10.650	11.759
Overlopende passiva	8.809	8.492	8.182
Totaal vlottende passiva	**15.743**	**19.142**	**19.941**
Totaal PASSIVA	104.618	102.860	99.326

Berekening van het EMU - saldo

Volgens artikel 23D van het Besluit Begroting en Verantwoording moet in de meerjarenraming de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar worden weergegeven.

Het EMU-saldo is in 1992 door de EMU ingevoerd om vergelijkingen tussen de verschillende eurolanden te kunnen maken. In het verleden hanteerde elke staat zijn eigen berekening voor het financieringssaldo, vergelijken kon hierdoor niet. Volgens de regels van de EMU, mag het vorderingentekort niet groter zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (het Verdrag van Maastricht). Hiermee wil men de economische sterkte van de Eurolanden behouden.

Omschrijving	**2026** Begroting (primitief)	**2027** Begroting	**2028** Begroting	**2029** Begroting
Berekend EMU-saldo	**-11.436**	**-4.430**	**1.988**	**4.887**

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten

In de meerjarenraming zijn ramingen opgenomen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hiervoor mag geen voorziening getroffen worden. Wel moet hierover informatie in de begroting worden opgenomen. Onder deze verplichtingen worden de aanspraken verstaan op toekomstige uitkeringen door het huidige dan wel het voormalig personeel. In de begroting van Enkhuizen zijn alleen nog budgetten voor de bovengenoemde onderdelen welke betrekking hebben op het college. Het overige personeel is immers werkzaam bij de SED organisatie. Binnen de begroting van Enkhuizen gaat het om de volgende posten:

Pensioenen wethouders

Voor gewezen wethouders of hun nabestaanden is een pensioenvoorziening ingesteld. Jaarlijks worden daar de pensioenuitkeringen aan onttrokken. Met ingang van 1 januari 2028 worden de pensioenuitkeringen voortaan door het ABP verzorgd. In volgende jaren is dan uitsluiten een pensioenpremie verschuldigd voor verdere pensioenopbouw. De financiële gevolgen per 2028 worden nog doorgerekend..

Investeringen

In de onderstaande tabel worden de meerjarige investeringen weergegeven op basis van bestaande besluitvorming. De kapitaallasten van deze investeringen zijn al in de meerjarenraming tot en met 2028 verwerkt.

Investeringen met economisch nut

Omschrijving	Investering 2027	Investering 2028	Investering 2029
Uitvoering PSWR hoofdriool	1.420		
Uitvoering PSWR mechanische riolering en randvoorzieningen	52		
Totaal	**1.472**	**0**	**0**

PSWR = Programma Stedelijk Water en Riolering
Het huidige PSWR loopt tot en met 2027. In 2027 wordt het huidige PSWR geactualiseerd en
daaruit volgen de investeringen voor de periode 2028-2032.

Investeringen met maatschappelijk nut

Omschrijving	Investering 2027	Investering 2028	Investering 2029
OVL vervanging lichtmasten	89	121	
OVL vervanging armaturen	83	55	
Kunstwerken staal/composiet	410	410	
Kunstwerken hout	180	180	
Kunstwerken beton/steen	460	460	
Oeverbescherming hout	100	100	
Oeverbescherming kunststof	779	388	
Speelvoorzieningen	70	75	
Totaal	**2.171**	**1.789**	**0**
	3.643	1.789	0

Incidentele baten en lasten

Lasten	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma/Omschrijving			
Programma 3 - Samenleving			
Financial Controller sociaal domein	75		
Implementatiebudget sociaal domein	75		
Totaal	**150**	**0**	**0**

Baten	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Programma/Omschrijving			
Totaal	**0**	**0**	**0**

Structurele mutaties reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029	
Programma	**Omschrijving**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
1. Bestuur en dienstverlening	Reserve dekking afschrijvingslasten		55		55		54

Overzicht reserves

Het meerjarenoverzicht van de algemene reserve en de overige reserves is als volgt:

Algemene reserve

	Boekwaarde 31-12-2026	Boekwaarde 31-12-2027	Boekwaarde 31-12-2028	Boekwaarde 31-12-2029
Algemene reserve	5.510	5.510	5.510	5.510
Reserve weerstandscapaciteit	2.789	2.789	2.789	2.789
Bouwgrondexploitatie	250	250	250	250
Totaal	8.549	8.549	8.549	8.549

Bestemmingsreserves

	Boekwaarde 31-12-2026	Boekwaarde 31-12-2027	Boekwaarde 31-12-2028	Boekwaarde 31-12-2029
Verkiezingen	-	-	-	-
Parkeerfonds	11	11	11	11
Onderhoud kapitaalgoederen	1.280	1.264	1.248	1.231
Stadsuitleg	241	241	241	241
Klimaat en duurzaamheid	777	777	777	777
Egalisatiereserve Omgevingswet	31	23	23	23
Volkshuisvestingfonds	36	36	36	36
Aanleg glasvezelnetwerk	635	635	635	635
Gebiedsontwikkeling	326	326	326	326
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	155	348	541	734
Sociaal Domein	371	371	371	371
Kunst- en museumbeleid	54	47	40	33
Cultuurfonds	55	55	55	55
Erfgoedprojecten	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Oekraïne	1.595	1.595	1.595	1.595
Dekking afschrijvingslasten	565	510	455	401
Totaal	6.132	6.239	6.354	6.469

Overzicht voorzieningen

Het meerjarenoverzicht van de voorzieningen is als volgt:

Voorzieningen

	Boekwaarde 31-12-2026	Boekwaarde 31-12-2027	Boekwaarde 31-12-2028	Boekwaarde 31-12-2029
Pensioenvoorziening wethouders	916	878	935	992
Voorziening MJOP vastgoed	682	0	120	0
Voorziening rioleringen	1.449	1.564	1.640	1.757
Voorziening Zilverstraat	270	270	270	270
Egalisatie afvalstoffenheffing	462	462	462	462
Verduurzamingsmaatrgelen zwembad	500			
Investeringssubsidie Wijkcentrum	1.273	1.273	1.273	1.273
Begraafplaats	609	622	635	648
Totaal	6.161	5.069	5.335	5.402

Bijlage cliëntgebonden kosten

In de Voorjaarsnota 2025 en Kadernota 2026 zijn de financiële gevolgen van de te verwachten indexatie van kosten voor Jeugdzorg en Wmo opgenomen. Hierbij zijn de indexatie-percentages gehanteerd zoals die ook door de zogenoemde Commissie van Ark zijn gehanteerd (de commissie die het Rijk adviseert over compensatie van kosten van jeugdzorg), te weten 3,9% in 2025 en cumulatief daarboven 3% van 2026 tot en met 2029. Volumegroei is door de hoge mate van onzekerheid niet meegenomen.

Stand van zaken – Prognosemodel Van Dam Datapartners
De implementatie van het prognosemodel voor Wmo en Jeugdwet, ontwikkeld door Van Dam Datapartners (VDD), bevindt zich in de afrondende fase van de eerste oplevering. Sinds de start begin dit jaar zijn belangrijke stappen gezet, waaronder het opzetten van een structurele dataset (vier aanlevermomenten per jaar), het organiseren van gebruikerssessies en een sleutelsessie waarin het dashboard verder is verfijnd. Op 1 juli 2025 heeft de tweede data-aanlevering plaatsgevonden. Op basis hiervan wordt het dashboard momenteel geïntegreerd in de bestaande rapportages. Hiermee wordt het model actief ingezet voor zowel reguliere rapportages als managementinformatie.

Met de invoering van het nieuwe inkoopsysteem per 1 juli ontstond een trendbreuk in de data-inrichting. Dit zou gevolgen hebben voor de toepasbaarheid van het huidige model op langere termijn. Daarom is na de zomer een vervolgtraject gestart met Van Dam Datapartners gericht op de doorontwikkeling van het prognosemodel.

Ontwikkelingen Jeugd
De gemeente Enkhuizen telde op 1 januari 2025 18.838 inwoners. Hiervan zijn 3.658 kinderen tot en met 18 jaar oud. Dit is 19,42 procent van het totaal aantal inwoners. In de eerste helft van 2025 hebben 489 jeugdigen een actief jeugdhulp traject en zijn er 807 actieve indicaties afgegeven. Dat betekent dat 13,4 procent van de jeugdigen in 2025 jeugdhulp ontvangt. In 2024 maakten 615 jeugdigen gebruik van een jeugdhulptraject en waren er 1097 afgegeven indicaties.

Per 1 juli 2025 is de nieuwe inkoop van start gegaan. Omdat zowel budgetten als medewerkers jeugdhulp schaars zijn, is een van de doelstellingen van de nieuwe inkoop om de jeugdhulp beschikbaar te houden voor de jeugdigen die dit het meeste nodig hebben. Daarbij is het uitgangspunt dat ouders in principe zelf (met eigen netwerk) verantwoordelijk zijn voor hun kinderen en dat algemene voorzieningen gebruikt kunnen worden ter ondersteuning van ouders, kinderen en hun netwerk. Als dit onvoldoende blijkt te zijn, kan beroep gedaan worden op een jeugdhulp voorziening. Andere uitgangspunten zijn minder uithuisplaatsingen, minder gebruik maken van niet ingekochte zorg en kortere trajecten.

Ontwikkelingen Wmo
Van de 18.838 inwoners in Enkhuizen hebben 1.349 cliënten een Wmo voorziening. In totaal zijn er 2.389 actieve indicaties in de eerste helft van 2025. Dit is 7,2 procent van alle inwoners. In 2024 waren er 1404 cliënten met een Wmo voorziening en 2660 actieve indicaties over het gehele jaar.

Stand van zaken Beheersteam

In 2025 is een start gemaakt met de opzet en inrichting van een beheersteam jeugd. Dit team heeft tot doel om de kosten jeugdhulp beheersbaar te houden. Deze beheersmaatregel begint zijn eerste vruchten af te werpen. Het team richt zich op:

- Terugdringen van lokale maatwerkovereenkomsten (dit betreft niet ingekocht aanbod specialistische jeugdhulp)
- Versterken van de samenwerking met gecertificeerde instellingen. Zij zijn verantwoordelijk voor jeugdbescherming en -reclassering.
- Integrale aanpak van de ondersteuning van 16/17-jarigen die een jeugd-indicatie hebben ter voorkoming van verlengde jeugdhulp vanaf 18 jaar.
- Versterken van de samenwerking met huisartsen.

Besluit van de gemeenteraad

Zaaknummer: 703499

De raad van de gemeente Enkhuizen;

Gelet op de bepalingen van de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten en de eigen Financiële Verordening;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 oktober 2025;

b e s l u i t :

1. De begroting 2026 vast te stellen, met dien verstande dat de extra verhoging van de OZB-tarieven bovenop de indexatie wordt gemaximeerd op in totaal € 400.000, waarbij de stijging voor woningen maximaal 9% en voor niet-woningen maximaal 2,5% bedraagt;
2. De meerjarenraming 2027-2029 als richtinggevend beschouwen voor toekomstig financieel beleid, met verwerking van de in punt 1 genoemde maximering en verdeling van de OZB-verhoging;
3. Het college te mandateren om eventuele overschotten in dienstjaar 2026 op het Implementatiebudget en/ of het budget voor financial controller sociaal domein Enkhuizen te storten in de reserve sociaal domein, om deze in dienstjaar 2027 weer toe te voegen aan de betreffende budgetten;
4. Een incidentele subsidie voor de jaren 2026 en 2027 van €7.200,- per jaar te reserveren ten behoeve van de Streekomroep West-Friesland; waarbij geldt dat deelname van alle gemeenten van West Friesland een voorwaarde is om het ter beschikking te stellen.
5. Budget beschikbaar te stellen van maximaal €20.000,- incidenteel voor de uitvoering van een onderzoek over de gevolgen van de aanbestedingen WMO/jeugdhulp en de inloop voor psychisch kwetsbare inwoners (MO/BW).

Aldus besloten door de raad van de gemeente Enkhuizen in zijn openbare vergadering van 10 november 2025.

De raad voornoemd,
de griffier,

J.A. Ruimschoot-Egthuijsen

de voorzitter,

J. Hoekstra-Sikkema

Paraaf griffier: